

Bundel - Verenigde Vergadering van 9 april 2026

- 00 Opening
 - Oproepbrief VV 9 april 2026
- 01 Vaststellen agenda
 - Concept agenda VV 9 april 2026
- 02 Lijst van besluiten en toezeggingen VV 12 februari 2026
 - Concept besluiten en toezeggingenlijst VV 12 februari 2026
 - Audiotranscript VV 12 februari 2026
- 03 Mededelingen
- 04 Insprekers
 - 1. De heer J.W. Moerman over agendapunt B.02 namens de Historische Vereniging Oud-Schipluiden en de stichting Midden-Delfland is Mensenwerk*
 - 2. De heer Sander van der Vaart over agendapunt B.02 namens LTO Noord*
 - 3. De heer Arno van Marrewijk over agendapunt B.02 als bewoner van de Klaas Engelbrechtspolder*
 - 4. De heer Roel van Buuren over agendapunt B.02 namens de Midden-Delfland Vereniging*
 - 2. Inspreektekst Sander van der Vaart LTO Noord
- 05 Vragenronde
- 06 Stukken ter kennisname
- B Besprekingsstukken
 - B.01 Benoeming commissielid-geen lid namens PvdD
 - Dossier 3792 voorblad
 - Voorstel: Benoeming commissielid-geen lid namens Partij voor de Dieren
 - Bijlage: Onderzoeksverslag en advies commissie geloofsbrieven M.P. Wessels
 - B.02 Grootschalige bergingsgebieden
 - Dossier 3621 voorblad
 - Voorstel: Grootschalige Bergingsgebieden
 - Voorstel: Grootschalige Bergingsgebieden met wijzigingen bijhouden
 - Bijlage 1 - Eindrapportage inhoudelijke verkenning (DMS2500633)
 - Antwoorden op vragen tijdens de commissie WKK van 24 maart 2026
 - Logboek contactmomenten met stakeholders
 - 1. Motie compensatie KEP
 - 2. Motie regeling bijdrage agrariers
 - 3. Motie water vasthouden waar het valt
 - 4. Motie BVNL grootschalige bergingsgebieden - weidevogels
 - Amendement grootschalige bergingsgebieden
- H Hamerstukken
 - H.01 Rapport Rekenkamer Toezicht en handhaving op waterkwaliteit
 - Dossier 3729 voorblad
 - Voorstel: Rekenkamer toezicht en handhaving waterkwaliteit
 - Bijlage 1: Memo Rekenkamer toezicht en handhaving waterkwaliteit Delfland
 - Bijlage 2: Rapport Rekenkamer toezicht en handhaving waterkwaliteit Delfland
- S Sluiting

Aan de leden van de verenigde vergadering

DELFT
2 april 2026

ONDERWERP

oproepbrief verenigde vergadering 9 april 2026

Beste leden,

Hiermee roep ik u namens de voorzitter op voor de bijeenkomst van de verenigde vergadering die zal worden gehouden op **donderdag 9 april**, aanvang **9.00 uur**.

Deze bijeenkomst zal plaatsvinden in de VV-zaal van het Gemeenlandshuis, Phoenixstraat 32 in Delft.

Als u verhinderd bent de verenigde vergadering bij te wonen, verzoek ik u vriendelijk een bericht te sturen naar: verenigdevergadering@hhdelfland.nl.

Met vriendelijke groet,

I.D.M. Elfferich-Rodenburg
Griffier



Concept Agenda Verenigde Vergadering

Datum 09-04-2026
Tijd 9:00 - 12:00
Locatie GLH: 1.38 / VV zaal
Voorzitter Daverveldt, P.H.W.M. (DB)

| Punt | Onderwerp |
|-------------|--|
| 00 | Opening |
| 01 | Vaststellen agenda |
| 02 | Lijst van besluiten en toezeggingen VV 12 februari 2026 |
| 03 | Mededelingen |
| 04 | Insprekers |
| 05 | Vragenrondje |
| 06 | Stukken ter kennisname |
| B | Bespreekstukken |
| B.01 | Benoeming commissielid-geen lid namens PvdD |
| B.02 | Grootschalige bergingsgebieden |
| H | Hamerstukken |
| H.01 | Rapport Rekenkamer Toezicht en handhaving op waterkwaliteit |
| S | Sluiting |

CONCEPT

Lijst van besluiten en toezeggingen van de openbare Verenigde Vergadering, bijeen op 12 februari 2026.

Aanwezig: ir. P.C. Janssen (secretaris), N.J. Dijkshoorn-van Dijk (BBB), P.A.L. van Santen (BBB), D. Siskens (BBB), L.D. Verheij (BBB), M.V. Weterings (BBB), J. van Bruggen (VVD), P. Ouwendijk (VVD), F. Örgü (VVD), L. Waasdorp (VVD), ir. A.M.F. Jenniskens (Water Natuurlijk), A. Wijbenga (Water Natuurlijk), M. Vissers (Water Natuurlijk), I.B.M. Opdam (Water Natuurlijk), M. Heijs (PvdA), P. Kiela (PvdA), drs. L. Zandstra (PvdA), mr. B.P. den Butter (PvdD), ir. S.E. Onderdelinden BSc (PvdD), ir. J.B. Simon (PvdD), drs. A.M.C. van Hagen-Van Rooijen (AWP voor water, klimaat en natuur), dr. ir. A.J. Middendorp (AWP voor water, klimaat en natuur), drs. M.E.H. Koop (CDA), mr. Y.L. Lont (ChristenUnie-SGP), R.H.R. Sunder (Categorie Ongebouwd), A.C.J. van Winden (Categorie Ongebouwd), drs. S.C.P. van Boxmeer (Categorie Natuurterreinen), drs. J.W. Jannink (Categorie Natuurterreinen).

Afwezig: dr. P.H.W.M. Daverveldt (dijkgraaf), J.A. Heijboer (AWP voor water, klimaat en natuur), ir. M.H.P. Jansen (CDA), R. de Mos (Belang van Nederland).

| Agenda punt | Onderwerp | Terugkoppeling en besluiten | Toezeggingen (+ termijn) | Portefeuillehouder |
|-------------|--------------------|---|--------------------------|--------------------|
| 00 | Opening | 9:00 uur Mevrouw N.J. Dijkshoorn zit de vergadering voor omdat de voorzitter wegens ziekte niet aanwezig is. Er wordt één minuut stilte gehouden vanwege het overlijden van oud-commissielid Poul de Haan. | | |
| 01 | Vaststellen agenda | Mevrouw Van Hagen (AWP) kondigt een stemverklaring aan bij H.02 en H.05 De heer Van Bruggen (VVD) kondigt een stemverklaring aan bij H.05 Mevrouw Heijs (PvdA) kondigt een stemverklaring aan bij B.02 De heer Jannink (Natuurterreinen) kondigt een motie vreemd aan actualisatie van het beleid over schermmiddelen. | | |

| | | | | |
|--------------------------|---|---|--|--|
| | | De agenda wordt vastgesteld. | | |
| 02 | Lijst van besluiten en toezeggingen VV 27 november 2025 | Vastgesteld | | |
| 03 | Mededelingen | <p>Hoogheemraad Dijkshoorn doet een mededeling namens de dijkgraaf over de motie 'overtreder (on)bekend':</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op dit moment wordt gewerkt wordt aan een brief over afdoening van de motie. Deze brief komt naar verwachting eind februari naar de VV. <p>Hoogheemraad Van Boxmeer heeft twee mededelingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - D&H heeft 5 februari de beleidsregel infiltratie vastgesteld. Deze is gepubliceerd in het Waterschapsblad; - In maart organiseren wij met Hollandse Delta een landelijk congres Handhaving en Waterkwaliteit. | | |
| 04 | Insprekers | Mevrouw Schuil spreekt in namens de Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland over schermmiddelen. | | |
| 05 | Vragenrondje | - | | |
| 06 | Stukken ter kennisname | - | | |
| B Bespreekstukken | | | | |
| B.01 | Benoeming commissielid-geen lid namens BBB | De heer A.P.M. van Ruijven is benoemd tot commissielid, zijnde geen-lid van de verenigde vergadering namens BBB. | | |

| | | | | |
|----------------|---|--|---|------------|
| | | De voorzitter neemt de eed af bij de heer A.P.M. van Ruijven, die hij aanvaardt met het uitspreken van: zo waarlijk helpe mij God almachtig. | | |
| B.02 | Besluitvorming vervolgonderzoek Torwash | <p>Voorzitter: P. Ouwendijk</p> <p>Na de toezeggingen van de portefeuillehouder wordt het bespreekstuk afgedaan als hamerstuk.</p> <p>Stemverklaring de heer Van Bruggen (VVD): Voorstander van onderzoeken van de technologie. Wel zorgen over het ongecontroleerd doorlopen van het project, maar dit is met de toezegging voldoende ondervangen. Instemmen met het voorstel.</p> <p>Stemverklaring mevrouw Heijs (PvdA): Instemming met het voorstel, maar enkele kanttekeningen over de financiën, haalbaarheid en samenwerkingspartners.</p> <p>Vastgesteld</p> | <p>De portefeuillehouder zegt toe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bij de overgang van fase 3 naar fase 4 wordt de VV geïnformeerd over de stand van zaken van het onderzoek en de overwegingen bij het ambtelijk besluit om wel of niet door te gaan naar fase 4. 2. Onderdeel van de samenwerkingsovereenkomst Torwash zijn afspraken over de eigendomsrechten van de onderzoeksresultaten van dit onderzoek. Gebruikelijk is dit recht naar rato van financiële bijdrage te verdelen. Daarnaast onderzoekt Delfland onderzoekt in samenwerking met partners hoe deze investering van Delfland kan renderen in de toekomst. | Dijkshoorn |
| H Hamerstukken | | | | |
| H.01 | Benoeming plaatsvervangend commissievoorzitter | <p>Vastgesteld</p> <p>De heer D. Siskens is benoemd tot plaatsvervangend commissievoorzitter.</p> | | |
| H.02 | Terugwinnen grondstoffen project Waterzuivering Vergulde Hand | Stemverklaring mevrouw Van Hagen (AWP): Hadden graag dat ammonium, fosfaat en cellulose meteen al | | |

| | | | | |
|------|---|---|--|--|
| | | teruggewonnen konden worden. Maar techniek ammonium en fosfaat nog niet ver genoeg. Steun voor de verdere ontwikkeling voor terugwinning uit verbrandingsas bij HVC. Wat betreft cellulose gaan we mee in de afweging uit het MER. | | |
| | | Vastgesteld | | |
| H.03 | Toekomst Waterketen Rotterdam | Vastgesteld | | |
| H.04 | Ontwerp-Kadernota 2027 GR Slibverwerking 2009 | Vastgesteld | | |
| H.05 | Rekenkamer onderzoek samenwerking in water en bodem sturend | Stemverklaring mevrouw Van Hagen (AWP): Op dit moment niet te overzien hoe water en bodem sturend nog in beleid vastgelegd moet worden en hoe dit in overleggen uitpakt. Verwachten van het college dat de informatie uit aanbevelingen ook echt meer duidelijkheid geeft op deze punten Stemverklaring de heer Waasdorp (VVD): Het gaat eigenlijk heel goed rondom water en bodem sturend. Moeite met de tweede aanbeveling want uitvoering is voor het dagelijks bestuur en niet voor de VV. De taal van de aanbevelingen is vaag. | | |
| | | Vastgesteld | | |
| H.06 | Zienswijze op ontwerpbegroting 2027 het Waterschapshuis | Vastgesteld | | |
| H.07 | 4 ^e Veegbesluit WBP6 | Vastgesteld | | |

| | | | | |
|----------|---|--|--|-------------|
| H.08 | Algemene subsidieverordening Delfland | Vastgesteld | | |
| H.09 | Verordening rechtspositie bestuursleden | Vastgesteld | | |
| | Motie vreemd | <p>De heer Jannink (Natuurterreinen) dient een motie in met het verzoek aan het college om actualisatie van het beleid rondom krijtmiddelen. De motie is mede ondertekend door BBB, VVD, CDA, Ongebouwd, CU/SGP, Water Natuurlijk, PvdA, PvdD en AWP.</p> <p>Op verzoek van het college wordt de vergadering geschorst van 9.46 uur tot 9.55 uur.</p> <p>Het college kan de strekking van de motie overnemen en zal middels een informatieve brief aangeven hoe hiermee wordt gegaan.</p> <p>Stemming: De motie wordt met algemene stemmen aangenomen.</p> | De VV zal een informatieve brief ontvangen over uitvoering van de motie. | Van Boxmeer |
| Sluiting | | | | |
| S | Sluiting | De voorzitter sluit de vergadering om 9.57 uur. | | |

Transcript VV 12 februari 2026

Voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn: Stemverklaring.

Mevrouw Van Hagen, AWP: Dank u wel, voorzitter. Met H.02 het besluit welke grondstoffen we vanaf 2030 als eerste gaan terugwinnen, beperken we ons deels. AWP had graag gezien dat het makkelijk is om nu al ammoniumfosfaat en cellulose bij de Vergulde Hand terug te winnen. De techniek om ammonium en fosfaat terug te winnen is echter niet zo ver. Vandaar het besluit om voor Torwash te kijken of we daar meer informatie uit kunnen halen. Verder steunen we de verdere ontwikkelingen bij HVC. Als AWP scharen we ons achter de technische overweging uit het merk dat het voor De Vergulde Hand beter is dat cellulose ingezet wordt als koolstofbron. Dat er ook een ruimtereservering wordt gehouden voor het moment dat die inzichten in de toekomst veranderen. Dat was mijn bijdrage.

Voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel daarvoor. Dan kunnen we terugwinning grondstoffen project waterzuivering vaststellen. Dan hebben we H.03 Toekomst waterketen Rotterdam. Er waren geen stemverklaringen. Ook die is vastgesteld. H.04 Ontwerp Kadernota 2027 GR Slibverwerking 2009 stellen we hierbij vast. H.05 Rekenkamer Onderzoekssamenwerking in water en bodem sturend. Daar was van twee fracties een stemverklaring. Ik begin bij de fractie AWP. Wie mag ik het woord geven?

Mevrouw Van Hagen, AWP: Dank u wel, voorzitter. We hebben het onderzoek aandachtig gelezen en er komen een aantal aanbevelingen uit van de Rekenkamer. Precies op die informatie kunnen wij niet aanduiden hoe het zit. Wij kunnen niet overzien in hoeverre water en bodem sturend in beleid nog moet worden vastgelegd in beleid. Tevens in hoeverre het beter is als ambtenaren van Delfland in de advisering aan gemeentes en provincies tot een goede oplossing voor water en bodem sturend kunnen komen. AWP kan ook niet zien hoe afhankelijk de uitvoering van water en bodem sturend is van het aanblijven van bepaalde ambtenaren bij Waterschap en bij de gemeenten en provincies in het Rijk, omdat zij vanwege de goede relatie het meest voor elkaar krijgen.

AWP kan nog niet inschatten in hoeverre het overleg van water en bodem sturend in de praktijk uitpakt. Worden er grote stappen gezet voor water en bodem voor de toekomst of blijft er sprake van faciliteren? AWP verwacht van het college dat bij het opvolgen van deze aanbevelingen er op deze punten duidelijkheid komt. Zodat wij beter kunnen bepalen waar het bestuur moet bijsturen en waar het bestuur moet terugstappen en het aan de ambtenaren moet overlaten.

Voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel voor uw inbreng. De fractie VVD. Naar wie mag het woord? De heer Van Waasdorp?

De heer Waasdorp, VVD: Dank u wel, voorzitter. De portee van het rekenkameronderzoek water en bodem sturend is dat het goed loopt. Daar zijn we erg blij mee. Het tweede besluitpunt van de agenda post luidt: Organiseer een gestructureerde dialoog tussen de Verenigde vergadering en de organisatie over water en bodem sturend. De VVD is voorstander van het gescheiden houden van de taken van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. Het aansturen en het

Transcript VV 12 februari 2026

praten met de organisatie laten we het liefst bij het college. Dan misschien nog een tweede, ietwat flauwere opmerking misschien, maar nodig om op te merken. De allerlaatste zin van het agenda post van het besluit is: zorg voor gedeeld eigenaarschap door middel van reflectie. Volgens mij heeft de verenigde vergadering al eens gevraagd om klare en heldere taal. Zo'n zin is vage taal. Dank u wel.

Voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel, ook voor uw inbreng. Daarmee is dit hamerstuk afgedaan. Dan komen we bij H.06 Zienswijze op ontwerpbegroting 2027 Het Waterschapshuis. Die stel ik ook vast. Dan H.07 het Vierde veegbesluit WPb6. Ook geen stemverklaring dus vastgesteld. H.08 Algemene Subsidieverordening Delfland, ook vastgesteld. H.09 Verordening rechtspositie bestuursleden, ook vastgesteld. Dan kom ik bij de motie vreemd, daarvoor wil ik de heer Jannink het woord geven van de fractie Natuurterreinen.

De heer Jannink, Natuurterreinen: Voorzitter. Heb ik het woord?

Voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn: Ja. U heeft het woord. Dank u wel.

De heer Jannink, Natuurterreinen: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, dank voor het woord. Ik wil u complimenteren met de souplesse waarmee u invulling geeft aan de rol van voorzitter van deze vergadering. Dank hiervoor. Leden van de Verenigde vergadering, toehoorders op de tribune. Namens de fractie Natuurterreinen dien ik vandaag de motie in Actualiseren Beleid Schermmiddelen. Schermmiddelen, in de sector vaak nog krijtmiddelen genoemd, worden op grote schaal toegepast in de glastuinbouw. Met name in de sierteelt. Het gaat om middelen die op kassen worden aangebracht en later verwijderd, vaak met reinigingsmiddelen. Dit is een jaarlijks terugkerend proces. Binnen het gebied van Delfland, met circa 3.500 hectare aan glastuinbouw bedrijven, gaat het om zeer grote hoeveelheden.

Wat ons zorgen baart, is dat de samenstelling van deze middelen door de jaren heen is veranderd. Het gaat niet meer alleen om calciumcarbonaat. Er worden ook andere chemische stoffen toegevoegd. Tegelijkertijd zien we dat het beleid en de regelgeving rondom lozing complex en aan verandering onderhevig is. Uit de beantwoording van schriftelijke vragen blijkt dat Delfland geen structurele monitoring doet op de chemische effecten van scherm- en reinigingsmiddelen in het oppervlaktewater. Behalve het zichtbare effect, de zogenaamde witte sloot. Voorzitter, dat vinden wij een kwetsbaarheid. Niet alleen omdat het risico mogelijk groter is dan we nu meten, ook omdat het zorgt voor onduidelijkheid richting ondernemers en handhaving. Terwijl Delfland als waterbeheerder juist een proactieve rol wil en moet spelen in schoon, gezond water. Daarbij komt, in 2025 zijn negen proces verbalen opgemaakt voor lozing van krijtwater. Dat betekent dat dit probleem niet theoretisch is. Het speelt nu. Onze motie vraagt daarom het college om vier dingen te doen. Ten eerste, heldere communicatie richting ondernemers over wat wel en niet is toegestaan. Met verwijzing naar de bestaande wettelijke kaders. Ten tweede, onderzoek of structurele monitoring van chemische waterkwaliteit rondom deze middelen bijdraagt aan een betere bescherming van ons watersysteem. Ten derde, een actievere, risicogestuurde aanpak in toezicht en handhaving. Juist in die periodes waarin het aanbrengen en verwijderen van schermmiddelen plaatsvindt. Ten vierde, Delfland wordt gevraagd om ook landelijk

Transcript VV 12 februari 2026

mee te werken aan beter onderzoek en waar nodig aanscherping van regelgeving, zodat er een gelijk speelveld ontstaat. Tot slot verzoeken wij om de VV voor het einde van deze bestuursperiode te informeren over de behaalde resultaten.

Voorzitter, hiermee vragen we niet om extra regels om het regelen, maar om actualisatie, helderheid en verantwoordelijkheid. Waterkwaliteit vraagt om beleid dat met de werkelijkheid meebeweegt. Voordat ik afsluit, wil ik graag expliciet onze dank uitspreken aan mevrouw Nienke Schoon, die vandaag heeft ingesproken en met haar bijdrage dit onderwerp scherp en inhoudelijk op de agenda heeft gezet. Dank hiervoor. Voorzitter, dank u wel.

Voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel. U ziet de motie al op het scherm, maar hij wordt nu ook officieel ingediend. De motie die wordt ingediend, zoals de heer Jannink van Natuurterreinen zei, de fractie BBB, de fractie VVD, het CDA, Ongebouwd, ChristenUnie, SGP, Water Natuurlijk, Partij van de Arbeid, Partij van de Dieren en de AwP. Volgens mij zijn dat ook alle fracties. Ik wil een rondje langs de fracties gaan of er nog een bijdrage is. Dan kom ik bij mevrouw Örgü van de VVD.

Mevrouw Örgü, VVD: Dank u wel, voorzitter. Zoals in de motie staat, die wij mede hebben ingediend, vragen we om duidelijkheid. Betere communicatie, een planmatige aanpak. Het vastleggen van een tijdspad voor de komende periode, maar wel in onze bestuursperiode. Dat we daar enigszins een beeld bij hebben en het niet blijft liggen. Wij hebben als VVD fractie nog drie korte vragen aan het college. Om het ook helder voor onszelf te krijgen.

Ten eerste, waar ligt onze verantwoordelijkheid en waar van de andere overheden? We hebben bijvoorbeeld met de Amerikaanse rivierkreeft gezien dat wij initiatiefrijk zijn geweest en onze verantwoordelijkheid hebben gepakt. Weten andere overheden of een andere overheid dat men daar meer verantwoordelijkheid over dient te nemen. Hoe ligt het in deze kwestie? Ten tweede, voorzitter, is het wettelijk kader op dit moment eenduidig? In de motie staat: "we willen dit duidelijk communiceren naar buiten", maar is het eenduidig? En tot slot, voorzitter, nog een derde vraag. Wat betekent een risicogestuurde aanpak concreet in de praktijk? Kan het college daar ook wat meer informatie over geven? Dank u wel.

Voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel, mevrouw Wijbenga van fractie Water Natuurlijk.

Mevrouw Wijbenga, Water Natuurlijk: Dank u wel, voorzitter. Wij steunen zonder meer een motie, dat is duidelijk. We zouden iets scherper willen insteken op de monitoring. Als je je verdiept in de schermmiddelen, dat er ook [onhoorbaar 00:11:53] houdende middelen worden gebruikt. Dat kan zomaar PFAS zijn. Het tweede is, er zijn ook zeer sterk werkende biociden toegevoegd. Dat betekent dat bijvoorbeeld algen doodgaan. Algen zitten aan het begin van de voedselketen. Dan gaan ook watervlooiën dood, enzovoorts. Wij zouden graag horen van de portefeuille hoe hij denkt over strikte monitoring op welke component dan ook. Ik heb er twee genoemd. Dank u wel.

Transcript VV 12 februari 2026

Voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn: Ik kijk naar achteren of daar behoefte is. De heer Van Winden, fractie Ongebouwd.

De heer Van Winden, Ongebouwd: Voorzitter. Dank u wel. We zijn niet zozeer tegen deze motie. Sterker nog, we hebben hem mede ondertekend, mede omdat LTO Delflands Groen ook streeft naar schoon oppervlaktewater. Dat doen wij door kringloopboeren die zich verenigd hebben. Wij grenzen aan het tuinbouw gebied. Ik zie regelmatig die krijtmiddelen onder andere langs de dorppolderweg op de gevels van tuinders zitten. Er wordt gesuggereerd dat er veel stoffen in zitten. Hebben wij als waterschap enig inzicht in welke additieven er zijn toegevoegd aan deze krijtmiddelen om ze langer op de gevel te laten, minder te laten afspoelen en in welke schaalgrootte we ze hebben? Ik begrijp dat we hier nog helemaal niet op meten. Als we niet weten wat we moeten meten, het zijn eigenlijk twee vragen. Wat zit er in en hoe gaan we dit meten? Dan komen we er pas achter wat het probleem is en hoe groot het is. Dat zou ik mee willen geven in deze vergadering. Dank u wel.

Voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel. De heer Weterings, fractie BBB.

De heer Weterings, fractie BBB: Dank u wel, voorzitter. We bedanken de heer Jannink voor het opstellen van deze motie. Fantastisch dat die breed wordt gedragen. Voor ons alvast belangrijk dat de uitvoering wel binnen de kaders van de begroting blijft. Een prima motie. Dank u wel.

Voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel. We gaan langs de fractie AWP. De heer Middendorp.

De heer Middendorp, AWP: Voorzitter, dank u wel. We hebben twee punten. Het eerste is, er lijkt enige verwarring te zijn over wat er nou precies in die schermmiddelen of krijtmiddelen zit, terwijl volgens de Europese regelgeving de MSDS beschikbaar moet zijn. Die moet de fabrikant opstellen. Ik weet niet wanneer dat boven water kan komen, maar dat is een opdracht aan de ambtelijke organisatie die de Hoogheemraad zou kunnen geven. Het tweede punt, in de commissie is hier uitgebreid over gepraat en mijn collega van CDA heeft gepleit voor afwachten op landelijke actie. Ik wil benadrukken dat ik dat niet wil. Ik verwijs naar het voorbeeld van de rivierkreeft. Daar wachten we al tien jaar op landelijke actie. Ondanks dat het ministerie zegt het te gaan doen. Delfland heeft 3500 hectare areaal aan glas. Wij hebben een probleem met schermmiddelen en daar dienen wij ons in te verdiepen als daar vragen over zijn. Ik zou dat niet willen laten afhangen of hier een landelijke ligger over komt of niet. Dank u wel.

Voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel voor uw bijdrage. Volgens mij ben ik nu officieel rond, daarom wil ik de vergadering voor 5 minuten schorsen, zodat we de antwoorden kunnen geven. Dank u wel.

Als iedereen weer zijn plaats heeft ingenomen wil ik graag het woord geven aan de Hoogheemraad Boxmeer.

De heer Van Boxmeer, Hoogheemraad: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. De VV heeft een duidelijk statement gemaakt en wij ervaren dat ook als steun voor het pad

Transcript VV 12 februari 2026

wat wij al ingeslagen zijn. Wij gaan de strekking overnemen en ik zorg voor een afdoeningsbrief. Ik zal op een projectmatige wijze inzicht geven hoe wij invulling gaan geven aan deze motie. Daar wilde ik het bij laten.

Voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel voor uw antwoord. Dan ga ik even terug naar de heer Jannink. U heeft het woord.

De heer Jannink, Natuurterreinen: Ik heb het woord, hartstikke mooi. Voorzitter, dank u wel. Ik wil een compliment uitspreken naar de hele algemene vergadering, omdat er zo'n brede ondersteuning is voor dit thema. Iedereen heeft bijgedragen aan het zorgen voor een oplossing die voor het bredere politieke spectrum goed werkt. Dank daarvoor. Ik denk dat het goed is dat we het in stemming brengen en daarmee dit kunnen afronden.

Voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel. Ik kijk rond of er nog aanvullingen waren. Verder niets. Ik ga de motie in stemming brengen. Wie is voor deze motie? Dan is het moeilijk om de tegenstem te doen, want die is er niet. Complimenten, hij is met algemene stemmen aangenomen. Hiermee komen we aan het eind van deze vergadering. Ik zie nog een opmerking van de heer Sunder van Ongebouwd.

De heer Sunder, Ongebouwd: Dank u wel, voorzitter. Een klein punt van orde, maar ik heb bij B.02 geen afhamering gehoord. Dat is niet afgehamerd. Het is wel een hamerstuk geworden, maar het is niet afgehamerd. Torwash.

Voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn: Dan sluiten we hierbij nog een keer de hamerstukken B.01, B.02. Maar B.02 hadden wij in het begin voor H.0 extra ervoor gedaan om af te sluiten. Bij deze is hij ook afgehamerd. Daarmee is deze vergadering gesloten.

Geacht bestuur,

Mijn naam is Sander van der Vaart, provinciaal voorzitter van LTO Noord in Zuid-Holland. Ik spreek vandaag in tegen de voorgenomen aanleg van een waterberging in de Klaas Engelbrechtspolder.

Midden-Delfland is niet zomaar een gebied.

Het is een **Bijzonder Provinciaal Landschap**, een beschermd open veenweidegebied en een essentiële groene buffer tussen onze steden. Hier komen natuur, landbouw, recreatie en cultuurhistorie samen.

Juist daarom is het onbegrijpelijk dat dit gebied opnieuw wordt ingezet als oplossing voor waterproblemen die vooral in het stedelijk gebied ontstaan.

Het agrarisch landschap van Midden-Delfland is niet de oplossing voor stedelijke waterproblemen.

Het coalitieakkoord van Delfland spreekt over “*water en bodem sturend*” en zorgvuldige afwegingen. Maar wat we hier zien, is vooral een *technische reflex: extra berging in het buitengebied*.

Dat doet denken aan het oude ABC-Delfland. Maar we zijn inmiddels verder. Vandaag vraagt waterbeheer om:

- slimmere, innovatieve oplossingen
- gebiedsgerichte keuzes
- en respect voor bestaande waarden

Deze keuze voelt als een stap terug.

Bovendien is de noodzaak van deze specifieke locatie onvoldoende aangetoond.

Er zijn **reële alternatieven**:

- optimalisatie van bestaande systemen
- en bijvoorbeeld het *verhogen van de Woudse berging bij extreme buien*, zoals in Limburg in juli 2021 → met nagenoeg *hetzelfde effect als een extra berging*, zonder verdere aantasting van het landschap

Als zulke opties bestaan, is een nieuwe berging hier zeker niet oplossing.

Daar komt bij dat deze ingreep niet alleen ruimtelijke gevolgen heeft, maar ook de economische balans in het gebied aantast:

- agrariërs worden direct geraakt in hun bedrijfsvoering
- de samenhang tussen landbouw, recreatie en landschap komt onder druk te staan
- en daarmee wordt het verdienmodel van het gebied verzwakt (en uiteindelijk teniet gedaan)

Dit raakt de kern van Midden-Delfland als vitaal en toekomstbestendig agrarisch gebied.

Ik begrijp dat u **onderzoeksbudget wilt aanvragen**. Dat is logisch.
Maar: richt dat onderzoek dan *breder dan alleen deze polder*.

Onderzoek:

- een *integraal vernieuwd ABC-Delfland*
- *innovatieve oplossingen* buiten het landelijk gebied
- en *optimalisatie* van bestaande bergingen

Tot slot: het proces.

Er is *duidelijk geen draagvlak in het gebied*. En dat is niet toevallig: het voorbereidende proces is als onzorgvuldig ervaren.

Waarom stonden er bij de Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit hier anders zes *insprekers*, waarvan zelfs één een *collegiaal bestuurder, de wethouder van Midden-Delfland*?

Dat is uitzonderlijk en geeft een duidelijk signaal af: dit voorstel leeft niet, maar wringt.

Midden-Delfland is een koploper in duurzame landbouw.

Laat het Hoogheemraadschap van Delfland óók een koploper zijn: niet in het zoeken naar ruimte, maar in het vinden van *slimme oplossingen*.

De vraag is niet óf we water moeten bergen.

De vraag is hoe we dat doen, zonder onze meest waardevolle landschappen aan te tasten.

- Kies voor innovatie
- Kies voor een integrale aanpak
- En bescherm Midden-Delfland

Dank u wel.



Verenigde Vergadering

| | |
|----------------------|---|
| Dossiernummer | 3792 |
| Vertrouwelijk | Nee |
| Vergaderdatum | 9 april 2026 |
| Agendapunt | B.01 |
| Titel | Benoeming commissielid-geen lid namens PvdD |

| | |
|------------------------------|----------------------|
| Geagendeerd | Vergaderdatum |
| Verenigde Vergadering | 9 april 2026 |

Voorgesteld besluit

Mevrouw M.P. Wessels te benoemen tot commissielid, zijnde geen-lid van de verenigde vergadering namens Partij voor de Dieren.

| | |
|-----------------|--|
| Onderwerp | Benoeming commissielid geen-lid namens Partij voor de Dieren |
| Versienummer | 1 |
| Dossiernummer | 3792 |
| D&H datum | N.v.t. |
| Wijze agenderen | Openbaar |

1) Het gevraagde besluit

Mevrouw M.P. Wessels te benoemen tot commissielid, zijnde geen-lid van de verenigde vergadering namens Partij voor de Dieren.

2) Aanleiding

De fractie van de Partij voor de Dieren heeft mevrouw M.P. Wessels voorgedragen voor benoeming tot commissielid geen-lid.

De geloofsbrievencommissie heeft de geloofsbrieven van mevrouw M.P. Wessels onderzocht en geconstateerd dat er geen belemmeringen bestaan voor benoeming van het voorgedragen commissielid geen-lid. Voorgesteld wordt mevrouw M.P. Wessels te benoemen als commissielid geen-lid.

3) Beoogd effect

Benoeming van mevrouw M.P. Wessels tot commissielid geen-lid van de verenigde vergadering.

Na een positief besluit van de VV en het afleggen van de eed of verklaring en belofte kunnen commissieleden geen-lid hun taak in de commissies van Delfland uitoefenen.

4) Kernboodschap

Benoeming van mevrouw M.P. Wessels tot commissielid geen-lid van de verenigde vergadering namens de Partij voor de Dieren.

5) Historie – eerdere besluitvorming

N.v.t.

6) Regelgeving en Beleid

Op voordracht van fracties worden commissieleden door de VV benoemd (art. 4.3 eerste lid Reglement van orde VV en commissies Delfland 2025). Namens elke fractie kunnen ten hoogste drie commissieleden worden benoemd die geen lid van de VV zijn (art. 4.3 tweede lid RvO 2025).

De eisen waaraan commissieleden moeten voldoen, zijn geregeld in art. 4.3 tweede en derde lid RvO 2025.

In artikel 4.4 RvO 2025 is de zittingsduur bepaald van de commissieleden geen-lid, te weten gelijk aan de zittingsperiode van de leden van de verenigde vergadering.

7) Financiën

Commissieleden geen-lid ontvangen 152,70 euro per bijgewoonde commissievergadering ten laste van het waterschap (artikel 4.4.1 Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers)

Dossiernummer: 3792

8) Duurzaamheid

N.v.t.

9) Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

10) OR

N.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

N.v.t.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Op de website van het Hoogheemraadschap van Delfland worden na de benoeming de commissieleden geen-lid vermeld.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Na een positief besluit van de verenigde vergadering legt mevrouw M.P. Wessels tijdens de vergadering de verklaring en belofte af waarna zij haar taak als commissielid kan uitoefenen.

14) Bevoegd orgaan

De verenigde vergadering is bevoegd om niet-leden te benoemen als commissielid geen-lid (art. 4.3 eerste lid RvO 2025).

15) Toelichting

N.v.t.

16) Bijlagen

Onderzoeksverslag en advies commissie voor de geloofsbrieven M.P. Wessels

Onderwerp Benoeming commissielid geen-lid namens Partij voor de Dieren
Dossiernummer 3792

De verenigde vergadering van Delfland,

Overwegende dat
De fractie van Partij voor de Dieren mevrouw M.P. Wessels heeft voorgedragen voor
benoeming als commissielid geen-lid.

Gelet op:
Artikel 4.3 Reglement van Orde VV en commissies Delfland 2025

Besluit:

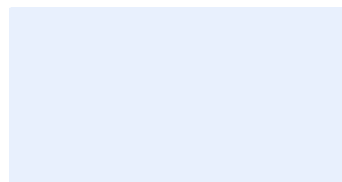
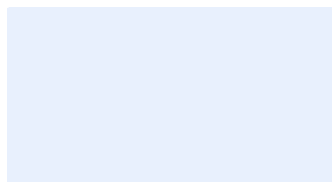
Mevrouw M.P. Wessels te benoemen tot commissielid, zijnde geen-lid van de verenigde
vergadering namens Partij voor de Dieren.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 9 april 2026.

De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

de voorzitter,



ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Advies van de geloofsbrievencommissie voor 9 april 2026 inzake het onderzoek van de geloofsbrieven van de benoemde commissieleden, zijnde geen-lid van de verenigde vergadering.

Aanleiding

Het algemeen bestuur van Delfland, de verenigde vergadering, bestaat uit 30 leden. De leden nemen deel in de commissies van het Hoogheemraadschap van Delfland. Ook niet-leden mogen als commissielid worden voorgedragen en benoemd.

Voor toelating van de commissieleden, zijnde geen-lid van de verenigde vergadering, gelden gelijke voorwaarden als voor de leden van de verenigde vergadering.

Regelgeving

Met betrekking tot het onderzoek zijn artikelen 31 en 33 van de Waterschapswet en artikel 4.3 van het Reglement van orde VV en commissies Delfland 2025 (hierna 'RvO') van toepassing.

Bevoegd orgaan

De verenigde vergadering is bevoegd om over de toelating van de benoemden te beslissen. Het algemeen bestuur onderzoekt de geloofsbrieven en gaat na of de benoemden aan de vereisten voldoen, gelet op artikel 31 en 33 van de Waterschapswet geen onverenigbare betrekkingen vervullen en beslist omtrent de geschillen welke met betrekking tot de geloofsbrieven kunnen rijzen.

De geloofsbrievencommissie adviseert de VV over de toelating van leden van de VV en de benoeming van commissieleden die geen lid van de VV zijn. Overeenkomstig artikel 2.1 van het RvO zijn de heren D. Siskens, J.B. Simon en J.W. Jannink bij loting gekozen als leden van de geloofsbrievencommissie.

Onderzoeksverslag

De commissie heeft de geloofsbrieven van mevrouw M.P. Wessels onderzocht en beoordeeld. De geloofsbrievencommissie is nagegaan of de benoemde aan de vereisten van het commissielidmaatschap geen-lid voldoet en geen onverenigbare betrekkingen vervult.

Uit het onderzoek van de geloofsbrievencommissie is wat betreft het in het bestuursvoorstel genoemde commissielid, geen-lid niet gebleken van betrekkingen bedoeld in artikel 31 van de Waterschapswet. Gelet op artikel 33 van de Waterschapswet en de overlegde gegevens heeft de commissie geconcludeerd dat er voor wat betreft het commissielid geen-lid geen sprake is van betrekking als in dit artikel bedoeld.

Advies

Gezien het voorstaande adviseert de geloofsbrievencommissie om mevrouw M.P. Wessels toe te laten als commissielid, zijnde geen-lid van de verenigde vergadering.

De commissie geloofsbrieven,

D. Siskens

J.B. Simon

J.W.Jannink



Verenigde Vergadering

| | |
|----------------------|--------------------------------|
| Dossiernummer | 3621 |
| Vertrouwelijk | Nee |
| Vergaderdatum | 9 april 2026 |
| Agendapunt | B.02 |
| Titel | Grootschalige bergingsgebieden |

| | |
|------------------------------|----------------------|
| Geagendeerd | Vergaderdatum |
| Verenigde Vergadering | 9 april 2026 |

Voorgesteld besluit

1. Het ontwerp krediet voor het project Bergingsgebied Klaas Engelbrechtspolder, ter hoogte van 1,8 mln. euro, beschikbaar te stellen en in een volgend besluitvormingsmoment het investeringsplan voor dit project vast te stellen;
2. De locatie Woudsepolder als terugvaloptie achter de hand te houden, voor het geval de Klaas Engelbrechtspolder vanwege onvoorziene omstandigheden toch niet geschikt zou blijken.

| | |
|-----------------|---|
| Onderwerp | Bergingsgebied Klaas Engelbrechtspolder |
| Versienummer | Versie 2.0 |
| Dossiernummer | 3621 |
| D&H datum | vrijdag 3 april 2026 |
| Wijze agenderen | Openbaar |

1) Het gevraagde besluit

1. Het ontwerp krediet voor het project Bergingsgebied Klaas Engelbrechtspolder, ter hoogte van 1,8 mln. euro, beschikbaar te stellen en in een volgend besluitvormingsmoment het investeringsplan voor dit project vast te stellen;
2. De locatie Woudsepolder als terugvaloptie achter de hand te houden, voor het geval de Klaas Engelbrechtspolder vanwege onvoorziene omstandigheden toch niet geschikt zou blijken.

2) Aanleiding

Essentie van het voorstel

In dit bestuursvoorstel wordt instemming gevraagd voor de uitwerking van een bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder. Gelijktijdig aan deze uitwerking wordt een nader onderzoek uitgevoerd naar aanvullende maatregelen in andere delen van het beheergebied van Delfland, dat boven NAP gelegen is (het boezemland). Voor het oostelijke deel van de boezem wordt op een later moment een bestuurlijk besluit gevraagd. Dat besluit zal de uitkomst zijn van een afweging tussen een bergingsgebied rond de Noord Kethelpolder en/of de uitbreiding van tijdelijk gemaalcapaciteit in Rotterdam.

De onderbouwing van het voorliggende bestuursvoorstel voorstel wordt hieronder gegeven.

Druk op het watersysteem en risico's

Het watersysteem van Delfland staat onder toenemende druk. Hoewel nagenoeg het hele gebied op dit moment voldoet aan de provinciale normen voor wateroverlast, zorgt klimaatverandering voor heviger buien en vaker veel regen in korte tijd. Tegelijkertijd neemt de bebouwing in het gebied toe, waardoor er steeds minder ruimte is voor water om zijn weg te vinden. Dit vergroot het risico op overlast en zet de waterveiligheid in het gebied onder druk. Bij extreme neerslag kan het boezemsysteem de grote hoeveelheden overtollig water niet altijd verwerken, waardoor risico's ontstaan op overstromingen en zelfs ongecontroleerde doorbraken van boezemkeringen. Dit brengt serieuze veiligheidsrisico's met zich mee voor inwoners, vitale infrastructuur en de leefomgeving, en kan uiteindelijk zorgen voor flinke schade en persoonlijk leed in de achterliggende polder(s).

Integrale aanpak voor waterveiligheid en klimaatadaptatie

Om de toenemende druk op het watersysteem door klimaatverandering het hoofd te bieden, is een breed pakket aan samenhangende maatregelen noodzakelijk. Vanuit de Langetermijnstrategie Wateroverlast (LTSW) onderhouden we watergangen en gemalen, koppelen we regenwater af, geven we gerichte voorlichting over klimaatbestendige keuzes, pakken we aan wateroverlastknelpunten aan in zowel stedelijk gebied als het glastuinbouwgebied en versterken we keringen. Daarnaast investeren we in betere monitoring van het watersysteem, zodat we snel kunnen inspelen op veranderende omstandigheden. Ook onderzoeken we aanvullende maatregelen zoals het vergroten van gemaalcapaciteit en het verhogen van boezemkeringen. Deze integrale aanpak is van groot belang om te voldoen aan de inundatienormen en het risico op wateroverlast en doorbraken van boezemkeringen te verkleinen. Dit doen we uiteraard niet alleen, maar samen met onze partners in de regio, zodat we gezamenlijk werken aan een leefbaar, aantrekkelijk en veerkrachtig gebied voor

Dossiernummer: 3621

huidige en toekomstige generaties. Zo werken gemeenten en andere partners aan meer groen en minder bestrating, aan het afkoppelen van hemelwater, meer ruimte voor water, etc.

Onderstaande afbeelding geeft een overzicht van het maatregelenpakket.



Een uitsnede van dit totaalpakket is de aanleg van nieuwe, grootschalige bergingsgebieden. Uit een eerder uitgevoerd locatieonderzoek blijkt dat deze bergingsgebieden de kans op doorbraken van boezemkeringen verkleinen. Dit bestuursvoorstel richt zich op het verder uitwerken een bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder.

Locatiekeuze bergingsgebieden

Zoals eerder benoemd is het aanleggen van bergingsgebieden één van de maatregelen om het gebied te beschermen tegen de toenemende druk op het watersysteem door klimaatverandering en hevige neerslag. Extra opvangcapaciteit verkleint het risico op wateroverlast, schade en menselijk leed.

Uit een recent locatieonderzoek zijn vier locaties naar voren gekomen voor potentiële grootschalige bergingsgebieden: Klaas Engelbrechtspolder, Woudsepolder, de Blaker (in de Oude Lierpolder) en Noord-Kethelpolder. Voor deze locaties zijn gesprekken gevoerd met de belangrijkste stakeholders en hydrologische onderzoeken uitgevoerd. Op basis hiervan is voor elk van de locaties een globaal schetsontwerpen opgesteld met een bijbehorende kostenraming.

De vier locaties zijn beoordeeld met behulp van een multicriteria-analyse. Op basis van de hydrologische onderzoeken kan geconcludeerd worden dat nieuwe grootschalige bergingsgebieden in belangrijke mate bijdragen aan het beheersbaar houden van waterstanden in de Delflandse boezem bij een T100 bui 2085H. Deze bui is gekozen vanwege de aansluiting op het klimaatscenario KNMI 2085 Hoog, dat ook als uitgangspunt dient binnen de Langetermijnstrategie Wateroverlast. De bui kenmerkt zich door een hoge intensiteit en een kortdurend, belastend verloop. Hierdoor komen kwetsbaarheden in het systeem duidelijk naar voren. De gekozen bui fungeert daarmee als een robuuste stresstest voor de werking van nieuwe bergingslocaties.

Dossiernummer: 3621

Daarnaast hebben we de Limburgbui als referentie gebruikt, omdat deze weersituatie een recent en realistisch voorbeeld is van extreme neerslag die het watersysteem zwaar kan belasten. Dit geeft goed inzicht in hoeverre de voorgestelde maatregelen behalve bij de genoemde T100 bui ook effectief is bij extreme neerslag.

Belangrijkste bevindingen:

- Van de onderzochte grootschalige bergingsgebieden is een nieuw bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder effectiever dan het uitbreiden van het bestaande bergingsgebied in de Woudsepolder;
- Een bergingsgebied aan de Blaker in de Oude Lierpolder is technisch erg complex en duur, bovendien is een bergingsgebied op deze locatie niet te combineren met het gebruik als glastuinbouwgebied;
- Het vergroten van tijdelijke capaciteit nabij de bestaande gemalen Parksluizen en/of Schiegemaal is mogelijk een alternatief voor nieuwe grootschalige bergingsgebieden in en rond de Noord-Kethelpolder. Nader onderzoek is hiervoor noodzakelijk.

Conclusies en voorstel:

- Klaas Engelbrechtspolder | Het bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder verder uit te werken inclusief een bijbehorend participatieproces met stakeholders.
- Woudsepolder | Een uitbreiding van de Woudsepolder is minder effectief dan een bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder maar houden we vast als terugvaloptie.
- De Blaker | Gezien de relatief beperkte effectiviteit in combinatie met de hoge kosten van de Blaker is het niet logisch om deze verder uit te werken. Samen met de gemeente Westland gaat Delfland op zoek naar een beter alternatief (andere bergingslocaties en/of andere maatregelen);
- Noord-Kethelpolder | Een definitief besluit over effectiviteit en haalbaarheid van grootschalige bergingsgebieden langs de Schie pas te nemen, nadat een vergelijking is gemaakt met de effectiviteit en haalbaarheid van het uitbreiden van tijdelijke capaciteit nabij de bestaande gemalen Parksluizen en/of Schiegemaal.

In dit bestuursvoorstel wordt instemming gevraagd voor de nadere uitwerking van de meest effectieve locatie: de Klaas Engelbrechtspolder. De risico's voor waterkwaliteit, natuurwaarden, kwaliteit voor gras voor veevoer zijn beperkt (zie bijlage 4.3.6. pag 34). Bij de verdere uitwerking van de keuze voor de berging in de Klaas Engelbrechtspolder zal blijvend aandacht aan water- en bodemkwaliteit worden besteed en het behoud van de goede kwaliteit.

Voor de locatie aan de oostzijde van het gebied (Noord-Kethelpolder) wordt eerst nog nader onderzocht of vergroting van de tijdelijke capaciteit nabij de bestaande gemalen Parksluizen en/of Schiegemaal een mogelijk alternatief is.

Mochten er onvoorziene omstandigheden zijn dan wordt het voorstel opnieuw ter besluitvorming worden voorgelegd aan de Verenigde Vergadering (VV).

3) Beoogd effect

Het verkrijgen van een vastgesteld investeringsplan voor een grootschalig bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder en beschikbaar krijgen van een ontwerp krediet zodat we van start kunnen met de voorbereiding van en het opstellen van een ontwerp.

4) Kernboodschap

Toenemende druk op het watersysteem door klimaatverandering en integrale maatregelen

Het watersysteem in Delfland staat onder toenemende druk door klimaatverandering en steeds extremere neerslag. Hoewel het gebied momenteel vrijwel voldoet aan de inundatienormen, is een vooruitziende blik noodzakelijk en is uitbreiding van de opvangcapaciteit in het watersysteem nodig om toekomstige risico's op wateroverlast en schade te beperken. Bij zware regenval kan het boezemsysteem, de hoofdader van het watersysteem, de grote hoeveelheid water niet altijd tijdig verwerken. Dit vergroot het risico

op ongecontroleerde dijkdoorbraken en ernstige schade aan woningen, bedrijven, infrastructuur en natuur en menselijk leed.

Integrale aanpak voor waterveiligheid en klimaatadaptatie

De Langetermijnstrategie Wateroverlast (LTSW) is in 2023 opgesteld als antwoord op de toenemende druk op het watersysteem in Delfland door klimaatverandering en verstedelijking. Deze strategie helpt Delfland en de regio zich beter voor te bereiden op de groeiende risico's van wateroverlast door steeds extremere neerslag en veranderende weersomstandigheden.

Voor het behalen van deze doelen werkt Delfland aan een breed pakket van samenhangende maatregelen. Dit pakket bestaat uit zes oplossingsrichtingen waaronder verschillende maatregelen hangen (vasthouden, bergen, afvoeren, verdelen, gevolgbeperking en accepteren). Hierbij valt te denken aan het vergroten van de capaciteit van gemalen, het verbeteren van de doorstroming, het verhogen van keringen en het bevorderen van infiltratie in het boezemland. Deze acties versterken het watersysteem als geheel. De genoemde maatregelen en voorbeelden maken geen onderdeel uit van dit bestuursvoorstel, maar worden hier genoemd om te laten zien dat we als Delfland met een integrale aanpak en een breed pakket aan maatregelen werken aan waterveiligheid en het voorkomen van wateroverlast.

Onderzoek en uitwerking van nieuwe bergingsgebieden

Een belangrijk onderdeel van dit pakket aan maatregelen is de aanleg van nieuwe, grootschalige bergingsgebieden. Door overtollig water tijdelijk op te slaan in grootschalige bergingsgebieden blijft het peil in de boezem beheersbaar en blijft het watersysteem ook onder druk operationeel. Zo wordt voorkomen dat water ongecontroleerd de polders instroomt en extra overlast veroorzaakt. Delfland zoekt daarom actief naar geschikte locaties voor nieuwe bergingsgebieden om deze structurele waterveiligheid te waarborgen.

Inmiddels zijn vier potentiële locaties voor bergingsgebieden onderzocht: Klaas Engelbrechtspolder, Woudsepolder, de Blaker en Noord-Kethelpolder. Door nu prioriteit te geven aan de verdere uitwerking van het bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder en door het nader onderzoeken van mogelijkheden in de Noord-Kethelpolder, houden we het watersysteem zoveel mogelijk veilig en robuust, zowel nu als in de toekomst. We werken hiervoor samen met gemeenten, natuurorganisaties, grondeigenaren en andere partners om tot oplossingen te komen die technisch goed zijn én passen bij de omgeving.

5) Historie – eerdere besluitvorming

02-02-2023: Vaststelling Langetermijnstrategie Wateroverlast (LTSW) door VV
30-11-2023: Motie 'Maak beleid op verstedelijking'
20-05-2025: Vaststelling vervolg nieuwe bergingsgebieden boezem door D&H
04-09-2025: Informatieve VV met een toelichting over de stand van zaken en het vervolg
15-09-2025: Vaststelling vier potentiële bergingsgebieden door D&H
14-10-2025: Vaststelling uitgangspunten en principes door D&H
09-12-2025: Vaststelling hydrologische uitgangspunten en selectiecriteria door D&H
27-01-2026: Toelichting LTSW en bergingsgebieden in Commissie WKK
24-03-2026: Presentatie bestuursvoorstel bergingsgebieden in Commissie WKK

6) Regelgeving en Beleid

De langetermijnstrategie wateroverlast geeft richting aan het Delflands beleid om wateroverlast te voorkomen en voorbereid te zijn op klimaatverandering. De aanleg van bergingsgebieden is één van de maatregelen uit de langetermijnstrategie wateroverlast.

7) Financiën

Voor het bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder is een globaal schetsontwerp (bijlage 1 DMS2500633) opgesteld met een SSK raming van het noodzakelijke ontwerp krediet (zie bijlage 2 vertrouwelijk - DMS 2500745).

Dossiernummer: 3621

| Nr. | Naam | Investeringsplan IP | Ontwerpkrediet |
|-----|--|---------------------|----------------|
| | Bergingsgebied Klaas Engelbrechtspolder | volgt later | 1,8 mln. Euro |

Bij een groot project als dit kent de raming in deze fase echter nog zeer grote onzekerheden, zowel financieel als de impact op de omgeving. Dit maakt dat er nu wel een krediet wordt gevraagd maar nog geen investeringsplan wordt voorgelegd. In de volgende fase van het project worden die verder uitgewerkt en wordt onderzocht of er subsidiemogelijkheden en welke andere partijen kunnen bijdragen. Wanneer daar duidelijkheid over is, ontvangt de VV bij een volgend besluitvormingsmoment een verzoek tot het vaststellen van een investeringsplan.

Begrotingsprogramma 3: Waterkwantiteit

- Kapitaallasten: De bouwkundige kosten worden in 40 jaar afgeschreven en de overige kosten worden in 15 afgeschreven. De kapitaallasten komen ten laste van de exploitatie in het jaar na de oplevering van het project.
- Exploitatiekosten: De hoogte van deze kosten kan pas worden vastgesteld als het uitvoeringsontwerp gereed is.
- In de volgende fase wordt onderzoek uitgevoerd naar subsidie mogelijkheden en eventuele meebetalende partijen.
- Het onderzoek naar de mogelijkheden voor een bergingsgebied in de Noord-Kethelpolder wordt in de komende periode voortgezet. Daarom houden we het eerder toegekende onderzoekskrediet van €75.000 voor project 0.702117/001 Grootschalige bergingsgebieden aan. Het krediet wordt daarom nog niet teruggegeven aan het 'algemeen onderzoekskrediet' van de secretaris-directeur.

8) Duurzaamheid

Duurzaamheid is een belangrijk uitgangspunt in de uitwerking van het ontwerp. Net als bij andere ruimtelijke projecten wordt ingezet op circulair gebruik van materialen, beperking van afval en het stimuleren van klimaatadaptatie. Waar mogelijk worden lokale en hernieuwbare grondstoffen toegepast en wordt CO₂-uitstoot beperkt, in lijn met het programma Duurzaam Circulair.

Belangrijk is dat bij het ontwerp en aanleg van het bergingsgebied expliciet rekening wordt gehouden met de al aanwezige kwetsbare soorten, zoals weidevogels, en dat mogelijke effecten op bodem, grasland en natuurlijke habitats zorgvuldig in beeld worden gebracht. In samenwerking met agrariërs en terreinbeheerders werken we zo niet alleen aan robuuste waterveiligheid, maar ook aan een duurzaam, economisch en ecologisch veerkrachtig gebied.

9) Organisatorische en personele consequenties

De benodigde inzet maakt onderdeel uit van de verschillende afdelingsplannen.

10) OR

Niet van toepassing

11) Risico's en beheersmaatregelen

1. Onvoldoende aandacht voor (uitleg over) het gehele maatregelen pakket ter voorkoming van wateroverlast

Het risico bestaat dat het volledige maatregelenpakket tegen wateroverlast onvoldoende zichtbaar wordt door de nadruk op nieuwe bergingsgebieden, waardoor er zorgen kunnen ontstaan over de integraliteit en er mogelijk vertraging optreedt.

Als beheersmaatregel wordt ingezet op gerichte communicatie (zie punt 12) en gaan we voor de Klaas Engelbrechtspolder in gesprek met de direct betrokkenen.

Dossiernummer: 3621

Voor de Noord-Kethelpolder wordt eerst onderzocht of de uitbreiding met tijdelijke gemaalcapaciteit nabij de bestaande gemalen Parksluizen en/of Schiegemaal een effectiever alternatief is, voordat een definitief besluit wordt genomen over een bergingsgebied.

Deze aanpak zorgt ervoor dat er tijdig en transparant wordt gecommuniceerd, dat alternatieven parallel worden onderzocht. We zullen de belanghebbenden informeren over de afwegingen hun input ophalen voor de verdere uitwerking. Hierdoor neemt het draagvlak toe en worden de risico's op vertraging, weerstand en reputatieschade zoveel mogelijk beheerst.

Los van deze specifieke beheersmaatregelen blijven we uiteraard doorlopend inzetten op (communicatie over) het volledige pakket aan maatregelen dat de robuustheid van het watersysteem versterkt. Door de VV en de buitenwereld regelmatig te informeren over de voortgang en impact van al deze maatregelen, blijft zichtbaar dat we werken aan een breed en samenhangend geheel, waarvan nieuwe bergingsgebieden slechts één onderdeel is.

2. Draagvlak of medewerking van stakeholders, perceeleigenaren en belangenverenigingen is onvoldoende aanwezig

Door de compacte planning bestaat de mogelijkheid dat er onvoldoende draagvlak of medewerking ontstaat bij stakeholders, perceeleigenaren en belangenverenigingen. Op dit moment heeft nog niet met alle betrokkenen contact plaatsgevonden. Hierdoor zijn ook nog niet de belangen van alle stakeholders in beeld.

Om ervoor te zorgen dat dit niet tot vertraging leidt, besteden we in het verdere proces extra aandacht aan aanvullende deelname, betrokkenheid en gesprekken. Zo zoeken we samen met individuele perceeleigenaren en andere betrokkenen naar oplossingen voor vraagstukken.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

1. Het besluit van Dijkgraaf en Hoogheemraden is via een brief gecommuniceerd met de eigenaren en bewoners van de Klaas Engelbrechtspolder. Eigenaren binnen de contour van het in het schetsontwerp aangegeven bergingsgebied zijn daarnaast persoonlijk geïnformeerd.
2. Naar aanleiding van het besluit van de VV op 9 april 2026 gaat Delfland communiceren naar de omgeving via een nieuwsbrief en andere communicatiemiddelen.
3. Gesprekken met individuele perceeleigenaren en -gebruikers. Ambtelijke en bestuurlijk overleggen met stakeholders. Dit zijn de gemeenten Midden-Delfland, Westland en Rotterdam, terreinbeheerders Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten en LTO Delflands groen. Afstemming met de overige gemeenten vindt plaats in de reguliere bestuurlijke overleggen.

13) Bekendmaking en vervolprocedure

Na besluitvorming in de VV zal het college binnen de gestelde randvoorwaarden uitvoering geven aan de verdere uitwerking van het project en de nadere onderzoeken.

Het doel van het vervolgproces is om voor het beoogde bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder het bestaande globale schetsontwerp (SO) verder uit te werken, inclusief de noodzakelijke onderzoeken en de bijbehorende gesprekken. Deze aanvulling op het huidige SO dient als uitgangspunt voor het opstellen en afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst (SOK) met de gemeente Midden-Delfland en afspraken met

Dossiernummer: 3621

andere stakeholders. Op basis van deze overeenkomst kan de locatie vervolgens technisch verder worden uitgewerkt in een voorlopig en definitief ontwerp.

Indien er nieuwe inzichten ontstaan gedurende het proces, wordt er actief teruggekomen in de VV om deze te bespreken en mee te nemen in het vervolgtraject. De besluitvorming stapsgewijs ingericht, zodat zowel de commissie WKK als de VV in elke fase goed worden meegenomen en hun input tijdig kan worden verwerkt.

14) Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is op basis van artikel 77 van de Waterschapswet bevoegd tot het vaststellen van het investeringsplan en het beschikbaar stellen van krediet.

15) Toelichting

Om richting de toekomst te voldoen aan de inundatienormen en het risico op wateroverlast en doorbraken van boezemkeringen te verkleinen werkt Delfland met de langetermijnstrategie Wateroverlast (LTSW) aan een breed pakket van samenhangende maatregelen. Dit pakket bestaat uit zes oplossingsrichtingen waaronder verschillende maatregelen hangen. Het uitwerken van locaties voor grootschalige bergingsgebieden is één van deze maatregelen.

Nieuwe grootschalige bergingsgebieden dragen in belangrijke mate bij aan het beheersbaar houden van waterstanden in de Delflandse boezem bij hevige regenval. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de onderzochte locaties en de beoordeling hiervan. En aan de norm voldoen

Centraal boezemgebied

Door de centrale ligging in het watersysteem - op grote afstand van de boezemgemalen - hebben zowel de Klaas Engelbrechtspolder als de Woudsepolder een grote invloed op de peildaling in de boezem bij hevige neerslag. Uit de hydrologische onderzoeken blijkt dat een nieuw bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder effectiever is dan het uitbreiden van het bestaande bergingsgebied in de Woudsepolder. In de Klaas Engelbrechtspolder kan sneller, meer water worden geborgen. Daarom wordt voorgesteld een grootschalig bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder verder uit te werken.

De Blaker (Oude Lierpolder) is technisch geschikt als bergingsgebied en kan bij extreme neerslag volledig benut worden. Toch is deze locatie afgevalen vanwege de hoge kosten in verhouding tot het bescheiden effect op het verlagen van peilstijgingen in de boezem bij extreme neerslag.

Oostelijk boezemgebied

Voor de Noord-Kethelpolder wordt eerst onderzocht of het beter is om de tijdelijke gemaalcapaciteit nabij de bestaande gemalen Parksluizen en/of Schiegemaal te vergroten. Dit wordt vergeleken met het aanleggen van een grootschalig bergingsgebied in de Noord-Kethelpolder.

Als uit het onderzoek naar het alternatief blijkt dat extra bemaling de beste optie is, vervalt de behoefte aan een grootschalig bergingsgebied in de Noord-Kethel. De focus verschuift dan naar het realiseren van extra gemaalcapaciteit, zodat het watersysteem ook bij extreme neerslag betrouwbaar blijft.

Bij de uitwerking van de plannen is een zorgvuldig omgevingsproces nodig, zodat de belangen van de belangrijkste stakeholders tijdig worden meegenomen in de verdere besluitvorming. Dit sluit aan bij de uitgangspunten van de Omgevingswet en het Beleidskader Participatie van Delfland.

16) Bijlagen

Bijlage 1: Eindrapportage inhoudelijke verkenning (DMS2500633)

Bijlage 2: Bergingsgebied Klaas Engelbrechtspolder SSK-raming ontwerp krediet (vertrouwelijk) (DMS 2500745)

Dossiernummer: 3621

Onderwerp Bergingsgebied Klaas Engelbrechtspolder
Dossiernummer 3621

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van vrijdag 3 april 2026, dossiernummer 3621;

gelezen het advies van de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit;

Overwegende dat:

- het watersysteem in Delfland onder toenemende druk staat door klimaatverandering en steeds extremere neerslag, waardoor uitbreiding van de opvangcapaciteit noodzakelijk is om toekomstige risico's op wateroverlast en schade te beperken;
- de toenemende bebouwing en intensiever gebruik van het gebied de afvoer van water bemoeilijken en klimaatverandering zorgt voor toenemend risico op overstromingen en ongecontroleerde doorbraken van boezemkeringen;
- er op basis van de Langetermijnstrategie Wateroverlast gewerkt wordt aan een integrale aanpak voor waterveiligheid en klimaatadaptatie, waaronder de aanpak van wateroverlastknelpunten, het versterken van keringen en nader onderzoek naar aanvullende maatregelen;
- de aanleg van nieuwe grootschalige bergingsgebieden, die bij extreme neerslag bijdragen aan het beheersbaar houden van waterstanden in de boezem, een belangrijk onderdeel van deze integrale aanpak is, omdat hierdoor de kans op overstromen van de boezemkeringen verkleind wordt;
- Uit onderzoek blijkt dat een nieuw bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder een belangrijke bijdrage levert aan het beheersbaar houden van de waterstanden in het centrale boezemgebied.

Gelet op:

- artikel 77 van de Waterschapswet

Besluit:

1. Het ontwerp krediet voor het project Bergingsgebied Klaas Engelbrechtspolder, ter hoogte van 1,8 mln. euro, beschikbaar te stellen en in een volgend besluitvormingsmoment het investeringsplan voor dit project vast te stellen;
2. De locatie Woudsepolder als terugvaloptie achter de hand te houden, voor het geval de Klaas Engelbrechtspolder vanwege onvoorziene omstandigheden toch niet geschikt zou blijken.

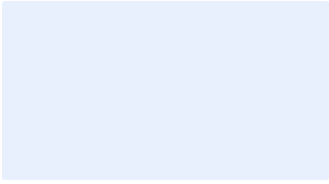
Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 9 april 2026.

De verenigde vergadering voornoemd,

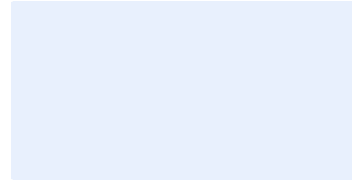
de secretaris,

de voorzitter,

Dossiernummer: 3621



ir. P.C. Janssen



dr. P.H.W.M. Daverveldt

| | |
|-----------------|---|
| Onderwerp | Bergingsgebied Klaas Engelbrechtspolder |
| Versienummer | Versie 1.0 <u>Versie 2.0</u> |
| Dossiernummer | 3621 |
| D&H datum | dinsdag 24 februari 2026 <u>vrijdag 3 april 2026</u> |
| Wijze agenderen | Openbaar |

1) Het gevraagde besluit

~~Het college besluit:~~

~~De Verenigde Vergadering te verzoeken om:~~

~~1. Het Investeringsplan voor het project Bergingsgebied Klaas Engelbrechtspolder, met de geraamde kosten ter hoogte van 11,8 mln. euro, vast te stellen.~~

~~2. Het ontwerp krediet ter grootte voor het project Bergingsgebied Klaas Engelbrechtspolder, ter hoogte van 1,8 mln. euro, beschikbaar te stellen en in een volgend besluitvormingsmoment het investeringsplan voor dit project vast te stellen;~~

~~2. De locatie Woudsepolder als terugvaloptie achter de hand te houden, voor het geval de Klaas Engelbrechtspolder vanwege onvoorziene omstandigheden toch niet geschikt zou blijken.~~

2) Aanleiding

Essentie van het voorstel

In dit bestuursvoorstel wordt instemming gevraagd voor de uitwerking van een bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder. Gelijktijdig aan deze uitwerking wordt een nader onderzoek uitgevoerd naar aanvullende maatregelen in andere delen van het beheergebied van Delfland, dat boven NAP gelegen is (het boezemland).

Voor het oostelijke deel van de boezem wordt op een later moment een bestuurlijk besluit gevraagd. Dat besluit zal de uitkomst zijn van een afweging tussen een bergingsgebied rond de Noord Kethelpolder en/of de uitbreiding van tijdelijk gemaalcapaciteit in Rotterdam.

De onderbouwing van het voorliggende bestuursvoorstel voorstel wordt hieronder gegeven.

Druk op het watersysteem en risico's

Het watersysteem van Delfland staat onder toenemende druk. Hoewel nagenoeg het hele gebied op dit moment voldoet aan de provinciale normen voor wateroverlast, zorgt klimaatverandering voor heviger buien en vaker veel regen in korte tijd. Tegelijkertijd neemt de bebouwing in het gebied toe, waardoor er steeds minder ruimte is voor water om zijn weg te vinden. Dit vergroot het risico op overlast en zet de waterveiligheid in het gebied onder druk. Bij extreme neerslag kan het boezemsysteem de grote hoeveelheden overtollig water niet altijd verwerken, waardoor risico's ontstaan op overstromingen en zelfs ongecontroleerde doorbraken van boezemkeringen. Dit brengt serieuze veiligheidsrisico's met zich mee voor inwoners, vitale infrastructuur en de leefomgeving, en kan uiteindelijk zorgen voor flinke schade en persoonlijk leed in de achterliggende polder(s).

Integrale aanpak voor waterveiligheid en klimaatadaptatie

Om de toenemende druk op het watersysteem door klimaatverandering het hoofd te bieden, is een breed pakket aan samenhangende maatregelen noodzakelijk. Vanuit de Langetermijnstrategie Wateroverlast (LTSW) onderhouden we watergangen en gemalen, koppelen we regenwater af, geven we gerichte voorlichting over klimaatbestendige keuzes,

Dossiernummer: 3621

pakken we aan wateroverlastknelpunten aan in zowel stedelijk gebied als het glastuinbouwgebied en versterken we keringen. Daarnaast investeren we in betere monitoring van het watersysteem, zodat we snel kunnen inspelen op veranderende omstandigheden. Ook onderzoeken we aanvullende maatregelen zoals het vergroten van gemaalcapaciteit en het verhogen van boezemkeringen. Deze integrale aanpak is van groot belang om te voldoen aan de inundatienormen en het risico op wateroverlast en doorbraken van boezemkeringen te verkleinen. Dit doen we uiteraard niet alleen, maar samen met onze partners in de regio, zodat we gezamenlijk werken aan een leefbaar, aantrekkelijk en veerkrachtig gebied voor huidige en toekomstige generaties. Zo werken gemeenten en andere partners aan meer groen en minder bestrating, aan het afkoppelen van hemelwater, meer ruimte voor water, etc.

Onderstaande afbeelding geeft een overzicht van het maatregelenpakket.



Een uitsnede van dit totaalpakket is de aanleg van nieuwe, grootschalige bergingsgebieden. Uit een eerder uitgevoerd locatieonderzoek blijkt dat deze bergingsgebieden de kans op doorbraken van boezemkeringen verkleinen. Dit bestuursvoorstel richt zich op het verder uitwerken een bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder.

Locatiekeuze bergingsgebieden

Zoals eerder benoemd is het aanleggen van bergingsgebieden één van de maatregelen om het gebied te beschermen tegen de toenemende druk op het watersysteem door klimaatverandering en hevige neerslag. Extra opvangcapaciteit verkleint het risico op wateroverlast, schade en menselijk leed.

Uit een recent locatieonderzoek zijn vier locaties naar voren gekomen voor potentiële grootschalige bergingsgebieden: Klaas Engelbrechtspolder, Woudsepolder, de Blaker (in de Oude Lierpolder) en Noord-Kethelpolder. Voor deze locaties zijn gesprekken gevoerd met de belangrijkste stakeholders en hydrologische onderzoeken uitgevoerd. Op basis hiervan is voor elk van de locaties een globaal schetsontwerpen opgesteld met een bijbehorende kostenraming.

De vier locaties zijn beoordeeld met behulp van een multicriteria-analyse. Op basis van de hydrologische onderzoeken kan geconcludeerd worden dat nieuwe grootschalige bergingsgebieden in belangrijke mate bijdragen aan het beheersbaar houden van waterstanden in de Delflandse boezem bij een T100 bui 2085H. Deze bui is gekozen vanwege de aansluiting op het klimaatscenario KNMI 2085 Hoog, dat ook als uitgangspunt dient binnen de Langetermijnstrategie Wateroverlast. De bui kenmerkt zich door een hoge intensiteit en een kortdurend, belastend verloop. Hierdoor komen kwetsbaarheden in het systeem duidelijk naar voren. De gekozen bui fungeert daarmee als een robuuste stresstest voor de werking van nieuwe bergingslocaties.

Daarnaast hebben we de Limburgbui als referentie gebruikt, omdat deze weersituatie een recent en realistisch voorbeeld is van extreme neerslag die het watersysteem zwaar kan belasten. Dit geeft goed inzicht in hoeverre de voorgestelde maatregelen behalve bij de genoemde T100 bui ook effectief is bij extreme neerslag.

Belangrijkste bevindingen:

- Van de onderzochte grootschalige bergingsgebieden is een nieuw bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder effectiever dan het uitbreiden van het bestaande bergingsgebied in de Woudsepolder;
- Een bergingsgebied aan de Blaker in de Oude Lierpolder is technisch erg complex en duur, bovendien is een bergingsgebied op deze locatie niet te combineren met het gebruik als glastuinbouwgebied;
- Het vergroten van tijdelijke capaciteit nabij de bestaande gemalen Parksluizen en/of Schiegemaal is mogelijk een alternatief voor nieuwe grootschalige bergingsgebieden in en rond de Noord-Kethelpolder. Nader onderzoek is hiervoor noodzakelijk.

Conclusies en voorstel:

- Klaas Engelbrechtspolder | Het bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder verder uit te werken inclusief een bijbehorend participatieproces met stakeholders.
- Woudsepolder | Een uitbreiding van de Woudsepolder is minder effectief dan een bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder maar houden we vast als terugvaloptieen valt daarom nu af als optie.
- De Blaker | Gezien de relatief beperkte effectiviteit in combinatie met de hoge kosten van de Blaker is het niet logisch om deze verder uit te werken. Samen met de gemeente Westland gaat Delfland op zoek naar een beter alternatief (andere bergingslocaties en/of andere maatregelen);
- Noord-Kethelpolder | Een definitief besluit over effectiviteit en haalbaarheid van grootschalige bergingsgebieden langs de Schie pas te nemen, nadat een vergelijking is gemaakt met de effectiviteit en haalbaarheid van het uitbreiden van tijdelijke capaciteit nabij de bestaande gemalen Parksluizen en/of Schiegemaal.

In dit bestuursvoorstel wordt instemming gevraagd voor de nadere uitwerking van de meest effectieve locatie: de Klaas Engelbrechtspolder. De risico's voor waterkwaliteit, natuurwaarden, kwaliteit voor gras voor veevoer zijn beperkt (zie bijlage 4.3.6. pag 34). Bij de verdere uitwerking van de keuze voor de berging in de Klaas Engelbrechtspolder zal blijvend aandacht aan water- en bodemkwaliteit worden besteed en het behoud van de goede kwaliteit.

Voor de locatie aan de oostzijde van het gebied (Noord-Kethelpolder) wordt eerst nog nader onderzocht of vergroting van de tijdelijke capaciteit nabij de bestaande gemalen Parksluizen en/of Schiegemaal een mogelijk alternatief is.

Mochten er onvoorziene omstandigheden zijn dan wordt het voorstel opnieuw ter besluitvorming worden voorgelegd aan de Verenigde Vergadering (VV).

3) Beoogd effect

Het verkrijgen van een vastgesteld investeringsplan voor een grootschalig bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder en beschikbaar krijgen van een ontwerp krediet zodat we van start kunnen met de voorbereiding van en het opstellen van een ontwerp.

Dossiernummer: 3621

4) Kernboodschap

Toenemende druk op het watersysteem door klimaatverandering en integrale maatregelen

Het watersysteem in Delfland staat onder toenemende druk door klimaatverandering en steeds extremere neerslag. Hoewel het gebied momenteel vrijwel voldoet aan de inundatienormen, is een vooruitziende blik noodzakelijk en is uitbreiding van de opvangcapaciteit in het watersysteem nodig om toekomstige risico's op wateroverlast en schade te beperken. Bij zware regenval kan het boezemsysteem, de hoofdader van het watersysteem, de grote hoeveelheid water niet altijd tijdig verwerken. Dit vergroot het risico op ongecontroleerde dijkdoorbraken en ernstige schade aan woningen, bedrijven, infrastructuur en natuur en menselijk leed.

Integrale aanpak voor waterveiligheid en klimaatadaptatie

De Langetermijnstrategie Wateroverlast (LTSW) is in 2023 opgesteld als antwoord op de toenemende druk op het watersysteem in Delfland door klimaatverandering en verstedelijking. Deze strategie helpt Delfland en de regio zich beter voor te bereiden op de groeiende risico's van wateroverlast door steeds extremere neerslag en veranderende weersomstandigheden.

Voor het behalen van deze doelen werkt Delfland aan een breed pakket van samenhangende maatregelen. Dit pakket bestaat uit zes oplossingsrichtingen waaronder verschillende maatregelen hangen (vasthouden, bergen, afvoeren, verdelen, gevolgbeperking en accepteren). Hierbij valt te denken aan het vergroten van de capaciteit van gemalen, het verbeteren van de doorstroming, het verhogen van keringen en het bevorderen van infiltratie in het boezemland. Deze acties versterken het watersysteem als geheel. De genoemde maatregelen en voorbeelden maken geen onderdeel uit van dit bestuursvoorstel, maar worden hier genoemd om te laten zien dat we als Delfland met een integrale aanpak en een breed pakket aan maatregelen werken aan waterveiligheid en het voorkomen van wateroverlast.

Onderzoek en uitwerking van nieuwe bergingsgebieden

Een belangrijk onderdeel van dit pakket aan maatregelen is de aanleg van nieuwe, grootschalige bergingsgebieden. Door overtollig water tijdelijk op te slaan in grootschalige bergingsgebieden blijft het peil in de boezem beheersbaar en blijft het watersysteem ook onder druk operationeel. Zo wordt voorkomen dat water ongecontroleerd de polders instroomt en extra overlast veroorzaakt. Delfland zoekt daarom actief naar geschikte locaties voor nieuwe bergingsgebieden om deze structurele waterveiligheid te waarborgen.

Inmiddels zijn vier potentiële locaties voor bergingsgebieden onderzocht: Klaas Engelbrechtspolder, Woudsepolder, de Blaker en Noord-Kethelpolder. Door nu prioriteit te geven aan de verdere uitwerking van het bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder en door het nader onderzoeken van mogelijkheden in de Noord-Kethelpolder, houden we het watersysteem zoveel mogelijk veilig en robuust, zowel nu als in de toekomst. We werken hiervoor samen met gemeenten, natuurorganisaties, grondeigenaren en andere partners om tot oplossingen te komen die technisch goed zijn én passen bij de omgeving.

5) Historie – eerdere besluitvorming

02-02-2023: Vaststelling Langetermijnstrategie Wateroverlast (LTSW) door VV

30-11-2023: Motie 'Maak beleid op verstedelijking'

20-05-2025: Vaststelling vervolg nieuwe bergingsgebieden boezem door D&H

04-09-2025: Informatieve VV met een toelichting over de stand van zaken en het vervolg

15-09-2025: Vaststelling vier potentiële bergingsgebieden door D&H

14-10-2025: Vaststelling uitgangspunten en principes door D&H

09-12-2025: Vaststelling hydrologische uitgangspunten en selectiecriteria door D&H

27-01-2026: Toelichting LTSW en bergingsgebieden in Commissie WKK

24-03-2026: Presentatie bestuursvoorstel bergingsgebieden in Commissie WKK

6) Regelgeving en Beleid

De langetermijnstrategie wateroverlast geeft richting aan het Delflands beleid om wateroverlast te voorkomen en voorbereid te zijn op klimaatverandering. De aanleg van bergingsgebieden is één van de maatregelen uit de langetermijnstrategie wateroverlast.

7) Financiën

Voor het bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder is een globaal schetsontwerp (bijlage 1 DMS2500633) opgesteld met een SSK raming (~~zie bijlage 2 vertrouwelijk – DMS2500617~~). ~~De SSK raming vormt de basis voor het bepalen~~ van het noodzakelijke ontwerp krediet (zie bijlage 23 vertrouwelijk - DMS 2500745).

| Nr. | Naam | Investeringsplan IP | Ontwerpkrediet |
|-----|--|--|----------------|
| | Bergingsgebied Klaas Engelbrechtspolder | 11,8 mln. Euro volgt later | 1,8 mln. Euro |

Bij een groot project als dit kent de raming in deze fase echter nog zeer grote onzekerheden, zowel financieel als de impact op de omgeving. Dit maakt dat er nu wel een krediet wordt gevraagd maar nog geen investeringsplan wordt voorgelegd. In de volgende fase van het project worden die verder uitgewerkt en wordt onderzocht of er subsidiemogelijkheden en welke andere partijen kunnen bijdragen. Wanneer daar duidelijkheid over is, ontvangt de VV bij een volgend besluitvormingsmoment een verzoek tot het vaststellen van een investeringsplan.

Begrotingsprogramma 3: Waterkwantiteit

- ~~• Het investeringsbedrag past binnen de hiervoor in de begroting en meerjarenraming opgenomen budgetten.~~
- ~~• Het ontwerpkrediet maakt deel uit van het totale investeringsplan.~~
- ~~• In het investeringsplan is nog geen rekening gehouden met de kosten die gemaakt moeten gaan worden voor eventuele compensatie en overige schadeloosstelling. Verdere uitwerking van de planning, inclusief gesprekken met de grondeigenaren, is hiervoor noodzakelijk. Wanneer er meer duidelijkheid is over de hiermee gemoeide bedragen, en als dat leidt tot een ophoging van het IP, wordt dit voor nadere besluitvorming aan de VV voorgelegd. Delfland heeft niet de intentie grond te verwerven. De intentie is dat het gebied agrarisch blijft.~~
- Kapitaallasten: De bouwkundige kosten worden in 40 jaar afgeschreven en de overige kosten worden in 15 afgeschreven. De kapitaallasten komen ten laste van de exploitatie in het jaar na de oplevering van het project.
- Exploitatiekosten: De hoogte van deze kosten kan pas worden vastgesteld als het uitvoeringsontwerp gereed is.
- In de volgende fase wordt onderzoek uitgevoerd naar subsidie mogelijkheden en eventuele meebetallende partijen.
- Het onderzoek naar de mogelijkheden voor een bergingsgebied in de Noord-Kethelpolder wordt in de komende periode voortgezet. Daarom houden we het eerder toegekende onderzoekskrediet van €75.000 voor project 0.702117/001 Grootschalige bergingsgebieden aan. Het krediet wordt daarom nog niet teruggegeven aan het 'algemeen onderzoekskrediet' van de secretaris-directeur.

8) Duurzaamheid

Duurzaamheid is een belangrijk uitgangspunt in de uitwerking van het ontwerp. Net als bij andere ruimtelijke projecten wordt ingezet op circulair gebruik van materialen, beperking van afval en het stimuleren van klimaatadaptatie. Waar mogelijk worden lokale en hernieuwbare grondstoffen toegepast en wordt CO₂-uitstoot beperkt, in lijn met het programma Duurzaam Circulair.

Belangrijk is dat bij het ontwerp en aanleg van het bergingsgebied expliciet rekening wordt gehouden met de al aanwezige kwetsbare soorten, zoals weidevogels, en dat mogelijke effecten op bodem, grasland en natuurlijke habitats zorgvuldig in beeld worden gebracht. In

samenwerking met agrariërs en terreinbeheerders werken we zo niet alleen aan robuuste waterveiligheid, maar ook aan een duurzaam, economisch en ecologisch veerkrachtig gebied.

9) Organisatorische en personele consequenties

De benodigde inzet maakt onderdeel uit van de verschillende afdelingsplannen.

10) OR

Niet van toepassing

11) Risico's en beheersmaatregelen

1. Onvoldoende aandacht voor (uitleg over) het gehele maatregelen pakket ter voorkoming van wateroverlast

Het risico bestaat dat het volledige maatregelenpakket tegen wateroverlast onvoldoende zichtbaar wordt door de nadruk op nieuwe bergingsgebieden, waardoor er zorgen kunnen ontstaan over de integraliteit en er mogelijk vertraging optreedt.

Als beheersmaatregel wordt ingezet op gerichte communicatie (zie punt 12) en gaan we voor de Klaas Engelbrechtspolder in gesprek met de direct betrokkenen.

Voor de Noord-Kethelpolder wordt eerst onderzocht of de uitbreiding met tijdelijke gemaalcapaciteit nabij de bestaande gemalen Parksluizen en/of Schiegemaal een effectiever alternatief is, voordat een definitief besluit wordt genomen over een bergingsgebied.

Deze aanpak zorgt ervoor dat er tijdig en transparant wordt gecommuniceerd, dat alternatieven parallel worden onderzocht. We zullen de belanghebbenden informeren over de afwegingen hun input ophalen voor de verdere uitwerking. Hierdoor neemt het draagvlak toe en worden de risico's op vertraging, weerstand en reputatieschade zoveel mogelijk beheerst.

Los van deze specifieke beheersmaatregelen blijven we uiteraard doorlopend inzetten op (communicatie over) het volledige pakket aan maatregelen dat de robuustheid van het watersysteem versterkt. Door de VV en de buitenwereld regelmatig te informeren over de voortgang en impact van al deze maatregelen, blijft zichtbaar dat we werken aan een breed en samenhangend geheel, waarvan nieuwe bergingsgebieden slechts één onderdeel is.

2. Draagvlak of medewerking van stakeholders, perceeleigenaren en belangenverenigingen is onvoldoende aanwezig

Door de compacte planning bestaat de mogelijkheid dat er onvoldoende draagvlak of medewerking ontstaat bij stakeholders, perceeleigenaren en belangenverenigingen. Op dit moment heeft nog niet met alle betrokkenen contact plaatsgevonden. Hierdoor zijn ook nog niet de belangen van alle stakeholders in beeld.

Om ervoor te zorgen dat dit niet tot vertraging leidt, besteden we in het verdere proces extra aandacht aan aanvullende deelname, betrokkenheid en gesprekken. Zo zoeken we samen met individuele perceeleigenaren en andere betrokkenen naar oplossingen voor vraagstukken.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

1. Het besluit van Dijkgraaf en Hoogheemraden is via een brief gecommuniceerd met de eigenaren en bewoners van de Klaas Engelbrechtspolder. Eigenaren binnen de contour van het in het schetsontwerp aangegeven bergingsgebied zijn daarnaast persoonlijk geïnformeerd.
2. Naar aanleiding van het besluit van de VV op 9 april 2026 gaat Delfland communiceren naar de omgeving via een nieuwsbrief en andere communicatiemiddelen.
3. Gesprekken met individuele perceeleigenaren en -gebruikers. Ambtelijke en bestuurlijk overleggen met stakeholders. Dit zijn de gemeenten Midden-Delfland, Westland en Rotterdam, terreinbeheerders Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten en LTO Delflands groen. Afstemming met de overige gemeenten vindt plaats in de reguliere bestuurlijke overleggen.

13) Bekendmaking en vervolprocedure

Na besluitvorming in de VV zal het college binnen de gestelde randvoorwaarden uitvoering geven aan de verdere uitwerking van het project en de nadere onderzoeken.

Het doel van het vervolgproces is om voor het beoogde bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder het bestaande globale schetsontwerp (SO) verder uit te werken, inclusief de noodzakelijke onderzoeken en de bijbehorende gesprekken. Deze aanvulling op het huidige SO dient als uitgangspunt voor het opstellen en afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst (SOK) met de gemeente Midden-Delfland en afspraken met andere stakeholders. Op basis van deze overeenkomst kan de locatie vervolgens technisch verder worden uitgewerkt in een voorlopig en definitief ontwerp.

Indien er nieuwe inzichten ontstaan gedurende het proces, wordt er actief teruggekomen in de VV om deze te bespreken en mee te nemen in het vervolgtraject. De besluitvorming stapsgewijs ingericht, zodat zowel de commissie WKK als de VV in elke fase goed worden meegenomen en hun input tijdig kan worden verwerkt.

14) Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is op basis van artikel 77 van de Waterschapswet bevoegd tot het vaststellen van het investeringsplan en het beschikbaar stellen van krediet.

15) Toelichting

Om richting de toekomst te voldoen aan de inundatienormen en het risico op wateroverlast en doorbraken van boezemkeringen te verkleinen werkt Delfland met de langetermijnstrategie Wateroverlast (LTSW) aan een breed pakket van samenhangende maatregelen. Dit pakket bestaat uit zes oplossingsrichtingen waaronder verschillende maatregelen hangen. Het uitwerken van locaties voor grootschalige bergingsgebieden is één van deze maatregelen.

Nieuwe grootschalige bergingsgebieden dragen in belangrijke mate bij aan het beheersbaar houden van waterstanden in de Delflandse boezem bij hevige regenval. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de onderzochte locaties en de beoordeling hiervan. En aan de norm voldoen

Centraal boezemgebied

Door de centrale ligging in het watersysteem - op grote afstand van de boezemgemalen - hebben zowel de Klaas Engelbrechtspolder als de Woudsepolder een grote invloed op de peildaling in de boezem bij hevige neerslag. Uit de hydrologische onderzoeken blijkt dat een nieuw bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder effectiever is dan het uitbreiden van het bestaande bergingsgebied in de Woudsepolder. In de Klaas Engelbrechtspolder kan sneller, meer water worden geborgen. Daarom wordt voorgesteld een grootschalig bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder verder uit te werken.

De Blaker (Oude Lierpolder) is technisch geschikt als bergingsgebied en kan bij extreme neerslag volledig benut worden. Toch is deze locatie afgefallen vanwege de hoge kosten in verhouding tot het bescheiden effect op het verlagen van peilstijgingen in de boezem bij extreme neerslag.

Oostelijk boezemgebied

Voor de Noord-Kethelpolder wordt eerst onderzocht of het beter is om de tijdelijke gemaalcapaciteit nabij de bestaande gemalen Parksluizen en/of Schiegemaal te vergroten. Dit wordt vergeleken met het aanleggen van een grootschalig bergingsgebied in de Noord-Kethelpolder.

Als uit het onderzoek naar het alternatief blijkt dat extra bemaling de beste optie is, vervalt de behoefte aan een grootschalig bergingsgebied in de Noord-Kethel. De focus verschuift dan naar het realiseren van extra gemaalcapaciteit, zodat het watersysteem ook bij extreme neerslag betrouwbaar blijft.

Bij de uitwerking van de plannen is een zorgvuldig omgevingsproces nodig, zodat de belangen van de belangrijkste stakeholders tijdig worden meegenomen in de verdere besluitvorming. Dit sluit aan bij de uitgangspunten van de Omgevingswet en het Beleidskader Participatie van Delfland.

16) Bijlagen

Bijlage 1: Eindrapportage inhoudelijke verkenning (DMS2500633)

Bijlage 2: Bergingsgebied Klaas Engelbrechtspolder SSK-raming ontwerpcrediet (vertrouwelijk) (DMS 2500745)

Onderwerp Bergingsgebied Klaas Engelbrechtspolder
Dossiernummer 3621

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van ~~dinsdag 24 februari 2026~~vrijdag 3 april 2026, dossiernummer 3621;

gelezen het advies van de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit;

Overwegende dat:

- het watersysteem in Delfland onder toenemende druk staat door klimaatverandering en steeds extremere neerslag, waardoor uitbreiding van de opvangcapaciteit noodzakelijk is om toekomstige risico's op wateroverlast en schade te beperken;
- de toenemende bebouwing en intensiever gebruik van het gebied de afvoer van water bemoeilijken en klimaatverandering zorgt voor toenemend risico op overstromingen en ongecontroleerde doorbraken van boezemkeringen;
- er op basis van de Langetermijnstrategie Wateroverlast gewerkt wordt aan een integrale aanpak voor waterveiligheid en klimaatadaptatie, waaronder de aanpak van wateroverlastknelpunten, het versterken van keringen en nader onderzoek naar aanvullende maatregelen;
- de aanleg van nieuwe grootschalige bergingsgebieden, die bij extreme neerslag bijdragen aan het beheersbaar houden van waterstanden in de boezem, een belangrijk onderdeel van deze integrale aanpak is, omdat hierdoor de kans op overstromen van de boezemkeringen verkleind wordt;
- Uit onderzoek blijkt dat een nieuw bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder een belangrijke bijdrage levert aan het beheersbaar houden van de waterstanden in het centrale boezemgebied.

Gelet op:

- artikel 77 van de Waterschapswet

Besluit:

1. ~~Het Investeringsplan voor het project Bergingsgebied Klaas Engelbrechtspolder, met de geraamde kosten ter hoogte van 11,8 mln. euro, vast te stellen.~~
- ~~2.~~ Het ontwerp krediet ~~ter grootte~~ voor het project Bergingsgebied Klaas Engelbrechtspolder, ter hoogte van 1,8 mln. euro, beschikbaar te stellen en in een volgend besluitvormingsmoment het investeringsplan voor dit project vast te stellen;
2. De locatie Woudsepolder als terugvaloptie achter de hand te houden, voor het geval de Klaas Engelbrechtspolder vanwege onvoorziene omstandigheden toch niet geschikt zou blijken.

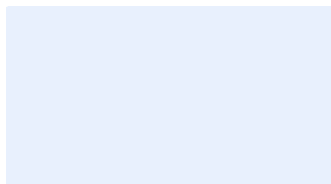
Dossiernummer: 3621

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 9 april 2026.

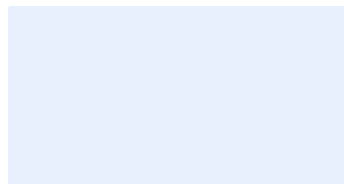
De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

de voorzitter,



ir. P.C. Janssen



dr. P.H.W.M. Daverveldt

Grootschalige bergingsgebieden

Eindrapportage
inhoudelijke
verkenning



Hoogheemraadschap van
Delfland

Managementsamenvatting

Klimaatverandering en verstedelijking zorgen voor een toenemende druk op het watersysteem in Delfland. Steeds extremer wordende neerslag en de afnemende ruimte voor waterafvoer vergroten het risico op wateroverlast en schade. Om de toenemende druk op het watersysteem door klimaatverandering het hoofd te bieden, is een breed pakket aan samenhangende maatregelen noodzakelijk.

De doelen in het coalitieakkoord en het Waterbeheerprogramma 6 (WBP6) vormen de basis voor de samenhangende en integrale aanpak waarmee Delfland de regio voorbereidt op de toenemende risico's van wateroverlast als gevolg van klimaatverandering. In de Langetermijnstrategie Wateroverlast (LTSW) 2050 zijn deze doelen uitwerkt in concrete maatregelen.

Om het watersysteem robuuster te maken, onderhouden we watergangen en gemalen zorgvuldig, ontkoppelen we regenwater waar mogelijk en bieden we doelgerichte voorlichting over klimaatbestendige keuzes. We pakken wateroverlastknelpunten in stedelijk gebied aan en versterken de keringen. Daarnaast investeren we in betere monitoring van het watersysteem, zodat we snel kunnen inspelen op veranderende omstandigheden. Ook verkennen we aanvullende maatregelen, waaronder uitbreiding van de capaciteit van gemalen en het verhogen van boezemkeringen, om de waterveiligheid verder te waarborgen. Deze integrale aanpak is van groot belang om te voldoen aan de provinciale inundatienormen in de toekomst en het risico op wateroverlast en doorbraken van boezemkeringen te verkleinen.

Een uitsnede van dit totaalpakket is de aanleg van nieuwe, grootschalige bergingsgebieden. Uit een eerder uitgevoerd locatieonderzoek blijkt dat deze bergingsgebieden de kans op doorbraken van boezemkeringen verkleinen. Er zijn vier locaties voor grootschalige waterberging onderzocht: Klaas Engelbrechtspolder, Woudsepolder, de Blaker (Oude Lierpolder) en Noord-Kethelpolder. Uit het hydrologisch onderzoek blijkt dat de Klaas Engelbrechtspolder het meest effectief is als bergingsgebied. De Woudsepolder bleek minder effectief dan de Klaas Engelbrechtspolder en wordt daarom nu niet uitgewerkt. De Blaker valt af vanwege hoge kosten en technische complexiteit. Voor de Noord-Kethelpolder wordt eerst een alternatief van de uitbreiding van tijdelijke gemaalcapaciteit nabij de bestaande gemalen Parksluizen en/of Schiegemaal onderzocht.

Het voorstel is om de Klaas Engelbrechtspolder verder uit te werken als bergingsgebied, waarbij we de omgeving en belanghebbenden actief betrekken. Bij de uitwerking wordt ingezet op het behoud van een goede waterkwaliteit en functies. Door samen met partners te werken aan een gedragen ontwerp zorgen we ervoor dat Delfland klaar is voor de uitdagingen van morgen. Zo bouwen we samen aan een veilig, aantrekkelijk en klimaatbestendig Delfland, waar huidige én toekomstige generaties prettig kunnen werken, wonen en leven.

Inhoudsopgave

| | |
|--|-----------|
| Managementsamenvatting | 1 |
| Inhoudsopgave | 2 |
| 1. Inleiding | 4 |
| 1.1 Coalitieakkoord en WBP6 vormen de basis | 4 |
| 1.2 Integrale aanpak voor waterveiligheid en klimaatadaptatie | 4 |
| 1.3 Locatiekeuze bergingsgebieden | 6 |
| 1.4 Leeswijzer | 6 |
| 2. Urgentie: Waarom nu handelen? | 7 |
| 2.1 De werking van het Delflandse boezemsysteem | 7 |
| 2.2 Effecten van klimaatverandering op het boezemsysteem | 8 |
| 2.3 Benodigde maatregelen in het gebied | 10 |
| 2.4 Onderzoek naar grootschalige bergingsgebieden | 11 |
| 3. Onderzoeksopzet, uitgangspunten en criteria | 13 |
| 3.1 Uitgangspunten en principes | 14 |
| 3.1.1 Uitgangspunten | 14 |
| 3.1.2 Principes | 14 |
| 3.2 Hydrologische uitgangspunten | 15 |
| 3.3 Selectiecriteria | 16 |
| 4. Het onderzoek | 17 |
| 4.1 De locaties | 17 |
| 4.2 Hydrologische effectiviteit | 21 |
| 4.2.1 Hydrologisch onderzoek | 21 |
| 4.2.2 Resultaten hydrologisch onderzoek | 22 |
| 4.2.3 Effect van bergingsgebieden op peilstijging boezem | 23 |
| 4.2.4 Effect van bergingsgebieden op het voorkomen van wateroverlast | 28 |
| 4.2.5 Alternatieve en aanvullende maatregelen | 28 |
| 4.2.6 Voorkeurslocaties op basis van hydrologische effectiviteit | 30 |
| 4.3 Draagvlak en aandachtspunten omgeving | 31 |
| 4.3.1 Strategisch omgevingsmanagement | 31 |
| 4.3.2 Provincie Zuid-Holland | 31 |
| 4.3.3 Gemeenten | 32 |
| 4.3.4 Terreinbeheerders | 33 |
| 4.3.5 Eigenaren | 34 |
| 4.3.6 Effecten op waterkwaliteit | 34 |

| | |
|--|-----------|
| 4.3.7 Eigendom / grondzaken | 37 |
| 4.3.8 Voorkeurslocaties op basis omgeving | 38 |
| 4.4 Conditionering en schetsontwerpen | 38 |
| 4.4.1. Quicksan planologie en omgeving | 38 |
| 4.4.2 Schetsontwerpen | 39 |
| 4.4.3 Voorkeur op basis kosten, techniek, realisatiesnelheid | 46 |
| 4.5 Integrale beoordeling | 46 |
| 5. Conclusie en risico's | 49 |
| 5.1 Bevindingen en conclusies | 49 |
| 5.2 Risico's en beheersmaatregelen | 50 |
| 6. Vervolg | 51 |

1. Inleiding

Het watersysteem van Delfland staat onder toenemende druk. Door klimaatverandering worden buien heviger en valt er vaker veel regen in korte tijd. Tegelijkertijd neemt de bebouwing in het gebied toe, waardoor er steeds minder ruimte is voor water om zijn weg te vinden. Dit vergroot het risico op overlast en zet de waterveiligheid in het gebied onder druk. Bij extreme neerslag kan het boezemsysteem de grote hoeveelheden overtollig water niet altijd verwerken, waardoor risico's ontstaan op overstromingen en zelfs ongecontroleerde doorbraken van boezemkeringen. Dit brengt serieuze veiligheidsrisico's met zich mee voor inwoners, vitale infrastructuur en de leefomgeving, en kan uiteindelijk zorgen voor flinke schade en persoonlijk leed in de achterliggende polder(s).

Als beheerder van het regionale watersysteem bereidt Delfland zich actief voor op toekomstige uitdagingen die voortvloeien uit klimaatverandering. In dit rapport wordt toegelicht welke uitdagingen zich hierbij voordoen en hoe nieuwe grootschalige bergingsgebieden kunnen bijdragen aan een toekomstbestendig en veilig watersysteem. Delfland pakt de waterproblematiek aan met samenhangende maatregelen uit het coalitieakkoord, het Waterbeheerprogramma 6 (WBP6) en de Langetermijnstrategie Wateroverlast (LTWS) 2050. In de volgende paragrafen wordt deze context kort toegelicht.

1.1 Coalitieakkoord en WBP6 vormen de basis

Het coalitieakkoord en het Waterbeheerprogramma 6 (WBP6) vormen samen de basis voor het waterbeleid in Delfland de komende jaren. In het coalitieakkoord zijn de ambities en afspraken vastgelegd die inspelen op de toenemende uitdagingen door klimaatverandering, zoals extremere neerslag en wateroverlast. In het Waterbeheerprogramma 6 (WBP6) zijn diverse maatregelen opgenomen die specifiek gericht zijn op de waterkwantiteit en het voorkomen van wateroverlast. Hierbij valt te denken aan het vergroten van de bergingscapaciteit in het gebied, het optimaliseren van het peilbeheer en het versterken van bestaande waterkeringen. Daarnaast wordt ingezet op vasthouden en/of vertraagd afvoeren van het water in de verharde omgeving (stad en glastuinbouwgebied). Innovatieve oplossingen zoals waterdoorlatende bestrating en het stimuleren van groene daken zijn voorbeelden van maatregelen om piekafvoeren in het hoofdwatersysteem van Delfland te verminderen. Door deze maatregelen in samenhang uit te voeren, streeft Delfland ernaar om zowel nu als in de toekomst voorbereid te zijn op extreme weersomstandigheden en de gevolgen van klimaatverandering zoveel mogelijk te beperken.

1.2 Integrale aanpak voor waterveiligheid en klimaatadaptatie

De Langetermijnstrategie Wateroverlast (LTSW) is in 2023 opgesteld om Delfland en de regio beter voor te bereiden op de toenemende risico's van wateroverlast als gevolg van klimaatverandering.

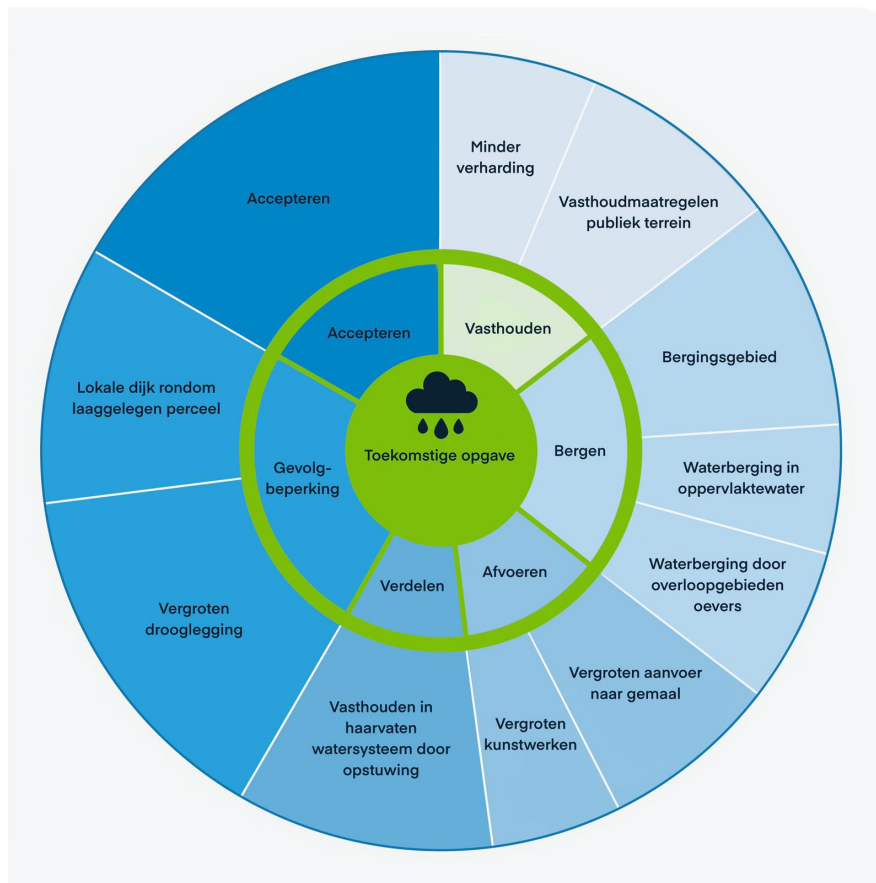
"Het is de ambitie van Delfland om samen met de regio te zorgen voor een regionaal watersysteem én een leefomgeving die, nu én in de toekomst, robuust zijn bij grote hoeveelheden neerslag, en voorbereid zijn op extremen. We streven daarbij naar het beste voor de leefomgeving."

Om deze ambitie effectief uit te werken, zijn er binnen de LTSW strategische doelen opgesteld die het beleid en de maatregelen van Delfland richting geven voor het omgaan met wateroverlast en klimaatverandering:

1. *We willen altijd zo goed mogelijk weten wat er op de regio afkomt, wat er nu en straks nodig is, en hoe we dat voor elkaar krijgen. Als waterschap versnellen we nú in het vergroten van kennis en inzicht en het maken van toekomstbestendige keuzes.*
2. *Iedereen is zich bewust van een kans op wateroverlast. Iedereen draagt bij aan het verkleinen van de kans op wateroverlast en/of het beperken van de gevolgen van wateroverlast.*
3. *Het regionale watersysteem en de leefomgeving zijn veerkrachtig bij extremen. Veerkracht gaat over het vermogen om verstoringen op te vangen en er snel van te herstellen.*

Voor het behalen van deze doelen werkt Delfland aan een breed pakket van samenhangende maatregelen. Dit pakket bestaat uit zes oplossingsrichtingen waaronder verschillende maatregelen hangen.

In onderstaand schema is een overzicht van het maatregelenpakket te zien:



Figuur 1 Overzicht maatregelenpakket integrale aanpak waterveiligheid en klimaatadaptatie

Door actief in te zetten op al deze maatregelen werkt Delfland toe naar onderstaand toekomstbeeld:

- *In 2027 voldoet het watersysteem aan de omgevingswaarden (norm) voor wateroverlast uit de provinciale waterverordening en is het watersysteem op orde voor het huidige klimaat;*
- *Een waterrobuuste en klimaatbestendige regio in 2050. Het watersysteem en de leefomgeving (stad, glas en gras) zijn veerkrachtig bij extremen.*

Zo werken we aan het onderhouden van watergangen en gemalen, koppelen we in samenwerking met gemeenten en woningbouwcorporaties regenwater af, geven we gerichte voorlichting over klimaatbestendige keuzes, pakken we wateroverlastknelpunten aan in zowel stedelijk gebied als het glastuinbouwgebied en versterken we keringen. Daarnaast investeren we in betere monitoring van het watersysteem, zodat we snel kunnen inspelen op veranderende omstandigheden. Ook onderzoeken we aanvullende maatregelen zoals het vergroten van (tijdelijke) gemaalcapaciteit en het verhogen van boezemkeringen. Het uitwerken van locaties voor grootschalige bergingsgebieden is één van de vele maatregelen.

Deze integrale aanpak is van groot belang om, ook richting de toekomst te voldoen aan de inundatienormen en het risico op wateroverlast en doorbraken van boezemkeringen te verkleinen. Dit doen we uiteraard niet alleen, maar samen met onze partners in de regio, zodat we gezamenlijk werken aan een leefbaar, aantrekkelijk en veerkrachtig gebied voor huidige en toekomstige generaties.

1.3 Locatiekeuze bergingsgebieden

Een uitsnede van dit totaalpakket aan maatregelen is de aanleg van nieuwe, grootschalige bergingsgebieden. Uit een eerder uitgevoerd locatieonderzoek blijkt dat bergingsgebieden de kans op doorbraken van boezemkeringen en daarmee de kans op serieuze veiligheidsrisico's en wateroverlast verkleinen. Dit rapport vormt de onderbouwing voor een bestuursvoorstel waarin wordt voorgesteld om een specifiek bergingsgebied verder uit te werken. Dit rapport geeft een overzicht van de resultaten van het locatieonderzoek naar grootschalige bergingsgebieden, beschrijft de effecten op het watersysteem en benoemt welke partijen betrokken zijn bij de ontwikkeling en besluitvorming rond de bergingsgebieden.

1.4 Leeswijzer

Deze leeswijzer geeft een kort overzicht van de structuur en inhoud van dit rapport. In hoofdstuk 1 is de context geschetst waarin de noodzaak tot het treffen van maatregelen tegen wateroverlast centraal staat, met aandacht voor klimaatverandering, het coalitieakkoord en de uitdagingen voor de regio. Hoofdstuk 2 behandelt het belang van tijdig handelen en geeft uitleg over de werking van het boezemsysteem van Delfland, zodat de impact en effectiviteit van de voorgestelde maatregelen duidelijk worden. In hoofdstuk 3 vindt u een toelichting op de onderzoeksopzet, de gehanteerde uitgangspunten en de selectiecriteria voor het aanwijzen van geschikte locaties voor bergingsgebieden. Hoofdstuk 4 beschrijft de onderzochte locaties, betrokken partijen en de resultaten van relevante onderzoeken, waaronder aspecten als waterkwaliteit en ontwerp mogelijkheden. Hoofdstuk 5 zet de belangrijkste conclusies uit het locatieonderzoek uiteen. In hoofdstuk 6 worden aandachtspunten voor het vervolg benoemd, zoals benodigde procedures, grondzaken, aanvullende studies en alternatieven.

2. Urgentie: Waarom nu handelen?

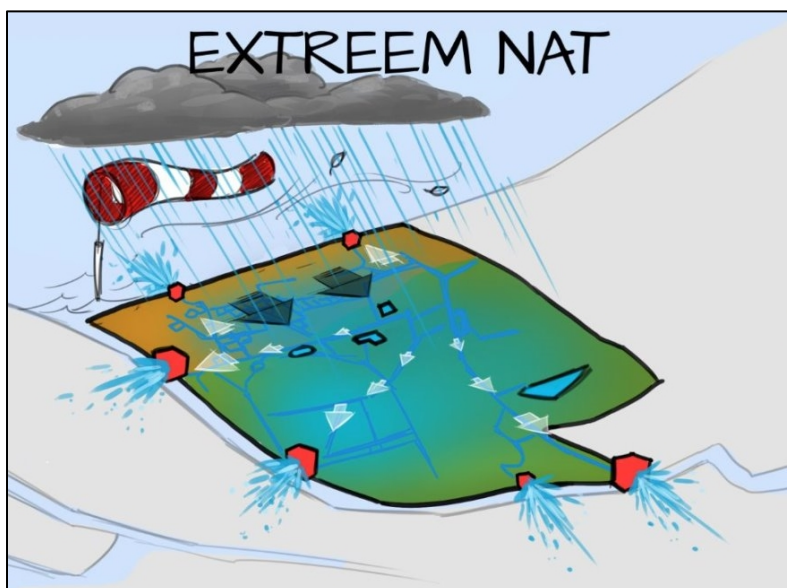
Met het oog op de toekomst wil Delfland maatregelen nemen in het boezemsysteem. Er zijn veel maatregelen die ingezet worden om het watersysteem veerkrachtiger en toekomstbestendig te maken. Voordat er ingegaan wordt op de specifieke effecten van deze maatregelen, is het van belang eerst uit te leggen hoe het boezemsysteem functioneert. Door een goed begrip van de werking van het watersysteem kunnen de gevolgen en de effectiviteit van de voorgestelde maatregelen beter worden beoordeeld. In de volgende paragraaf wordt daarom eerst een toelichting gegeven op het functioneren van het boezemsysteem van Delfland.

2.1 De werking van het Delflandse boezemsysteem

De belangrijkste functie van het boezemsysteem is het efficiënt afvoeren van water uit het boezemland en het reguleren van de aan- en afvoer van water binnen het beheergebied. De laaggelegen polders in Delfland voeren overtollig water af via het boezemsysteem. Het boezemsysteem is daarmee de ruggengraat van het watersysteem van Delfland.

In tijden van hevige neerslag kan het boezemsysteem vol raken. Bij zulke extreme omstandigheden kan het waterpeil zelfs hoger komen te staan dan de boezemkeringen, waardoor er risico is op overstroming of het doorbreken van deze keringen. Het omgaan met overtollig water kan op verschillende manieren, zoals door het vergroten van de afvoercapaciteit, het stimuleren van infiltratie, vasthoudmaatregelen als groene daken en tijdelijke waterbuffers. Bergingsgebieden zijn één van deze oplossingen. Delfland beschikt nu over vijf bergingsgebieden (Hoekpolder, Woudsepolder, Wollebrand, Bergboezem Berkel en Molenvlietpark) die tijdelijk overtollig water opvangen uit het boezemsysteem en zo het waterpeil verlagen als de boezemkeringen dreigen over te lopen.

Onderstaande afbeelding geeft schematisch de werking van het boezemsysteem weer tijdens extreme neerslag.



Figuur 2 Schematische weergave van de werking van het boezemsysteem bij extreme neerslag.

2.2 Effecten van klimaatverandering op het boezemsysteem

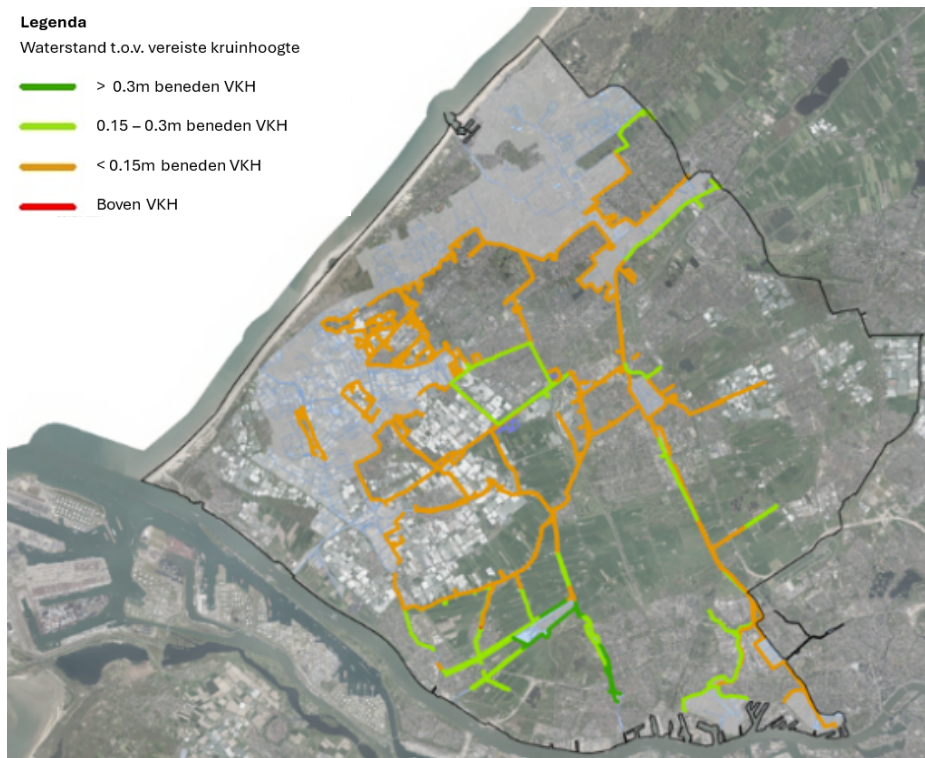
Het watersysteem van Delfland staat onder toenemende druk. Hoewel nagenoeg het hele gebied op dit moment voldoet aan de provinciale normen voor wateroverlast, zorgt klimaatverandering voor heviger buien en vaker veel regen in korte tijd. Hierdoor neemt het risico op wateroverlast toe en komt de waterveiligheid in het gebied steeds meer onder druk te staan. Deze toenemende hoeveelheid water kan zorgen voor overbelasting van het boezemsysteem. Deze overbelasting kan leiden tot het overstromen of zelfs falen van keringen met ongecontroleerde overstromingen en doorbraken als gevolg.

Daarom is het van groot belang om nu al vooruit te plannen en het boezemsysteem klaar te maken voor de toekomst. Dit kan door tijdig ruimte te reserveren voor extra maatregelen, zoals nieuwe bergingsgebieden en het vergroten van de capaciteit om water af te voeren. Op deze manier kan het systeem, ook bij toenemende extremen en veranderende weersomstandigheden, veilig en betrouwbaar blijven werken.

Om de impact van neerslag op het boezemsysteem te illustreren, simuleren we twee verschillende typen buien. Zo wordt duidelijk hoe het systeem functioneert onder uiteenlopende omstandigheden.

Gevolgen van een extreme T100-bui in 2085 voor het boezemsysteem

Om een goed beeld te krijgen van de gevolgen van extremer weer en neerslag, is hieronder weergegeven tot welke hoogte het water in de boezem reikt bij een normatieve T100-bui in het jaar 2085 (T100 2085H). Deze norm is van toepassing op het hele beheersgebied. Voor een duidelijkere presentatie van de resultaten is in onderstaande kaart uitsluitend het effect van de bui op het boezemsysteem weergegeven.



Figuur 3 Waterstand bij T100 2085 bui t.o.v. kruinhoogte

Uit de berekening blijkt dat in een groot deel van het boezemsysteem het waterpeil zich minder dan 15 cm onder de toetshoogte van de keringen bevindt. Hoewel een marge van 0 tot 15 cm wellicht nog als toereikend lijkt, is in werkelijkheid de kans aanzienlijk dat diverse keringen in deze situatie al overstromen of zelfs bezwijken. Een dusdanige kleine marge wordt daarom beschouwd als een zeer risicovolle, kritieke situatie.

Gevolgen van de 'Limburgbui' voor het boezemsysteem

De komende decennia krijgen we niet alleen te maken met nattere winters en drogere zomers, maar neemt ook de kans op extreme neerslag aanzienlijk toe. Voorbeelden van dergelijke extreme neerslag zijn de Limburgbui van zomer 2021, waarbij in 48 uur maar liefst 200 mm viel, en de Kopenhagenbui uit 2011 met 150 mm in slechts 2 uur. Door klimaatverandering neemt de kans op dit soort heftige buien naar verwachting sterk toe.

Om inzicht te krijgen in de gevolgen van deze buien is hieronder weergegeven wat de waterstanden in de boezem zullen doen bij een Limburgbui.



Figuur 4 Waterstanden bij Limburgbui t.o.v. kruinhoogte

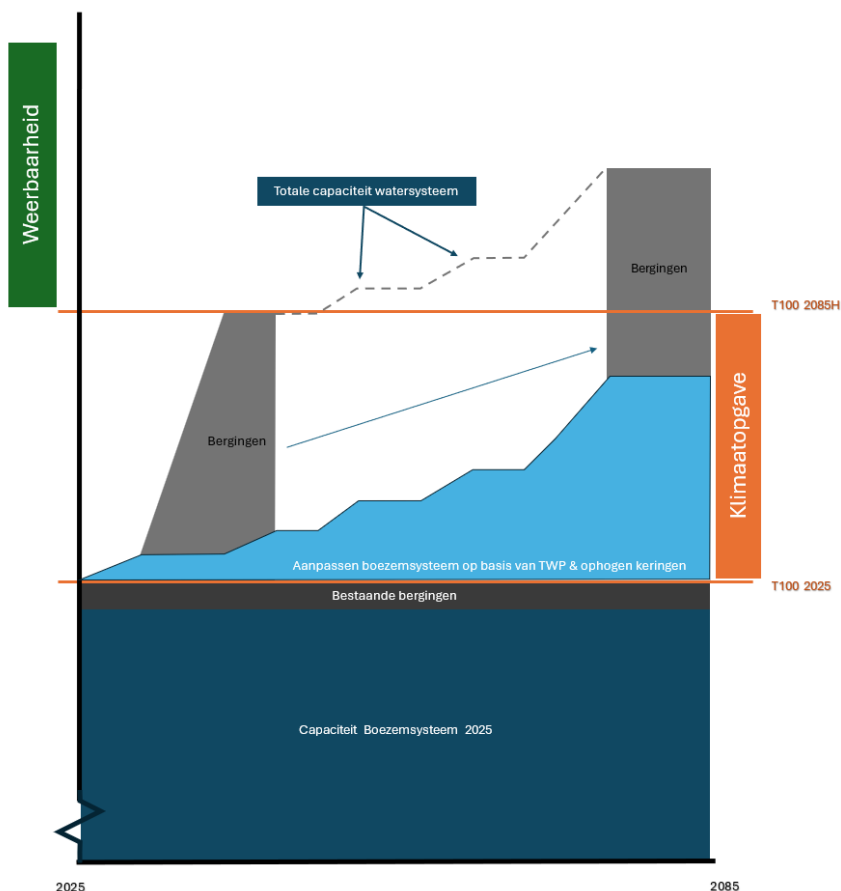
Uit de berekening blijkt dat het huidige boezemsysteem extreme buien, zoals de Limburgbui niet kan verwerken. In de bovenstaande afbeelding is ter bevordering van de leesbaarheid uitsluitend het effect van de bui op het boezemsysteem weergegeven. Het is belangrijk om te benadrukken dat in het gebruikte model de kades niet kunnen overstromen. In werkelijkheid kunnen sommige kades in dit scenario wél overstromen. Hierdoor neemt het risico op grote wateroverlast en onveilige situaties aanzienlijk toe.

2.3 Benodigde maatregelen in het gebied

Om het watersysteem beter bestand te maken tegen extreem weer, zijn er verschillende maatregelen noodzakelijk. Denk hierbij aan het vergroten van de pompcapaciteit, het verbeteren van de doorstroming in het boezemsysteem, het realiseren van extra aanvoercapaciteit naar de boezemgemalen, het ophogen van boezemkeringen en het verbeteren van infiltratiemogelijkheden in stedelijke gebieden en glastuinbouwgebieden. Door deze maatregelen te combineren, wordt het risico op wateroverlast bij heftige neerslag aanzienlijk verkleind en blijft het systeem ook in de toekomst robuust en veilig.

Een belangrijke aanvullende maatregel is het reserveren van locaties voor nieuwe bergingsgebieden. Omdat de beschikbare open ruimte door ontwikkelingen zoals woningbouw steeds verder afneemt, is het van groot belang om nu al ruimte te claimen in de nog open gebieden. Nieuwe grootschalige bergingsgebieden zijn essentieel om schade bij uitzonderlijke neerslag te beperken en de waterveiligheid te waarborgen. Ze maken het watersysteem robuuster, bieden tijd en ruimte om aanvullende maatregelen te treffen en verkleinen de kans op maaltops voor de poldergemalen. Hierdoor kunnen poldergemalen langer blijven afvoeren en wordt wateroverlast in polders verminderd. Op deze manier kan Delfland toekomstige knelpunten voorkomen en tijdig inspelen op de groeiende wateropgave door klimaatverandering.

De onderstaande illustratie laat zien hoe bergingsgebieden samen met andere maatregelen bijdragen aan het behalen van de norm voor 2085. De geleidelijke uitbreiding van de boezemcapaciteit – ondersteund door bergingen – zorgt voor extra weerbaarheid bovenop de vereiste norm.



Figuur 5 Schematische weergave van de groei van het watersysteem in relatie tot de klimaatopgave

2.4 Onderzoek naar grootschalige bergingsgebieden

Eind 2024 is er een locatiescan uitgevoerd naar mogelijke nieuwe grootschalige bergingsgebieden. Tijdens deze scan is onderzocht of er binnen Delfland gebieden zijn te vinden die bij hevige neerslag kunnen helpen om de waterstand in de boezem te verlagen. Uit dit onderzoek zijn verschillende zoekgebieden naar voren gekomen, waar een grootschalig bergingsgebieden daadwerkelijk een substantiële bijdrage leveren aan het beheersen van de waterstanden in de boezem.

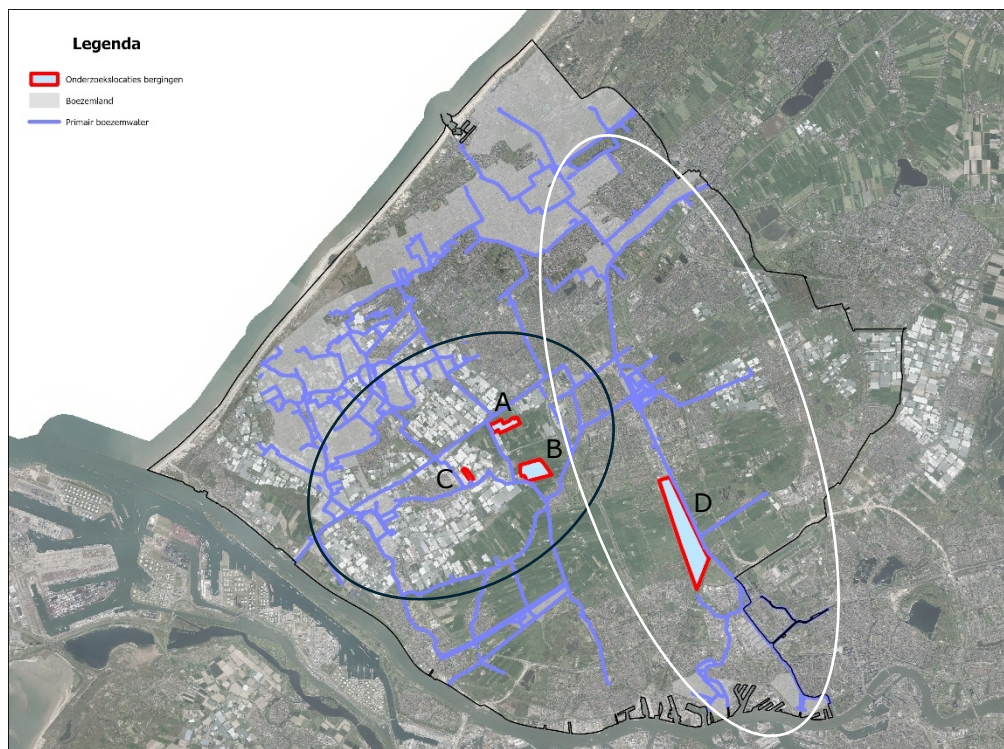
Op 15 september 2025 heeft het college besloten om binnen de zoekgebieden vier potentiële locaties voor grootschalige bergingsgebieden verder te onderzoeken op effectiviteit en haalbaarheid. Uit ervaringen en eerdere studies weten we dat het tijdelijk vasthouden van water alleen zinvol is als dit in de buurt van de grootste probleemgebieden gebeurt. Eén grote mega waterberging is geen oplossing voor alle problemen. Daarom maken in dit onderzoek onderscheid tussen twee verschillende delen van het boezemsysteem; het centraal boezemgebied rondom de Zweth en het oostelijk boezemgebied rondom de Schie. In onderstaande afbeelding zijn de deelgebieden en daarbinnen liggende locaties weergegeven:

Centraal boezemgebied (Zwart omlijnd):

- Woudsepolder (A)
- Klaas Engelbrechtspolder (B)
- De Blaker in de Oude Lierpolder (C)

Oostelijk boezemgebied, rondom de afvoer van de Schie (wit omlijnd):

- Noord-Kethelpolder (D)



Figuur 6 Verdeling locaties binnen deelgebieden boezem

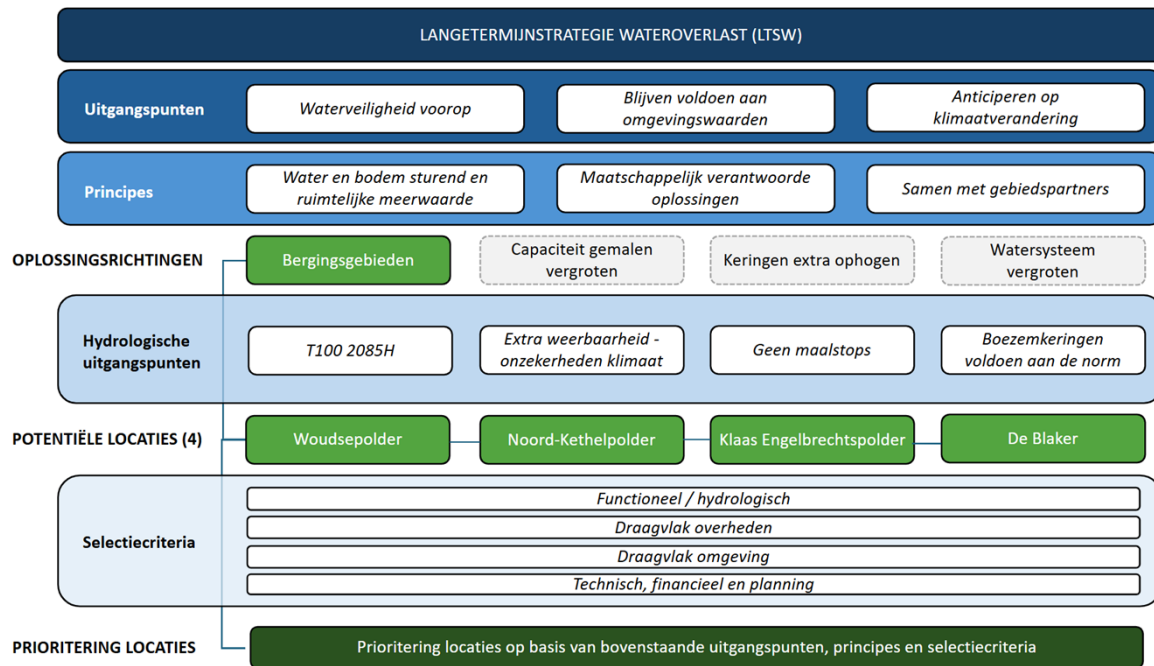
Het doel van het onderzoek is als volgt geformuleerd: "Op basis van de uitkomsten van de locatiescan, de aanvullende analyses en het strategisch omgevingsmanagement, één of meerdere potentiële bergingsgebieden uit te werken tot het niveau van een SO. Hiermee willen we toewerken naar een onderbouwde bestuurlijke keuze voor één of meerdere nieuwe bergingsgebieden, zodat uiterlijk in april 2026 een aanvraag voor ontwerpcrediet kan worden

ingediend. Met deze bergingsgebieden draagt het project bij aan een robuust watersysteem in lijn met de klimaatopgaven voor 2085.”

Deze rapportage beschrijft de uitvoering en resultaten van dit onderzoek. Het volgende hoofdstuk geeft inzicht in de onderzoeksopzet.

3. Onderzoeksopzet, uitgangspunten en criteria

Het onderzoek naar de haalbaarheid en effectiviteit van nieuwe grootschalige bergingsgebieden is stapsgewijs uitgevoerd. Het onderstaande schema geeft de processtappen en de inhoud van het onderzoek overzichtelijk weer.



Figuur 7 Samenhang inhoudelijke onderdelen onderzoek bergingsgebieden

De Langetermijnstrategie Wateroverlast vormt het vertrekpunt van dit onderzoek. Op basis van deze strategie zijn specifieke uitgangspunten en principes geformuleerd, die door het college in oktober 2025 zijn bevestigd. Hoewel de strategie verschillende maatregelen benoemt, ligt de focus voor dit onderzoek op de specifieke maatregel grootschalige bergingsgebieden.

In september 2025 heeft het college vier potentiële locaties voor bergingsgebieden aangewezen. In de tussentijdse periode zijn gesprekken met diverse stakeholders gevoerd, waarvan de uitkomsten samen met de onderzoeksresultaten hebben bijgedragen aan het opstellen van een globaal schetsontwerp voor de grootschalige bergingsgebieden. Tijdens de uitwerking van het schetsontwerp zijn in de tussentijd de hydrologische uitgangspunten en de selectiecriteria door het college in december 2025 vastgesteld.

Bij het uitvoeren van de multicriteria-analyse zijn de vooraf vastgestelde selectiecriteria toegepast om de verschillende locaties met elkaar te vergelijken. Op basis van deze criteria is een advies geformuleerd voor het vervolgtraject. In dit rapport worden de resultaten van het onderzoek, de uitkomsten van de gesprekken met stakeholders en de haalbaarheid van de ontwerpen besproken. Het rapport wordt afgesloten met conclusies en een advies voor de vervolgstappen.

In de volgende paragrafen worden de gebruikte uitgangspunten, principes, de hydrologische uitgangspunten en de selectiecriteria toegelicht.

3.1 Uitgangspunten en principes

Om het onderzoek naar haalbaarheid en effectiviteit van nieuwe grootschalige bergingsgebieden goed uit te kunnen voeren, heeft het college uitgangspunten en principes vastgesteld. De uitgangspunten zijn te beschouwen als de inhoudelijke basis onder dit onderzoek en de principes als richtinggevend voor de invulling daarvan.

De uitgangspunten en principes zijn 14 oktober 2025 door het college vastgesteld.

3.1.1 Uitgangspunten

De uitgangspunten die hieronder worden beschreven, vormen de basis voor dit onderzoek.

Waterveiligheid staat voorop

Het waarborgen van de waterveiligheid staat voorop bij de ruimtereserveringen, de ontwerpen en de aanleg van grootschalige bergingsgebieden. Ons belangrijkste doel is ervoor te zorgen dat het boezemsysteem, als hoofdader van ons regionale watersysteem, altijd blijft functioneren. Dit is essentieel om de veiligheid van mensen, infrastructuur en vitale functies te garanderen en ernstige schade en veel leed te voorkomen. De locaties van de grootschalige bergingsgebieden worden zo gekozen, ontworpen, aangelegd en ingezet, dat waterstanden in het hele boezemsysteem bij de meeste extreme buien binnen veilige marges blijven, zodat het boezemsysteem blijft functioneren en doorbraken van boezemkeringen zoveel mogelijk worden voorkomen.

Blijven voldoen aan de omgevingswaarden voor waterveiligheid en overstrooming vanuit regionale watersysteem, ook op de lange termijn

Wij zorgen ervoor dat het regionale watersysteem niet alleen nu, maar ook in de toekomst blijft voldoen aan de gestelde omgevingswaarden (normen) voor waterveiligheid en het voorkomen van overstromingen. Dit betekent dat we bij het reserveren van ruimte, het ontwerpen en het aanleggen van grootschalige bergingsgebieden altijd rekening houden met toekomstige ontwikkelingen, zoals klimaatverandering en extremere weersomstandigheden (zie ook uitgangspunt 3). De normen vormen het minimale kader: alle keuzes die we maken moeten hieraan voldoen, zodat het watersysteem ook op de lange termijn veilig en betrouwbaar blijft functioneren.

Anticiperen op klimaatveranderingen: uitgaan van de meest recente ongunstige KNMI-klimaatscenario's.

Bij de ruimtereserveringen, de ontwerpen en de aanleg van de grootschalige bergingsgebieden hanteren we de meest recente ongunstige KNMI-klimaatscenario's als uitgangspunt. Maatregelen en voorzieningen worden afgestemd op toekomstige extremen, zodat het boezemsysteem altijd zo goed mogelijk blijft functioneren bij extreme neerslag. Het boezemsysteem moet adaptief zijn aan klimaatveranderingen en daarom meegroeien met de meest ongunstige KNMI-klimaatscenario's.

3.1.2 Principes

Onderstaande principes geven richting aan het onderzoek en vormen het kompas bij het maken van keuzes en het uitwerken van plannen.

Water en bodem sturend en ruimtelijke meerwaarde

Voor het reserveren van ruimte, het ontwerpen en aanleggen van grootschalige bergingsgebieden staat het principe '*water en bodem sturend*' centraal.

De gekozen locaties sluiten aan bij de natuurlijke kenmerken van het watersysteem en de

bodem, zodat water effectief kan worden opgevangen en afgevoerd. De ruimtereserveringen van de grootschalige bergingsgebieden liggen daarom langs de boezem en centraal in Delfland. Ook worden zoveel mogelijk koppelkansen met andere ruimtelijke opgaven en daarmee ruimtelijke meerwaarde gecreëerd.

Sturen op maatschappelijk verantwoorde oplossingen

Het sturen op maatschappelijk verantwoorde oplossingen houdt in dat er plannen worden gemaakt die niet alleen technisch uitvoerbaar zijn, maar ook aandacht besteden aan de kwaliteit van de leefomgeving. Denk hierbij aan het behoud van de agrarische sector, het verbeteren van de waterkwaliteiten het toepassen van duurzame maatregelen. Op deze manier ontstaat een watersysteem dat zowel veilig als waardevol en toekomstbestendig is. Door een brede afweging van maatschappelijke belangen te maken, komen er oplossingen tot stand die niet alleen betaalbaar en haalbaar zijn, maar ook bijdragen aan een betere en duurzame toekomst.

Samenwerken met gebiedspartners

Samenwerken met verschillende gebiedspartners, zoals medeoverheden, maatschappelijke organisaties, agrariërs, grondeigenaren en inwoners is belangrijk voor snelle ruimtereserveringen, het ontwerpen en de aanleg van de grootschalige bergingsgebieden. Het omgevingsproces is erop ingericht om gebiedspartners actief te betrekken bij de ruimtereserveringen, de ontwerpen en de aanleg van de grootschalige bergingslocaties. Daarbij is er oog voor de belangen van de gebiedspartners en wordt gestreefd naar zorgvuldige afwegingen. Als blijkt dat de gekozen aanpak onvoldoende bijdraagt aan de gewenste voortgang of oplossingen voor Delfland, volgt een aangepaste aanpak waarbij mogelijk ook wettelijke instrumenten worden ingezet om voortgang te realiseren. Om de geschiktheid van de mogelijke locaties in beeld te brengen zijn verschillende aspecten nader onderzocht en is voor elk van de locaties een globaal (technisch) schetsontwerp opgesteld. Deze schetsontwerpen vormen samen met de onderzoeken de basis voor de toetsing op uitvoerbaarheid en haalbaarheid.

3.2 Hydrologische uitgangspunten

De uitgevoerde onderzoeken geven een eerste inzicht in de hydrologische effectiviteit van de grootschalige bergingsgebieden en de kenmerken en mogelijke belemmeringen van locaties. Daarnaast worden mogelijke gevolgen van inzet van bergingen op de natuurwaarden, grasland en waterkwaliteit zichtbaar gemaakt.

Om een duidelijk vertrekpunt voor het onderzoek naar de hydrologische effectiviteit te bepalen, heeft het college op 9 december 2025 hydrologische uitgangspunten vastgesteld. Daarin is het volgende vastgelegd:

1. We gaan uit van de neerslaghoeveelheid die behoort bij een normatieve T100 bui uit het klimaat van 2085 (KNMI 2023). Conform de Langetermijnstrategie wateroverlast gaan we uit van het klimaatscenario 2085H.
2. Gezien de onzekerheden rond klimaatverandering voegen we extra opslagcapaciteit toe bovenop de grootschalige bergingsgebieden die nodig zijn voor een normatieve T100 2085H bui¹. In feite houden we dan rekening met verzwaringen van de norm die we nu nog niet kunnen voorzien.
3. We gaan uit van het feit dat er geen maalstops in de polders worden toegepast. Dit betekent dat de polders continu blijven uitmalen op het boezemsysteem.
4. We gaan vanuit dat de boezemkeringen ook in de toekomst voldoen aan de leggerhoogte.

¹ Een verdere toelichting en onderbouwing van de type buien is te vinden in hoofdstuk 4.2.

3.3 Selectiecriteria

Om te komen tot een zorgvuldige afweging van potentiële locaties voor grootschalige bergingsgebieden, worden de onderstaande selectiecriteria gehanteerd. De beoordeling van de locaties gebeurt op basis van kwalitatieve criteria, waarbij het inzicht en de ervaring van experts een belangrijke rol spelen. Vanzelfsprekend is een dergelijke beoordeling tot op zekere hoogte subjectief. In paragraaf 4.5 is de integrale beoordeling aan de hand van deze criteria weergegeven. In de paragrafen daarvoor wordt per criteria toegelicht welke locaties geschikt zijn of mogelijk juist afvallen. Hieronder volgt een overzicht van de gehanteerde criteria. Per criterium wordt aangegeven in welk hoofdstuk dit criterium is uitgewerkt.

1. Functioneel / hydrologisch (paragraaf 4.2)

Effectiviteit van het bergingsgebied: de mate waarin het bergingsgebied bijdraagt aan het afvlakken van piekafvoeren in de boezem, conform de hydrologische uitgangspunten zoals beschreven in paragraaf 3.2.

2. Draagvlak overheden (gemeenten en provincie) (paragraaf 4.3)

Mate waarin een bergingsgebied past binnen geldende wet- en regelgeving, het gemeentelijk beleid en omgevingsplan en de mate waarin de gemeente en/of de provincie wil meewerken aan het aanpassen van noodzakelijke plannen.

3. Draagvlak omgeving (paragraaf 4.3)

- Draagvlak bij grondeigenaren en organisaties: mate van acceptatie en bereidheid tot samenwerking;
- Koppelkansen en waardecreatie: de mogelijkheden om een bergingsgebied te combineren met initiatieven op het gebied van natuurontwikkeling, aangepaste vormen van agrarische bedrijvigheid, recreatie en educatie, zodat er meerwaarde ontstaat voor de eigenaren, omgeving en de gebruikers. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de verbetering van de waterkwaliteit;
- Impact op gebruiksfuncties: tijdelijke en structurele effecten van de aanleg, de aanwezigheid en het gebruik van een bergingsgebied op landbouw, recreatie, natuur en de waterkwaliteit.

4. Technisch, financieel en planning (paragraaf 4.4)

- Kosten: wat zijn de geschatte kosten voor aanleg van een bergingsgebied en zijn financiële bijdragen van derden te verwachten (NB. Noodzakelijkerwijs heeft de kosteninschatting in deze fase nog een ruime bandbreedte);
- Technische haalbaarheid: de uitvoerbaarheid van het ontwerp, het verkrijgen van benodigde vergunningen en de praktische aanleg van de berging, inclusief eventuele technische uitdagingen en risico's die zich tijdens de realisatie kunnen voordoen;
- Snelheid van realisatie: de verwachte doorlooptijd tot oplevering, waarbij rekening wordt gehouden met de duur van procedures, ontwerp- en bouwfases en mogelijke vertragingen door externe factoren.

4. Het onderzoek

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de uitgevoerde onderzoeken en de belangrijkste resultaten. Per locatie wordt ingegaan op ligging, eigendom en gebruiksfunctie. Daarna wordt de hydrologische effectiviteit van de locaties toegelicht. Vervolgens worden de uitkomsten van het omgevingsproces samengevat, inclusief de belangrijkste aandachtspunten uit de gesprekken met betrokken stakeholders. Als laatste worden de schetsontwerpen toegelicht.

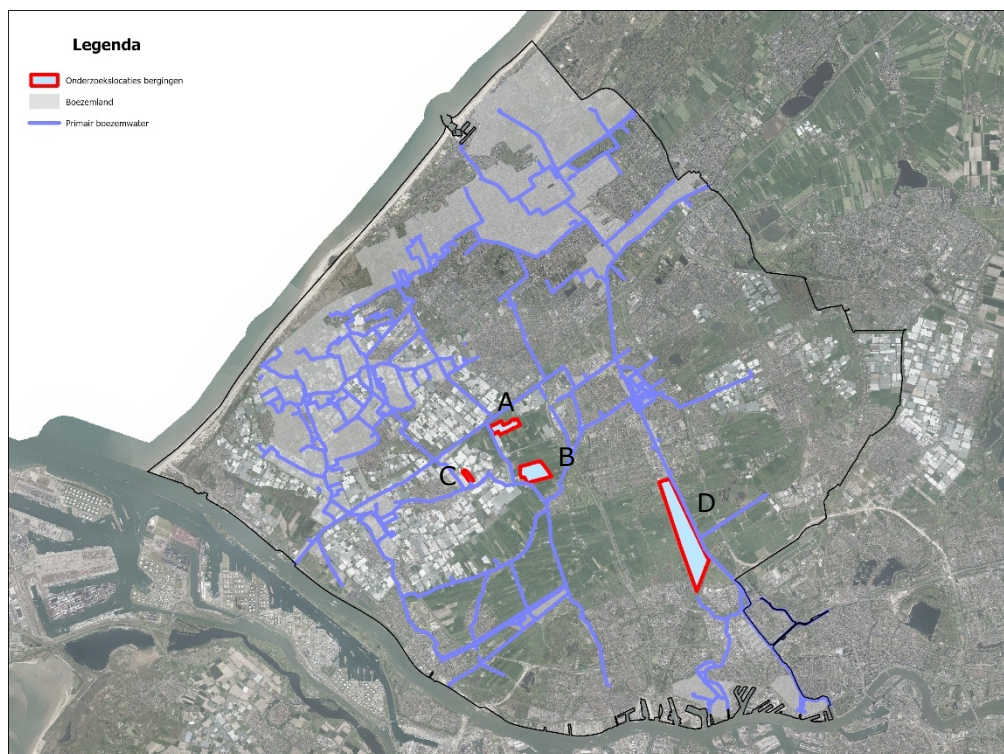
Voor elk onderzoek is een tussentijdse conclusie opgesteld, die duidelijk maakt welke bergingsgebieden op basis van de gekozen selectiecriteria als het meest kansrijk of effectief naar voren komen.

4.1 De locaties

De zoekgebieden die zijn aangewezen als mogelijke locaties voor grootschalige waterberging zijn in de eerdere locatiescan ruim omschreven en kennen nog geen exacte afbakening. Voor elk van deze zoekgebieden is een eerste inventarisatie uitgevoerd. Hieronder volgt een beknopte omschrijving per locatie waarbij wordt ingegaan op aspecten als ligging, functies van het gebied en eigendomsverhoudingen.

Onderstaande afbeelding laat nogmaals de locaties en de ligging hiervan in het gebied van Delfland zien:

- Woudsepolder (A)
- Klaas Engelbrechtspolder (B)
- De Blaker in de Oude Lierpolder (C)
- Noord-Kethelpolder (D)



Figuur 8 Ligging locaties grootschalige waterbergingen

A. Woudsepolder | Centraal boezemgebied

Het zoekgebied bevindt zich in de gemeente Midden-Delfland nabij de A4 aan de oostzijde, de N223 aan de zuidzijde en het bestaande bergingsgebied Woudsepolder aan de noordzijde en is ongeveer 25 ha groot. Het zoekgebied is direct omsloten door smalle fietspaden en lokale wegen. Ook grenst het zoekgebied op meerdere zijdes aan glastuinbouwcomplexen. Net ten zuiden van het zoekgebied ligt het 't Woudt, wat een beschermd dorpsgezicht is. In het oostelijke deel van het zoekgebied bevindt zich het Woudse Bos. Het gebied wordt gebruikt door melkveehouderij bedrijven en het eigendom is verdeeld over zes verschillende eigenaren.



Figuur 9 contour zoekgebied Woudsepolder

B. Klaas Engelbrechtspolder | Centraal boezemgebied

Het zoekgebied bevindt zich tussen de N468, de A4 aan de oostzijde en de N223 aan de noordzijde en is ongeveer 61 ha groot. Het zoekgebied ligt ten noorden van Schipluiden. Ook grenst het zoekgebied aan de westzijde aan glastuinbouwcomplexen. Het zoekgebied wordt agrarisch gebruikt, de agrarische bedrijven bevinden zich aan de randen van het zoekgebied. Aan de N468 ligt een voormalig rooms-katholieke kerk, Hodenpijl met bijbehorende begraafplaats 'H. Jacobus'. Het zoekgebied is in eigendom van een tiental verschillende eigenaren.



Figuur 10 contour zoekgebied Klaas Engelbrechtspolder

C. Blaker (Oude Lierpolder) | Centraal boezemgebied

Dit zoekgebied bevindt zich in de gemeente Westland ten oosten van het dorp De Lier. Het betreft een braakliggend glastuinbouwperceel van circa 7 hectare en is in eigendom van een glastuinbouwbedrijf. De directe omgeving van het zoekgebied bestaat grotendeels uit glastuinbouwbedrijven. De oostzijde van dit zoekgebied wordt begrensd door de weg Blaker met daarlangs een tiental vrijstaande woningen.



Figuur 11 contour zoekgebied Blaker

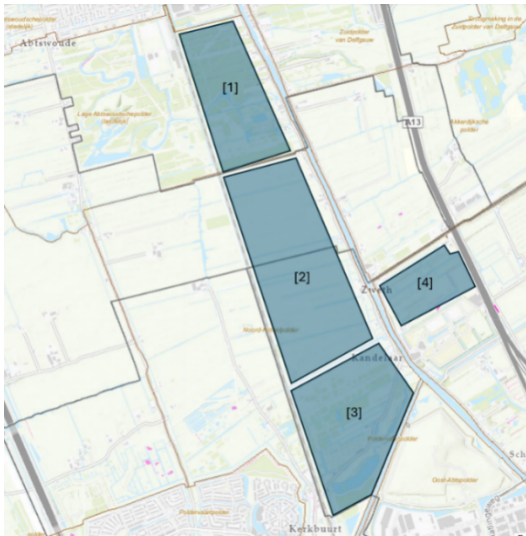
D. Noord-Kethelpolder | Oostelijk boezemgebied

Het zoekgebied bevindt zich tussen Delft en Schiedam/Rotterdam. De Delftse Schie vormt de oostelijke begrenzing en aan de westzijde wordt het zoekgebied begrensd door het spoor tussen Schiedam en Delft.



Figuur 12 contour zoekgebied Noord-Kethelpolder

Binnen dit zoekgebied zijn meerdere deelgebieden te onderscheiden. Op onderstaande afbeelding worden de deelgebieden weergegeven.



Figuur 13 deelgebieden Noord-Kethelpolder

Gebied 1

Het Abtswoudse Bos vormt het noordelijk deel van het zoekgebied en is ongeveer 55 ha groot. Dit is een afwisselend recreatiegebied met bos, moeras- en ruigtegebieden en open delen. Er zijn meerdere wandel- en fietspaden in het zoekgebied. In het Abtswoudsebos bevindt zich de Delflandhoeve: een camping en evenementenlocatie. Verder bevinden zich aan de gehele oostgrens meerdere woningen, boerderijen en (kleine) bedrijven. Dit deelgebied is gelegen binnen de gemeente Delft en is in eigendom van Staatsbosbeheer.

Gebied 2

Het middengebied is een open agrarisch gebied en bevindt zich deels in de gemeente Midden-Delfland en deel in Rotterdam en is ongeveer 62 ha groot. Het gebied is een waardevol weidevogelgebied en daarom aangewezen als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Dit deelgebied wordt beheerd door Natuurmonumenten, die ook grotendeels eigenaar is. Andere eigenaren hier zijn de gemeente Midden-Delfland en Staatsbosbeheer. Staatsbosbeheer heeft deze percelen in erfpacht uitgegeven aan Natuurmonumenten. Langs de Schie bevinden zich enkele woningen en (voormalige) bedrijven.

Gebied 3

In het zuiden van het gebied ligt het recreatiegebied Poldervaart en is 66 ha groot. Dit is net als het Abtswoudse Bos een afwisselend gebied met bosjes en open gebieden. Ook zijn er enkele parkeerplaatsen ten behoeve van recreatie in dit gebied. Het gebied is gelegen binnen de gemeente Rotterdam, het wordt beheerd door Staatsbosbeheer en het eigendom is verdeeld tussen de gemeente Schiedam en Staatsbosbeheer.

Gebied 4, Schiezone

Dit gebied is later door Natuurmonumenten aangedragen als alternatieve locatie en niet inhoudelijk uitgewerkt.

4.2 Hydrologische effectiviteit

Om de potentiële bergingsgebieden te toetsen op effectiviteit zijn hydrologische modelberekeningen uitgevoerd. Voor de gekozen locaties is allereerst onderzocht hoeveel water de bergingsgebieden kan bereiken tijdens de gekozen bui (4.2.1). Vervolgens is berekend wat het effect van dit bergend vermogen van de locaties (afzonderlijk en gezamenlijk) is op de waterstanden in de boezem (4.2.2).

Omdat het de ambitie is om de bergingsgebieden al ruim voor 2085 aangelegd te hebben, hebben ze in deze tussenperiode ook een mogelijke rol bij het opvangen van neerslag gebeurtenissen die de gebruikte T100 bui ver overtreffen. Om dit inzichtelijk te maken is de effectiviteit van het bepaalde bergend vermogen van de locaties bepaald bij een zogenaamde Limburgbui. De effectiviteit van de bergingen voor beide neerslagsituaties is beschreven in 4.2.3. Ook is er onderzoek gedaan naar enkele alternatieven en de effectiviteit hiervan, paragraaf 4.2.5.

Onderstaande paragrafen geven inzicht in de gehanteerde uitgangspunten, resultaten en belangrijkste conclusies.

4.2.1 Hydrologisch onderzoek

Om ervoor te zorgen dat de berekeningen een goede representatie leveren zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

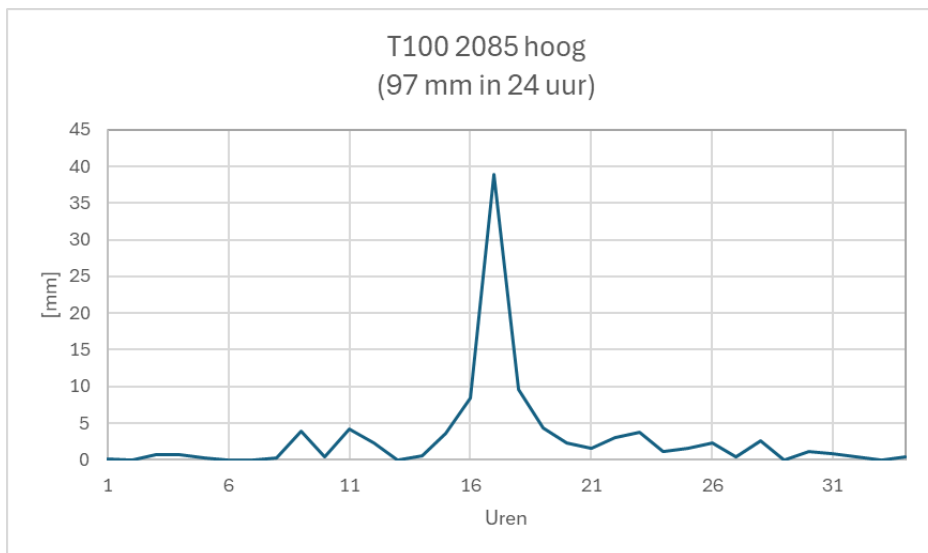
Onderzochte bui:

Voor dit onderzoek is een specifieke bui toegepast die resulteert in een 1/100 per jaar waterstand in het klimaatscenario 2085H (scenario 2085 WL upper, STOWA 2015). De bui wordt gekenmerkt door een korte neerslagpiek. Deze bui wordt hierna de T100 2085H bui genoemd.

De geselecteerde bui valt over het gehele stroomgebied van de boezem en heeft de volgende kenmerken:

- Hoogste uursom: 38 mm
- Hoogste 24 uursom: 97 mm
- Hoogste 4 uursom: 61 mm

Een uursom geeft de periode aan binnen een bui waarin de meeste neerslag valt, uitgedrukt in millimeters. Het verloop van de bui is in onderstaande figuur afgebeeld.



Figuur 14 Kenmerken en verloop T100 2085H bui

Er is voor deze specifieke bui gekozen vanwege de aansluiting op het klimaatscenario KNMI 2085 Hoog, dat ook als uitgangspunt dient binnen de langetermijnstrategie Wateroverlast. Door dit scenario te hanteren bij de uitwerking van de bergingen, wordt het gebied op consistente wijze getoetst aan de toekomstige hydrologische uitdagingen waarmee Delfland te maken krijgt.

Bovendien is het boezemsysteem van Delfland extra gevoelig voor korte en hevige neerslagpieken. De geselecteerde bui kenmerkt zich door een hoge intensiteit en een kortdurend, belastend verloop. Hierdoor komen kwetsbaarheden in het systeem, zoals beperkte afvoermogelijkheden, lokale knelpunten en verhoogde druk op keringen, duidelijk naar voren. De gekozen bui fungeert daarmee als een robuuste stresstest voor de werking van nieuwe bergingslocaties.

Indien een berging onder deze omstandigheden functioneert, kan ervan uitgegaan worden dat deze ook bij diverse andere typen (extreme) neerslag (zoals een Limburgbui) effectief ingezet kan worden. Hierdoor biedt de gekozen bui een solide toetsingskader voor het nemen van toekomstbestendige beslissingen met het oog op de waterveiligheid van Delfland.

Verwachte inzetfrequentie

De toekomstige inzetfrequentie van nieuwe bergingsgebieden kan niet op voorhand exact berekend worden. Deze is namelijk sterk afhankelijk van veel factoren zoals de toekomstige frequentie van extreme neerslag, het neerslagverloop gedurende de tijd, de locatie van het bergingsgebied binnen het watersysteem, de combinatie met een andere calamiteit zoals de uitval van een gemaal. Ook de vraag of alle bergingsgebieden gezamenlijk of in volgorde ingezet worden, is bepalend voor de uiteindelijke inzetfrequentie.

4.2.2 Resultaten hydrologisch onderzoek

Om de effectiviteit van de grootschalige bergingen te kunnen berekenen moet allereerst bepaald worden hoeveel water er per locatie geborgen kan worden. Om dit te achterhalen zijn op basis van de eerder beschreven uitgangspunten modelberekeningen uitgevoerd. Uit deze modelrekeningen blijkt hoeveel water er binnen de gestelde uitgangspunten naar de bergingsgebieden stroomt. Op basis van de hoeveelheid water die de berging kan bereiken, is bepaald hoe groot de berging moet worden. Om een goede vergelijking te kunnen maken is

zowel gekeken naar de individuele inzet van de bergingen als de inzet van alle locaties tegelijk.

De Noord-Kethelpolder is voor dit onderzoek als één locatie meegenomen in het model. De doorstroming van de Schie is voldoende waardoor een nadere keuze voor een specifieke locatie (1-3) hier geen impact zal hebben op mogelijke volume / effectiviteit

Op basis van deze resultaten is per berging een omvang vastgesteld voor de verdere uitwerking:

Uitbreiding Woudsepolder: 450.000m³
Klaas Engelbrechtspolder: 850.000m³
Oude Lierpolder: 150.000m³
Noord-Kethelpolder: 1.150.000m³

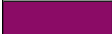


In de volgende paragraaf wordt toelichting gegeven op de impact en effectbereik van de inzet van deze bergingen.

4.2.3 Effect van bergingsgebieden op peilstijging boezem

Om de eerder beschreven bergingsgebieden te kunnen toetsen op effectiviteit zijn ze toegevoegd aan het hydrologische model. Hierbij zijn ze voor twee verschillende scenario's getoetst. Allereerst voor de T100 bui om te kijken wat de bergingen bijdragen voor het behalen van de norm. Daarnaast zijn de locaties getoetst aan de Limburgbui. Hiermee wordt inzichtelijk wat het effect van de bergingen is in een extreme situatie.

Op de volgende pagina's wordt per locatie weergegeven wat de waterstandsverlaging is die optreedt bij het inzetten van de bergingen voor deze twee buien. Hierbij worden eerste de effecten in de Centraal boezemgebied getoond. Daarna volgen de effecten voor het Oostelijk boezemgebied. Per locatie wordt ook kort toegelicht wat de inzet van de locatie voor effect heeft.

In de afbeeldingen wordt met verschillende kleuren aangegeven hoeveel verlaging er in de boezem gerealiseerd wordt. Met een rode ster is de locatie van de berging weergegeven. Onderstaande tabel geeft aan hoeveel cm verlaging er optreedt bij elke kleur.

| Kleur | Reductie van peilstijging |
|---|---------------------------|
|  | Meer dan 10 cm |
|  | 5 tot 10 cm |
|  | 2 tot 5 cm |

Centraal boezemgebied | Woudsepolder

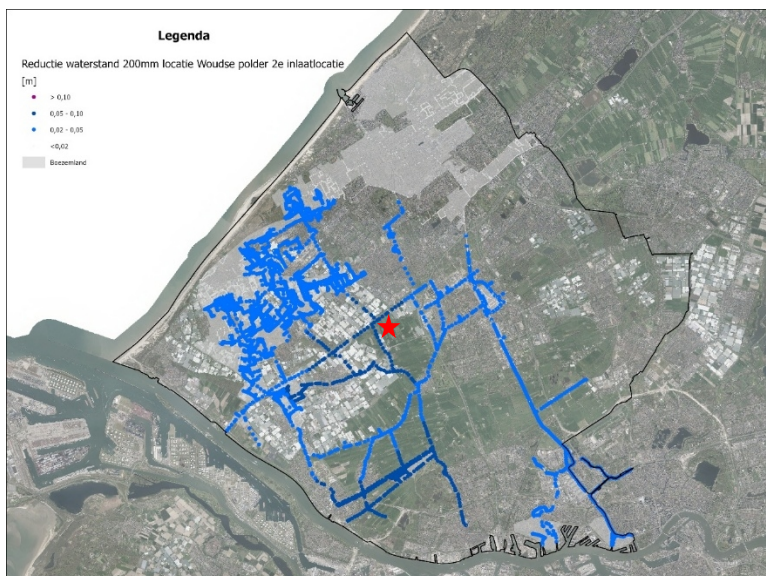
Op onderstaande afbeeldingen is te zien dat het uitbreiden van de Woudsepolder bijdraagt aan het verlagen van de piekwaterstand bij zowel de T100 bui als de Limburgbui.

Bij de T100 bui bevindt het effectgebied zich vooral lokaal rondom de Woudsepolder (zie figuur 15). Eén van de redenen hiervoor is dat de extra inlaat van de uitbreiding concurreert met de huidige inlaat. Het boezemsysteem kan niet voldoende water aanvoeren om beide inlaten volledig in te zetten.



Figuur 15 Reductie peilstijging T100 2085H

Bij de Limburgbui spreid het effect zich verder uit (zie figuur 16). Dit komt voornamelijk doordat de regenval over een langere periode valt waardoor de aanvoer naar de berging over een langere periode kan plaatsvinden en het concurreren van beide inlaten minder effect heeft. Er is simpelweg gezegd meer tijd beschikbaar om de bergingen te vullen.



Figuur 16 Reductie peilstijging Limburgbui

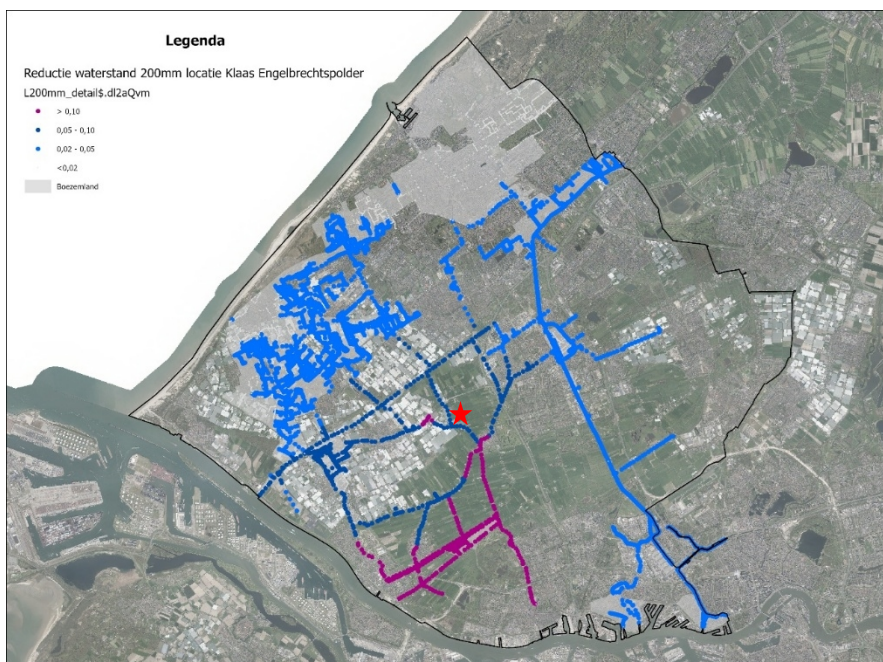
Centraal boezemgebied | Klaas Engelbrechtspolder

De afbeeldingen van de Klaas Engelbrechts laten zien dat het effect bij de T100 bui zich verder verspreid dan bijvoorbeeld de Woudsepolder (zie figuur 17). Dit is opnieuw te verklaren door het concurreren van aanvoer naar de Woudsepolder. Door de zuidelijkere ligging van de Klaas Engelbrechtspolder kan er vanuit meerdere boezemkanalen water aangevoerd worden.



Figuur 17 Reductie peilstijging T100 2085H

De reductie van de piekwaterstanden bij de Limburg bui is qua effectgebied vergelijkbaar met de Woudsepolder (zie figuur 18). Door betere aanvoer en hogere capaciteit van de berging is de daadwerkelijke verlaging van het waterpeil echter hoger.



Figuur 18 Reductie peilstijging Limburgbui

Centraal boezemgebied | De Blaker (in de Oude Lierpolder)

Het effectgebied van de Blaker bij een T100 bui is, voornamelijk door beperkte de bergingscapaciteit, zeer lokaal (zie figuur 19).



Figuur 19 Reductie peilstijging T100 2085H

Het effect bij de Limburgbui is verwaarloosbaar (zie figuur 20). Dit komt door de grote hoeveelheid extra water die er bij deze bui in het systeem komt. De kleine hoeveelheid water die in de berging opgevangen wordt heeft niet voldoende impact om meer dan 2cm peilstijging te realiseren. De peilverlaging die aan de zuidwest zijde getoond worden ontstaan door de boezemgemalen.

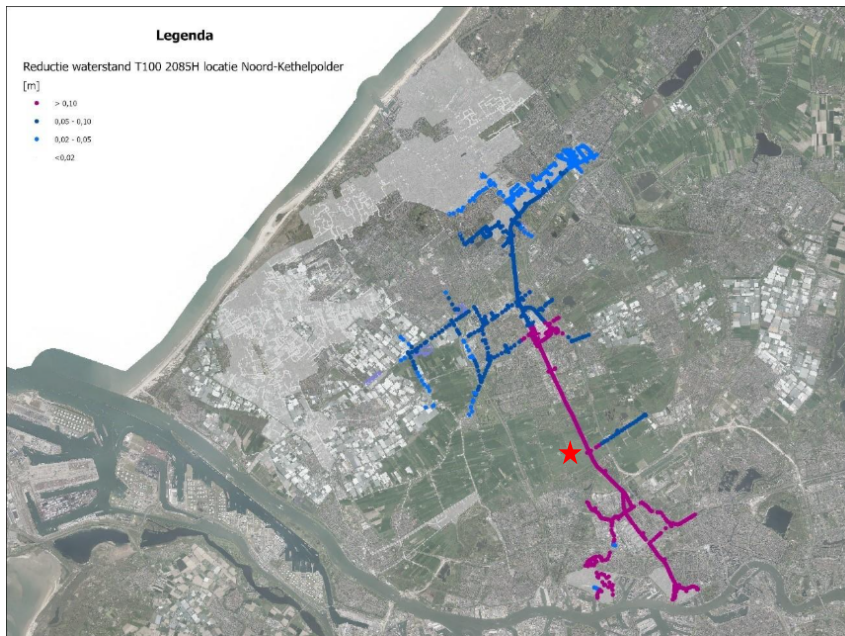


Figuur 20 Reductie peilstijging Limburgbui

Oostelijk boezemgebied | Noord-Kethelpolder

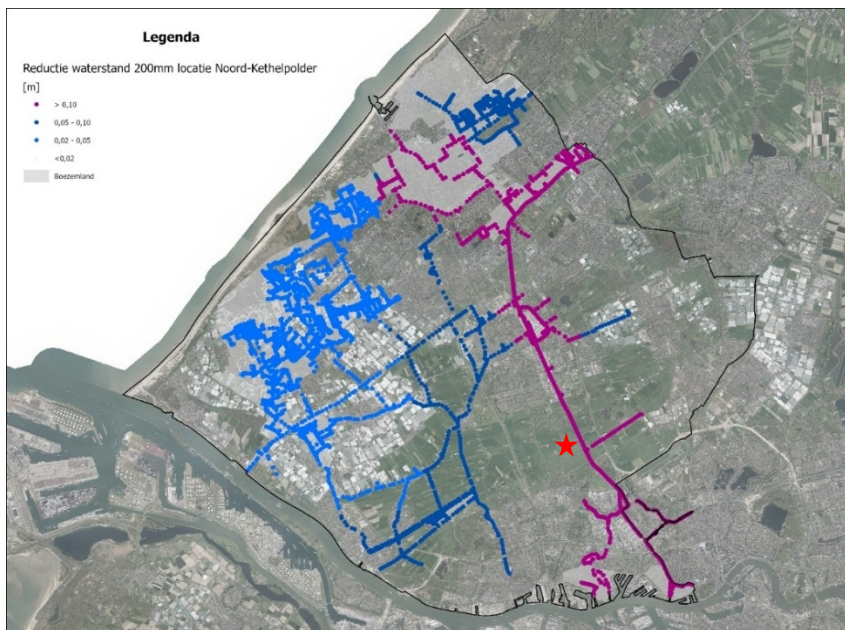
Voor het Oostelijk boezemgebied zijn drie mogelijke locaties uitgewerkt. Door de hoge afvoercapaciteit van de Schie heeft de specifieke locatie geen impact op effectiviteit. Deze zijn daarom voor het hydrologische onderzoek als één locatie uitgewerkt.

Zoals onderstaande afbeeldingen laten zien is een bergingsgebied langs de Schie zeer effectief. De hoge afvoercapaciteit zorgt ervoor dat er binnen korte tijd veel water de berging kan bereiken. Bij de T100 bui verspreid het effectgebied zich dan ook over de gehele Schie (zie figuur 21).



Figuur 21 Reductie peilstijging T100 2085H

Bij de Limburgbui is het effect van deze berging in bijna het gehele boezemsysteem zichtbaar (zie figuur 22). Dit komt door enerzijds de grote aanvoer en anderzijds door de grote bergingscapaciteit die in de Noord-Kethelpolder gerealiseerd kan worden.



Figuur 22 Reductie peilstijging Limburgbui

4.2.4 Effect van bergingsgebieden op het voorkomen van wateroverlast

In de voorgaande afbeeldingen is weergegeven wat het directe effect van de grootschalige bergingen op het peil in de boezem is. Hieruit blijkt dat de inzet met name effectief is voor het beschermen van de boezemkeringen.

In indirecte zin kunnen de bergingen echter ook bijdragen aan het beperken van wateroverlast in de omliggende polders. Bij extreme neerslag zullen getroffen polders waar mogelijk worden voorzien van noodbemaling met behulp van mobiele pompen om lokale wateroverlast te bestrijden. Wanneer het blijft regenen zal het boezempeil stijgen en zodra een bepaald kritisch boezempeil wordt bereikt worden de bergingsgebieden ingezet om de boezempeilen te controleren. Als de regen voortduurt en het boezempeil nog verder stijgt zal de noodbemaling en op een zeker moment ook de polderbemaling moeten worden uitgeschakeld om te voorkomen dat boezemkeringen overstromen. Door het realiseren van nieuwe bergingsgebieden wordt het moment van het uitschakelen van (nood)bemaling uitgesteld en wordt ook de wateroverlast in de omliggende polders beperkt. Echter ook hierbij geldt dat het effectgebied zich in de omgeving van de bergingsgebieden bevindt.

4.2.5 Alternatieve en aanvullende maatregelen

Het doel van de grootschalige bergingsgebieden is het verlagen van de waterpeilen tijdens extreme neerslag zodat de keringen niet overstromen en/of doorbreken. De locatiescan heeft laten zien dat een grootschalige bergingsgebied op de juiste plek hieraan significant kan bijdragen. Er is een parallel traject gestart om te kijken of er ook alternatieven zijn en/of aanvullende maatregelen die het effect van de grootschalige bergingsgebieden versterken of aanvullend daarop zijn.

Op basis van interne gebiedskennis en de uitkomsten van de hiervoor beschreven hydrologische analyses zijn enkele nader te onderzoeken maatregelen in beeld gekomen die aanvullend kunnen zijn op de onderzochte bergingsgebieden en in één geval mogelijk ook een bergingsgebied zou kunnen vervangen. Ook hierbij is onderscheid gemaakt tussen de twee deelgebieden.

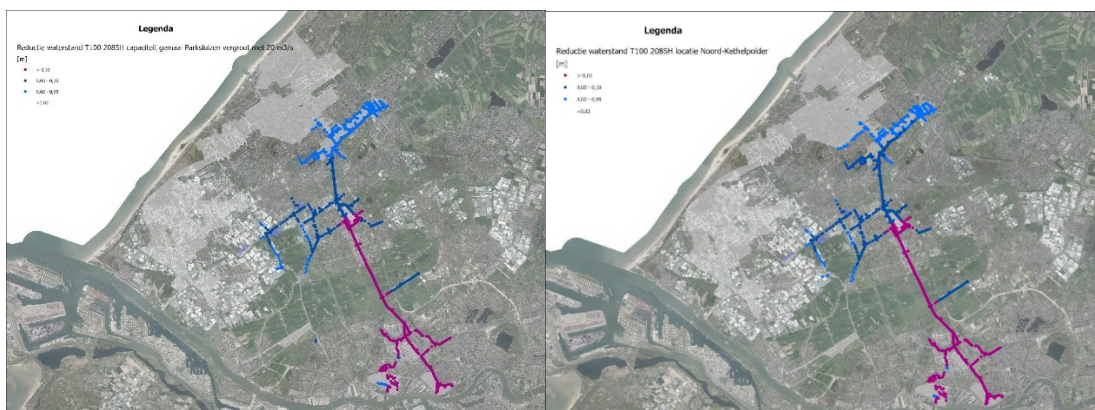
Centraal boezemgebied

We zoeken altijd naar de meest effectieve *combinatie* van maatregelen. Een belangrijke aanvulling op een bergingsgebied is het nemen van maatregelen die water vasthouden in de gemeenten Westland en Den Haag. Daarnaast is het belangrijk de bestaande gemalen aan de kust en de Nieuwe Waterweg beter te benutten. En mogelijk een extra waterafvoer in de vorm van noodbemaling te realiseren. Gezamenlijk zal dit de effectiviteit van een grootschalige bergingslocatie in Midden-Delfland vergroten.

Oostelijk boezemgebied

Voor één grootschalig bergingsgebied langs de Schie bestaat een realistisch en vrijwel net zo effectief alternatief, namelijk het toevoegen van extra tijdelijke gemaalcapaciteit nabij de bestaande gemalen Parksluizen en/of Schiegemaal. Op onderstaande afbeelding is het effect te zien van het toevoegen van 20m³/s tijdelijke gemaalcapaciteit t.o.v. een berging met een inlaat van 20m³/s. Hierbij is zichtbaar dat het effectgebied en de daadwerkelijke verlaging praktisch vergelijkbaar zijn.

| Kleur | Reductie van peilstijging |
|-------|---------------------------|
| ■ | Meer dan 10 cm |
| ■ | 5 tot 10 cm |
| ■ | 2 tot 5 cm |



Figuur 23 Effect vergroten gemaalcapaciteit (L) t.o.v. effect grootschalige waterberging (R)

Naast de aanleg- en exploitatiekosten moet in de afweging ook rekening worden gehouden met de mate waarin noodbemaling beschikbaar en betrouwbaar is ten opzichte van een grootschalig bergingsgebied. De daadwerkelijke inzetbaarheid van deze voorzieningen bij hevige neerslag verdient aandacht bij het maken van de keuze.

De hierboven beschreven maatregelen worden parallel aan het uitwerken van het grootschalige bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtpolder uitgewerkt.

4.2.6 Voorkeurslocaties op basis van hydrologische effectiviteit

De afbeeldingen in paragraaf 4.3.3 maken zichtbaar dat de bergingen bij beide scenario's zorgen voor daling van de piekwaterstanden. Het bereik en de hoeveelheid verlaging wisselt echter sterk per berging en type bui. Hieruit blijkt dat de bergingen die bijdragen aan de T100 bui ook zeker effect hebben op een grotere bui, zoals de Limburgbui. Hieronder wordt per deelgebied beschreven welke locaties en of maatregelen het meeste effect hebben.

Centraal boezemgebied

Voor de Centraal boezemgebied is bij een T100 2085 bui het bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder het meest effectief. De uitbreiding van de Woudsepolder met een tweede inlaat is minder effectief, omdat de extra inlaat dicht bij de bestaande inlaat ligt. De toestroom naar de Klaas Engelbrechtspolder vanuit het omliggende boezemsysteem verloopt gemakkelijker. Het vergroten van de capaciteit van het bestaande bergingsgebied Woudsepolder door het ophogen van de keringen wordt daarom ook niet als een effectieve maatregel gezien. Bij een Limburgbui zijn - door de enorme hoeveelheid water en langere duur - beide bergingen effectief. De Blaker is door het kleine formaat minder impactvol.

Verder is zichtbaar dat de bergingsgebieden bij een T100 bui geen tot weinig effect hebben over het verlagen van de waterstand in Westland en Den Haag. De bergingsgebieden zorgen vooral voor het controleerbaar houden van de waterstanden in het centraal boezemgebied. Bij de Limburgbui is echter zichtbaar dat het bereikgebied zich verder uitbreidt en wel delen van Westland en Den Haag bedient.

Daarnaast zijn er geen vergelijkbare vervangende alternatieven in beeld om het gebied te ontlasten. Gezien de relatief verre ligging van de boezemgemalen is het vergroten van de gemaalcapaciteit beperkt effectief. Ook heeft het vasthouden van water in het boezemland (vasthouden in bijvoorbeeld gietwaterbassins) een beperkter effect op de piekwaterstand rondom deze locaties.

Oostelijk boezemgebied

Voor beheersen van waterstanden in het oostelijk boezemgebied is de berging in de Noord-Kethelpolder effectief. Het is echter zichtbaar dat het tijdelijk vergroten van de gemaalcapaciteit nabij de bestaande gemalen Parksluizen en/of Schiegemaal net zo effectief is. Er is vervolgonderzoek nodig om een integrale afweging te kunnen maken welke maatregel in dit gebied de voorkeur heeft.

Tussentijdse conclusie

In algemene zin wordt gesteld dat op basis van hydrologische effectiviteit locatie Klaas-Engelbrechts de voorkeur heeft voor verdere uitwerking. Locatie Blaker en Woudsepolder vallen af voor nadere uitwerking.

Voor de Noord-Kethelpolder is vervolgonderzoek nodig op het gebied van alternatieven.

4.3 Draagvlak en aandachtspunten omgeving

Deze paragraaf geeft toelichting op het toegepaste omgevingsmanagement. Er wordt allereerst een toelichting gegeven op de opgestelde strategie en uitgevoerde werkzaamheden. Daarna wordt per stakeholder een toelichting gegeven van de opgehaalde belangen, aandachtspunten en zorgen.

Op basis van de gevoerde gesprekken en opgehaalde belangen en aandachtspunten zijn twee aanvullende onderzoeken uitgevoerd. Deze onderzoeken hebben betrekking op het effect van de inzet van een bergingsgebied op de water- en bodemkwaliteit en op eigendom. De resultaten zijn aan het einde van deze paragraaf opgenomen.

4.3.1 Strategisch omgevingsmanagement

Bij deze verkenning naar haalbaarheid en effectiviteit is gebruik gemaakt van de principes van strategisch omgevingsmanagement (SOM). Het doel hiervan is de opgave zo goed en efficiënt mogelijk uit te voeren met voldoende draagvlak en in lijn met het beleidskader participatie van Delfland.

Met het oog op de beperkt beschikbare tijd hebben we tot nu toe onze focus gelegd op gesprekken met overheden (gemeenten en provincie), terreinbeheerders en LTO Delflands Groen. Met het merendeel van deze organisaties heeft ook één of meerdere keren bestuurlijke afstemming plaatsgevonden. Bij het opstellen van deze notitie is nog niet gesproken met (natuur)verenigingen, individuele eigenaren en omwonenden van potentiële locaties.. In het vervolgproces zullen deze gesprekken parallel aan de verdere uitwerking gevoerd moeten worden.

Er zijn ook ambtelijke presentaties gegeven aan de gemeenteraad van Midden-Delfland en tijdens een bijeenkomst van LTO Delflands Groen.

De volgende paragrafen beschrijven kort de opbrengst van de gevoerde gesprekken met genoemde stakeholders.

4.3.2 Provincie Zuid-Holland

De provincie Zuid-Holland onderschrijft het belang van het voorbereid zijn op klimaatverandering en daarvoor tijdig de noodzakelijke maatregelen te nemen. Voor de provincie Zuid-Holland is het belangrijk dat ruimtelijke ontwikkelingen zoals een nieuw bergingsgebied, aantoonbaar voldoen aan de regels die opgenomen zijn in de provinciale omgevingsverordening. Hierin is regelgeving opgenomen om de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteiten in Midden-Delfland te beschermen. Omdat de schetsontwerpen en onderliggende onderzoeken op dit moment nog globaal zijn, zullen veel van deze punten uit de verordening in de vervolgstappen nader uitgewerkt moeten worden.

De uitkomsten van de eerste locatiescan naar mogelijke locaties voor bergingsgebieden vormen mede de basis voor de provinciale "onderlegger voor integrale afwegingen in gebiedsprocessen Zuid-Holland" (voorjaar 2025). In deze onderlegger hebben de Zuid-Hollandse waterschappen samen met de provincie de ruimteclaims van toekomstige wateropgaven in beeld gebracht, inclusief zoekgebieden voor nieuwe bergingsgebieden. Dit zijn de groen gearceerde ovals in onderstaande afbeelding.



Figuur 24 Kaartbeeld ruimtelijke reserveringen zoekgebieden voor nieuwe bergingsgebieden uit onderzoek 'Onderlegger integrale afweging gebiedsprocessen Zuid-Holland'.

4.3.3 Gemeenten

Midden-Delfland:

De mogelijke locaties Woudsepolder en Klaas Engelbrechtspolder zijn geheel gelegen binnen de gemeente Midden-Delfland. De locatie Noord-Kethelpolder (midden) ligt deels in Midden-Delfland en deels in Rotterdam.

Voor de gemeente Midden-Delfland is het behoud van het karakteristieke open veenweidelandschap en de bijbehorende oorspronkelijke landschappelijke kwaliteiten van groot belang. Hierdoor blijft het gebied fungeren als groene buffer tussen de Haagse en de Rotterdamse regio. De grondgebonden melkveehouderij wordt gezien als drager van het open agrarisch polderlandschap. Deze agrarische sector moet dus economisch en maatschappelijk gezien toekomstbestendig zijn.

Het maatschappelijk belang van nieuwe bergingsgebieden wordt onderschreven door de gemeente, zeker als dit gecombineerd kan worden met het toevoegen van waarde op het vlak van recreatie en natuur. Maar vanuit de zorgen voor de mogelijke impact van nieuwe bergingsgebieden op het open landschap en op de agrarische sector, stelt de gemeente wel de vraag of er alternatieven zijn voor de beoogde bergingsgebieden op haar grondgebied.

Delft:

Voor de gemeente Delft gaat het om een mogelijke berging in een deel van het Abtswoudse Bos gelegen in het oostelijke deel van de Lage Abtswoudschepolder. Deze mogelijke locatie is pas gedurende dit haalbaarheidsonderzoek in beeld gekomen op initiatief van Staatsbeheer (beheerder van het Abtswoudse Bos). Dit betekent dat er over deze locatie nog maar beperkt overleg is geweest met de gemeente Delft. Wel is duidelijk dat de impact van een mogelijk

bergingsgebied op de huidige natuurwaarde en de recreatieve functie van het gebied een erg belangrijk aandachtspunt voor de gemeente is. Specifieke aandachtspunten vanuit Delft zijn de aanstaande spoorverdubbeling en het huidige fietspad door het gebied incl. de onderdoorgang onder het spoor door.

Rotterdam:

Het zuidelijke deel van de Noord-Kethelpolder is gelegen op grondgebied van Rotterdam. Dit geldt ook voor het recreatiegebied Poldervaart. Gemeente Rotterdam staat open voor een vervolgesprek over een mogelijk bergingsgebied in deze gebieden. Omdat de zoekgebieden onderdeel uitmaken van het open groene gebied tussen de stedelijke regio's van Rotterdam en Den Haag, is het voor Rotterdam belangrijk dat deze groengebieden behouden blijven en waar nodig ontwikkeld worden als uitloopgebied voor haar inwoners. Bergingsgebieden kunnen daar een onderdeel van zijn.

Voor wat betreft het recreatiegebied Poldervaart signaleert Rotterdam dat toekomstige spoorverdubbeling een aandachtspunt is en specifiek geldt dit voor de mogelijke bouw van een transformatorstation in dit gebied.

Westland:

Aangezien locatie de Blaker in de Oude Lierpolder een modern glastuinbouwperceel betreft, heeft de gemeente aangegeven deze locatie te willen blijven reserveren voor glastuinbouw. Hoewel het perceel al een tijd braak ligt, wordt een mogelijke berging op deze locatie gezien als een belemmering voor toekomstige herstructurering van aangrenzende glastuinbouwbedrijven.

In de gesprekken geeft de gemeente aan het belang van bergingsgebieden te zien en is daarom bereid om gezamenlijk naar kansrijke andere locaties in het glastuinbouwgebied te zoeken.

4.3.4 Terreinbeheerders

Staatsbosbeheer

Staatsbosbeheer is eigenaar van de recreatiegebieden Abtswoudsebos en een deel van recreatiegebied Poldervaart, gelegen respectievelijk ten noorden en ten zuiden van de Noord-Kethelpolder. Daarnaast is Staatsbosbeheer eigenaar van enkele percelen in de Noord-Kethelpolder.

Staatsbosbeheer heeft zelf het Abtswoudse Bos aangedragen als mogelijke locatie voor een bergingsgebied. Vanuit de verwachting dat een toenemend inwoneraantal in Zuid-Holland leidt tot meer behoefte aan recreatiegebieden, is aanpassing van het Abtswoudse Bos waarschijnlijk wenselijk. Hierbij kan een bergingsgebied mogelijk ingepast worden, mits dit het recreatieve gebruik niet belemmert. Staatsbosbeheer geeft wel dat er op dit moment nog geen concrete toekomstvisie is voor het Abtswoudse Bos. Ook is dit nog niet afgestemd met de gemeente Delft. De Delflandse behoefte aan een bergingsgebied kan mogelijk als katalysator dienen voor een verkenning naar de toekomst van dit recreatiegebied.

Natuurmonumenten

Natuurmonumenten is eigenaar van een deel van het middengebied in de Noord-Kethelpolder. Andere percelen zijn door Staatsbosbeheer in erfpacht uitgegeven aan Natuurmonumenten. Vanwege deze erfpacht geeft Staatsbosbeheer aan dat de pachter de gesprekspartner voor Delfland is. Omdat de Noord-Kethelpolder een waardevol weidevogelgebied en onderdeel van Natuurnetwerk Nederland (NNN) is, heeft Natuurmonumenten grote bedenkingen bij het inrichten en gebruiken van dit gebied als waterberging. De effecten hiervan op de weidevogels en de waterkwaliteit zijn hierbij de grootste zorgen.

In gesprekken heeft Natuurmonumenten een alternatief aangedragen voor een bergingsgebied in de Noord-Kethelpolder. Dit alternatief ligt aan de oostzijde van de Schie, tegenover de Noord-Kethelpolder, in de Polder Schieveen. De gronden zijn hier grotendeels in bezit van Natuurmonumenten. Omdat er voor dit gebied geen eerdere quickscan gemaakt is, is het niet meegenomen in de huidige verkenning. Hoewel het aangedragen gebied kleiner is dan de beoogde locatie in de Noord-Kethelpolder, is het gelet op de ligging aan de Schie wel een interessante locatie. Mogelijk kan deze daarom in een vervolg onderzoek alsnog ook onderzocht worden.

4.3.5 Eigenaren

Met uitzondering van Abtswoudse Bos en recreatiegebied Poldervaart is bij elk van de locaties sprake van agrarisch gebruik. Gebieden zijn of in eigendom van agrariërs of worden gepacht. Via LTO Delflands Groen wordt nadrukkelijk de vraag gesteld waarom het open gebied van Midden-Delfland de wateroverlastproblemen moet oplossen van de stedelijke gebieden en wat deze gebieden zelf doen aan het voorkomen van deze problemen. Nieuwe bergingsgebieden worden gezien als het afwentelen van de problemen. Daarnaast bestaan grote zorgen over de gevolgen van bergingsgebieden op hun bedrijfsvoering. De zorgen hebben onder andere betrekking op de mogelijke effecten van vuil boezemwater op de gebruiksmogelijkheden van gras als veevoer, gebruiksbependingen door nieuwe keringen, versnippering van areaal en de toekomstige eigendomssituatie. Vanuit de agrariërs en hun vertegenwoordiging is op dit moment geen bereidheid om mee te werken aan het realiseren van nieuwe bergingsgebieden.

4.3.6 Effecten op waterkwaliteit

Bij de inzet van bergingsgebieden zullen de gebieden (grasland of recreatiegebied), maximaal twee weken onder water staan. Vanuit agrariërs en terreinbeheerders is de zorg geuit dat het ingelaten boezemwater negatieve gevolgen kan hebben voor de kwaliteit van het gras als veevoer en voor natuurwaarden. Een van de genoemde risico's is dat er bij het inlaten van boezemwater verontreinigingen vanuit stedelijke overstorten of uit het glastuinbouwgebied meekomen.

Om inzicht te krijgen op de mogelijke risico's van het inlaten van boezemwater en wat de effecten hiervan zijn op de waterkwaliteit, natuurwaarden en gras als veevoer, is dit vanuit verschillende perspectieven bekeken.

Witteveen+Bos heeft een ecologische verkenning gedaan, als onderdeel van conditionerende onderzoeken t.b.v. de schetsontwerpen. Onderdeel van deze ecologische verkenning is het in beeld brengen van mogelijke knelpunten en aandachtspunten door inzet van bergingsgebieden voor wat betreft natuur, beschermde gebieden en beschermde diersoorten.

Daarnaast is er intern onderzoek gedaan om inzicht te krijgen in de mogelijke risico's (negatieve gevolgen) voor de lokale waterkwaliteit, natuurwaarden en/of de kwaliteit van het grasland t.b.v. veevoer als bergingsgebieden worden geïndundeerd. In dit onderzoek is naast interne kennis over de waterkwaliteit in de boezem, ook gebruik gemaakt van informatie uit vergelijkbare projecten elders. Voorbeelden hiervan zijn onderzoeken t.b.v. projecten door het Hoogheemraadschap van Rijnland (piekwaterberging Haarlemmermeer), Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (waterberging en doorvoer Willeskop) en Waterschap de Dommel (waterberging Keersop). Daarnaast is gebruik gemaakt van informatie van o.a. STOWA en andere bronnen.

Effect van ingelaten boezemwater

Voor de bergingsgebieden is het risico op verontreiniging door riooloverstorten klein, omdat deze gebieden niet direct bij grote woonkernen liggen en de meeste omliggende wijken

beschikken over gescheiden riolering. Eventueel overstortwater wordt sterk verdund door het vele regenwater dat tijdens hevige regenval door het boezemsysteem stroomt. Dit wordt ook onderbouwd door simulaties met het waterkwaliteitsmodel. Hierin is het percentage riooloverstortwater ter hoogte van de waterbergingen berekend:

- Oude Lierpolder: 1%
- Woudsepolder: 3%
- Klaas Engelbrechtspolder 3%
- Noord-Kethelpolder: 4%

Verwacht wordt dat deze percentages in de komende jaren nog verder afnemen. Delfland werkt met gemeenten aan het verder afkoppelen van het riool en het saneren van overstorten. Bij het inzetten van de bergingen zal er ook opgewerveld bodemmateriaal mee stromen en bezinken op het grasland. Dit achtergebleven materiaal kan de indruk geven dat er materiaal vanuit riooloverstorten op het land terecht gekomen is.

De KRW-meetlocatie in de Schie laat zien dat sommige gemeten metalen en PAK's de norm overschrijden, maar door verdunning tijdens hevige regenval zijn de concentraties laag. Op andere boezemmeetpunten is alleen een lichte overschrijding van metalen geconstateerd. Ook hiervoor geldt dat verdunning een positief effect zal hebben. Volgens STOWA-rapport (Waterberging op landbouwgronden, STOWA 2003-19) is het effect van waterberging op de verspreiding van verontreinigende stoffen (zware metalen, PAK's, bestrijdingsmiddelen, nutriënten) beperkt, zeker gezien de korte duur van waterberging en de verwachting dat dit niet jaarlijks gebeurt.

Effect van inundatie op de bodem (agrarisch land, natuur)

Het effect van inundatie op de bodem hangt af van de periode, de duur en de waterdiepte. Indien geïnundeerd wordt buiten het groeiseizoen (globaal: oktober - maart) dan is de schade gering/verwaarloosbaar. Inundatie gedurende het groeiseizoen met voedselrijk water kan leiden tot verandering in de soortensamenstelling. Bij langere inundatie en/of bij een waterdiepte boven 50cm, neemt de kans op zuurstofloze omstandigheden in de bodem toe. Sommige soorten kunnen hierdoor sterven, terwijl moeras- en oeverplanten kunnen toenemen.

Bij langdurige inundatie en bijbehorende zuurstofarme bodem bij (agrarisch) grasland kan het bodemleven aangetast worden. In het zomerhalfjaar kan een grassnede verloren gaan bij een inundatie van meer dan 2 à 3 weken. Daarna treedt wel herstel op. In het winterhalfjaar zal het gras goed herstellen als inundatie niet langer dan 2 weken duurt. Daarnaast is het aannemelijk dat vee na de inundatie tijdelijk het land niet kan betreden in verband met drassigheid. Ophoping van verontreinigde stoffen uit het water in de bodem is deels mogelijk, de effecten hiervan zijn echter beperkt. (Waterberging op landbouwgronden, STOWA 2003-19)

Effect van inundatie op natuur:

Zowel in de aanlegfase als in de gebruiksfase van bergingsgebieden, is er kans op negatieve effecten zoals vernietiging van leefgebied, vernietiging van vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen, verstoring en doding van beschermde soorten. Weidevogels en zoogdieren zijn kwetsbaar, met name op het moment dat er jongen zijn. Bij bomen zijn soorten zoals eik, beuk, esdoorn en fruitbomen kwetsbaarder, terwijl oever- en moerassoorten zoals wilg, populier en els beter bestand zijn tegen inundatie.

In onderstaande afbeelding worden de effecten op verschillende soortengroepen samengevat. Bij verdere uitwerking zal per locatie wel gedetailleerder gekeken moeten worden naar beschermde diersoorten die in het gebied leven. Ook zal dan onderzocht moeten worden of mitigerende maatregelen mogelijk zijn.

| Soortgroep | Aanlegfase | Gebruiksfase |
|--------------------------|---|--|
| flora | vernietiging groeiplaatsen verlies van habitatkwaliteit | vernietiging groeiplaatsen verlies van habitatkwaliteit |
| grondgebonden zoogdieren | vernietiging leefgebied vernietiging vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen verstoring (licht, geluid, trillingen en optische verstoring) | sterfte vernietiging leefgebied vernietiging vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen |
| vleermuizen | vernietiging foerageergebied en/of vliegroutes verstoring foeragerende en/of overvliegende vernietiging/verstoring verblijfplaatsen | vernietiging foerageergebied en/of vliegroutes verstoring foeragerende en/of overvliegende vernietiging/verstoring |
| vogels | verstoring algemeen voorkomende broedvogels vernietiging/verstoring jaarrond beschermde nesten | tijdelijk verlies leefgebied aantasting voedselbron (bodemfauna) |
| amfibieën & reptielen | verwonding of doding vernietiging/verstoring vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen | sterfte vernietiging leefgebied vernietiging vaste rust- en /of voortplantingsplaatsen |
| vissen | verwonding of doding vernietiging/verstoring vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen | verspreiding vissoorten verlies van habitatkwaliteit |
| ongewervelden | verwonding of doding vernietiging leefgebied vernietiging vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen | sterfte vernietiging leefgebied vernietiging vaste rust- en/of voortplantingsplaatsen verlies van habitatkwaliteit |

Figuur 25 Effecten per soortgroep van grootschalige bergingsgebieden tijdens aanleg- gebruiksfase

Delfland dient er uiteraard op toe te zien dat tijdens de aanlegfase wordt voldaan aan de Wet natuurbescherming, waardoor aanlegwerkzaamheden in bepaalde perioden van het jaar niet zijn toegestaan.

Effecten op waterkwaliteit bij leegpompen bergingen

Wanneer boezemwater in een bergingsgebied wordt ingelaten, kunnen meststoffen als fosfaat, nitraat vrijkomen in het water, vooral als de bodem fosfaatverzadigd is of recent is bemest. Het water, dat na inzet van een bergingsgebied teruggepompt wordt naar de boezem, kan dan verhoogde concentraties meststoffen bevatten.

De mate van verontreiniging hangt af van factoren zoals het seizoen, de duur van inzet van de berging, het grondgebruik en de aanwezigheid van besmettingsbronnen. Onderzoek in opdracht van voormalig Waterschap Groot Salland wijst uit dat de toename van stikstof en fosfor doorgaans zeer gering is, zelfs na recente bemesting (bron: Waterberging op landbouwgrond: wat doet dat met de waterkwaliteit?, H2O nr 9 september 2014). Er wordt daarom minimaal effect verwacht op de waterkwaliteit van de boezem als de bergingsgebieden leeggepompt worden.

Conclusie

Op basis van beschikbare informatie is te concluderen dat er relatief weinig risico's bestaan voor verslechtering van het grasland, de natuurwaarden en de waterkwaliteit. Dit komt voornamelijk door de verdunning die plaatsvindt en de korte periode van inzet van de bergingen. Aandachtspunt wordt wel gevormd door risico's voor onder andere weidevogels tijdens het broedseizoen. Daarnaast is wel aandacht benodigd voor mogelijk voorkomende beschermde diersoorten. De kans op het verslechteren van de waterkwaliteit (KRW-waarden) door het teruggepompte water wordt klein ingeschat.

Belangrijk aandachtspunt is dat dit resultaten zijn op basis van twee globale onderzoeken. Delfland heeft de wens om dit in samenwerking met LTO en terreinbeheerders verder te bespreken.

4.3.7 Eigendom / grondzaken

Op dit moment zijn de gronden op de zoeklocaties in eigendom en gebruik bij derden. Het is de intentie van Delfland om het eigendom van deze gronden niet over te nemen en het medegebruik te regelen middels afspraken met eigenaren. In de vervolgfase zal onderzocht worden wat hiervoor de mogelijkheden zijn.

Grondeigenaren binnen een bergingsgebied moeten op grond van de Omgevingswet de daadwerkelijke inzet van het bergingsgebied gedogen. Dit kan op basis van een overeenkomst contractueel vastgelegd worden, inclusief afspraken over vergoeding van de schade in geval van daadwerkelijke inzet. Dit betekent dus dat Delfland de betreffende gronden niet in eigendom hoeft te hebben. Het is echter voorstelbaar dat, Delfland deze gronden op verzoek van de eigenaar wel aankoopt. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren als de gebruiksmogelijkheden voor de eigenaar door de aanwijzing als bergingsgebied te veel worden beperkt, er sprake is van een grote afname van de grondwaarde of er sprake is van andere (vermogens)schade.

Voor (ondersteunende) kunstwerken zoals de inlaatconstructie vraagt Delfland de eigenaar van de grond waarop de realisatie is voorzien, om vestiging van een recht van opstal. Daarmee wordt voorkomen dat de grondeigenaar ook eigenaar van het betreffende kunstwerk wordt. Voor nieuwe keringen in de vorm van grondlichamen volstaan meestal privaatrechtelijke afspraken op basis van een schaderegeling.

Mocht het niet lukken om tot overeenstemming te komen met de eigenaar van de gronden waarop de keringen en kunstwerken zijn voorzien, dan kan aan de betreffende grondeigenaar een gedoogplicht worden opgelegd. Het opleggen een gedoogplicht is niet mogelijk als het

grondbeslag te groot is, ten opzichte van het totale grondareaal van de betreffende eigenaar. In dat geval tracht Delfland de betreffende grond aan te kopen.

4.3.8 Voorkeurslocaties op basis omgeving

Uit de gesprekken met de omgeving komt naar voren dat aandachtspunten, wensen en voorwaarden per locatie én per betrokken partij verschillen. Iedere locatie kent zowel verschillende aandachtspunten, waardoor partijen in wisselende mate bereid zijn mee te werken aan de mogelijke realisatie van een bergingsgebied. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is dat nog niet alle betrokken partijen gesproken zijn. Het is mogelijk dat er vanuit deze partijen belangen spelen die invloed kunnen hebben op de realisatie van de bergingen.

Op dit moment is het niet mogelijk om op basis van draagvlak en aandachtspunten van de omgeving een definitief oordeel te vellen over de geschiktheid van de locaties. In paragraaf 4.5 wordt aan de hand van de gehanteerde selectiecriteria weergegeven hoe goed de verschillende locaties scoren.

4.4 Conditionering en schetsontwerpen

Naast de omgevingsfactoren en de hydrologische effectiviteit spelen ook verschillende aspecten een rol in het concreet maken van de begrenzing en haalbare formaat van de bergingsgebieden. Om deze goed in beeld te krijgen zijn er middels QuickScans verschillende conditionerende onderzoeken gedaan voor de zoekgebieden. De resultaten van de quickscans zijn samen met de resultaten van de eerdere inhoudelijke onderzoeken de basis voor de schetsontwerpen.

4.4.1.Quickscan planologie en omgeving

Voor elk van de 4 locaties is een quickscan planologie en omgeving uitgevoerd. Hierin is op basis van bureaustudie gekeken naar relevante issues die mogelijk van invloed zijn de haalbaarheid van locaties. Omdat tijdens deze fase nog onbekend was hoe groot de bergingen moesten worden, zijn voor de quickscan de zoekgebieden gehanteerd die uit de eerdere locatiescan gekomen zijn. Uit de quickscan zijn geen onverwachte zaken of mogelijke showstoppers naar voren gekomen. Wel zijn meerdere aandachtspunten beschreven, waaraan in het vervolgproces aandacht besteed moet worden. Indien mogelijk en passend bij het detailniveau zijn aandachtspunten al meegenomen bij het opstellen van de schetsontwerpen. Hieronder wordt per categorie een overzicht gegeven van de aandachtspunten.

Water:

De gemaalcapaciteit in de bestaande polders is onvoldoende voor het leegpompen van de bergingsgebieden. Aanvullende pompen zijn benodigd. In de schetsontwerpen moet rekening gehouden worden met opstelplaatsen voor mobiele pompen.

Bij locatie Blaker moet er een verbinding met de boezem gerealiseerd worden.

Gevoelige en ruimtelijke functies: omgeving, veiligheid, verkeer, parkeren:

De locatie Woudsepolder ligt nabij het beschermd dorpsgezicht 't Woudt. De landschappelijke impact van een berging hierop, dient nader onderzocht te worden.

Omgevingsplan, verordening en vergunningen:

Bergingen passen niet in de huidige omgevingsplannen (of tijdelijke omgevingsplannen) van de verschillende gemeenten. Wijziging van omgevingsplan is daarom noodzakelijk. De locatie in de Noord-Kethelpolder valt in meerdere gemeenten, hier is extra aandacht voor wijzigen omgevingsplan vereist.

Bouw (ruimtelijk/technisch):

De veen- en kleigrond van de locaties is een technisch aandachtspunt. Daarnaast is de milieuhygiënische bodemkwaliteit onvoldoende in beeld. Bij verdere uitwerking is vooronderzoek en mogelijk verkennend onderzoek hiernaar nodig.

Daarnaast geldt een ruimtelijke en technische bouwvergunningsplicht en een vergunningsplicht voor mogelijke ontgrondingswerkzaamheden.

Milieuaspecten; geluid, lucht, trilling, geur:

Voor de aanleg van waterbergingen geldt een MER-beoordelingsplicht.

Natuur, landschap, cultuurhistorie:

Enkele van de locaties zijn gelegen in NNN-gebied of belangrijk weidevogelgebied. Afstemming over samengaan hiervan met bergingen met Provincie Zuid-Holland noodzakelijk. Daarnaast is het uitvoeren van een QuickScan Soortenbescherming en stikstofdepositieberekening ter bescherming van Natura 2000-gebieden nodig. In de SO-fase is ter voorbereiding hierop een Ecologische verkenning gedaan. De resultaten hiervan zijn eerder beschreven in paragraaf 4.3.6

Bodem, archeologie, ontplofbare oorlogsresten:

Alle locaties liggen in archeologisch verwachtingsgebied. Archeologisch bureau onderzoek nodig indien locaties verder uitgewerkt worden.

Kabels, leidingen:

KLIC-meldingen noodzakelijk bij grondroerende werkzaamheden. Deze zijn meegenomen in de schetsontwerpen.

4.4.2 Schetsontwerpen

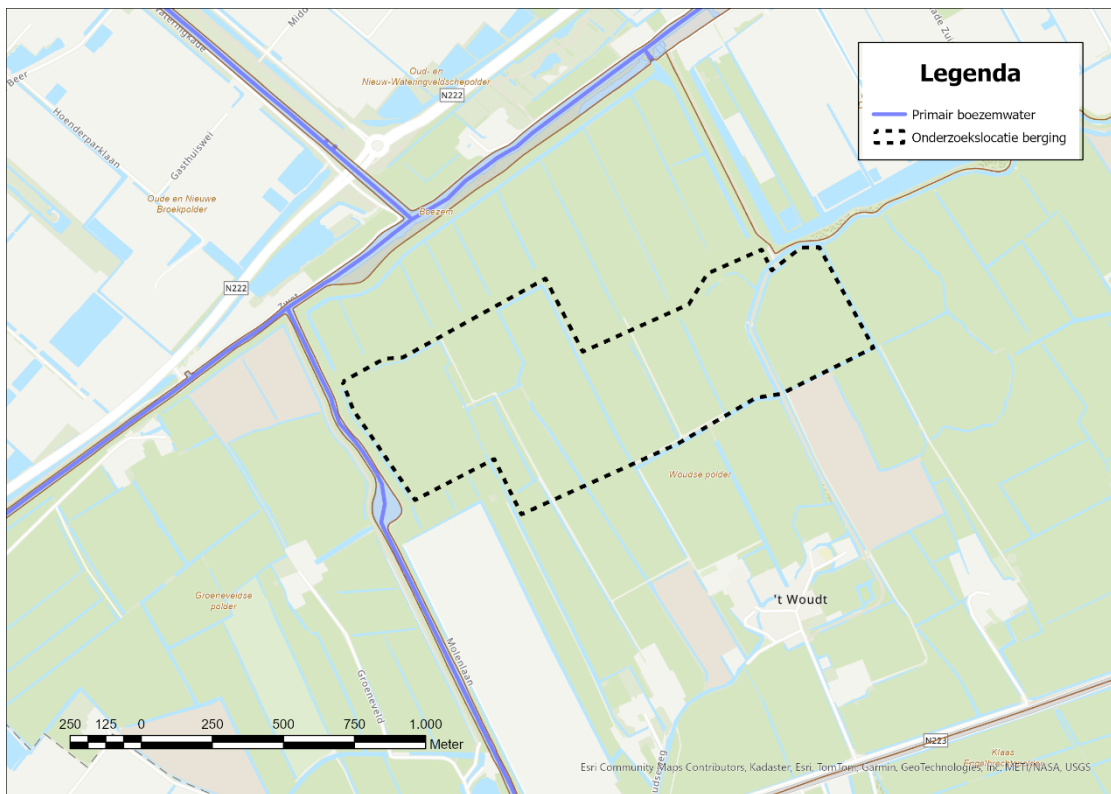
Om een goed beeld te kunnen maken van de technische haalbaarheid van de verschillende bergingen zijn er schetsontwerpen opgesteld. Deze zijn uitgewerkt op basis van de resultaten uit de inhoudelijk onderzoeken, de aandachtspunten uit de quickscans en een intern opgesteld Programma van Eisen.

Een belangrijkaandachtspunt hierbij is dat de gekozen contouren voor de bergingen niet definitief is. Deze zijn in deze fase globaal gekozen op basis van inlaatlocatie, het bestaande watersysteem en de benodigde bergingscapaciteit. Er is wel gekozen om een voorlopig contour te hanteren zodat inzicht verkregen kon worden in zowel technische haalbaarheid als bijbehorende kosteninschatting. In het vervolgproces is het zeer goed mogelijk dat de definitieve contour aangepast wordt aan de hand van wensen uit de omgeving, verdere inhoudelijke uitwerkingen en technische beperkingen

In deze paragraaf wordt per locatie het uitgewerkte contour van de berging getoond met hierbij de belangrijkste aandachtspunten.

De tekeningen in het schetsontwerp geven een beeld van een mogelijke uitwerking van elke berging. Zoals aangegeven is het echter zeer goed mogelijk dat deze contour nog gewijzigd wordt.

Woudsepolder (A)



Figuur 26 Contour onderzoekslocatie Woudsepolder

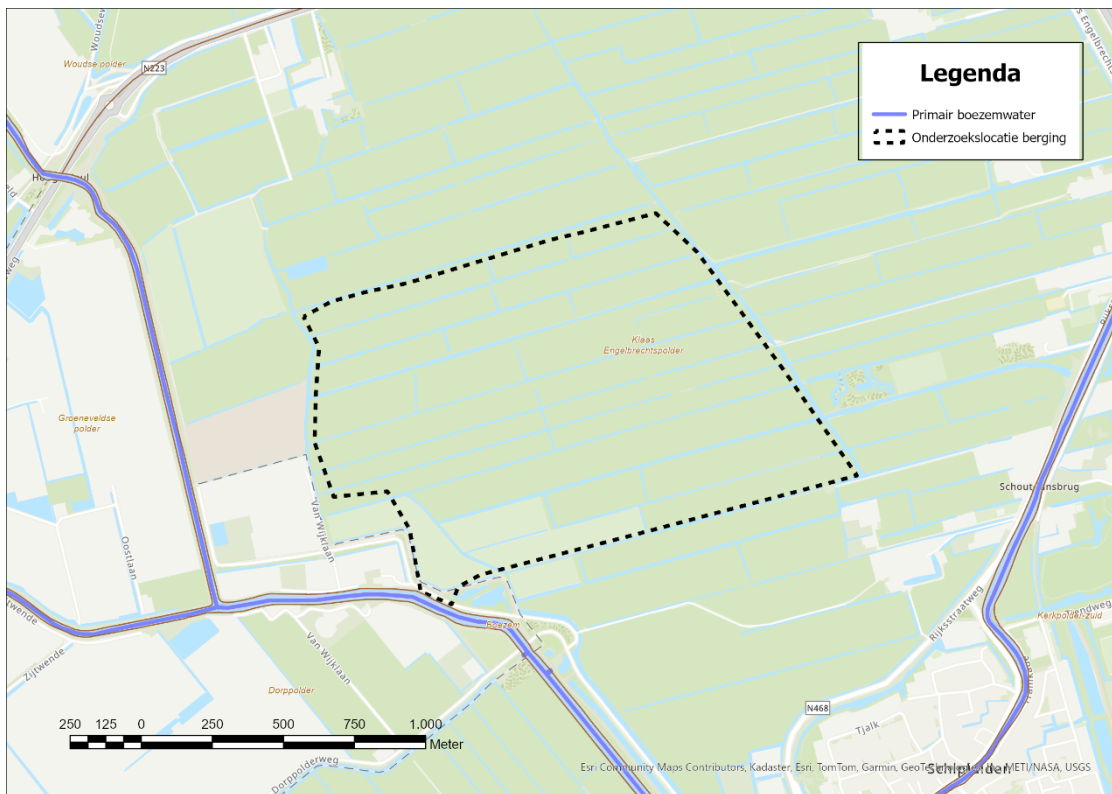
Aandachtspunten:

1. Om het watersysteem zoveel mogelijk intact te houden kan het meest oostelijke deel beter niet benut worden. Bergingscapaciteit wordt hierdoor 417.000 m³.
2. De bodemgesteldheid in de Woudsepolder is zeer slap. Dit betekent dat de consolidatie van de kering enige tijd zal kosten. Een mogelijke oplossing is extra overhoogte aanbrengen.
3. Een ontsluiting via de Molenlaan aan de westzijde lijkt meer voor de hand te liggen.
4. Beperkte aanpassingen nodig in het watersysteem.
5. Alternatieve uitvoering is om de bestaande kering van de huidige berging te verwijderen en er één waterberging, met twee inlaten van te maken.

SSK raming:

| | |
|------------------------------|---|
| Investeringskosten incl. BTW | € 8.596.000 |
| | 417.000 m ³ = 20,6€/m ³ |

Klaas Engelbrechtspolder (B)



Figuur 27 Contour onderzoeklocatie Klaas Engelbrechtspolder

Aandachtspunten:

1. De bodemgesteldheid in de Klaas Engelbrechtspolder is slap. Dit betekent dat de consolidatie van de kering enige tijd zal kosten. Een mogelijke oplossing is extra overhoogte aanbrengen. Dit heeft ook invloed op de haalbare afstand tot bestaande watergangen. De berging wordt hierdoor mogelijk kleiner.
2. Door het gebied en bij de inlaat lopen vele kabels en leidingen die invloed kunnen hebben op kosten en ontwerp. Nu meegenomen in de het risico.
3. Beperkte aanpassingen in het watersysteem nodig. De afvoer aan de westzijde richting het gemaal is wel lastiger. Mogelijk extra aanpassingen nodig buiten de berging.

SSK raming:

| | |
|------------------------------|--|
| Investeringskosten incl. BTW | € 11.841.000 |
| | 850.000 m ³ = 13,9 €/m ³ |

Blaker (C)



Figuur 28 Contour onderzoekslocatie Blaker

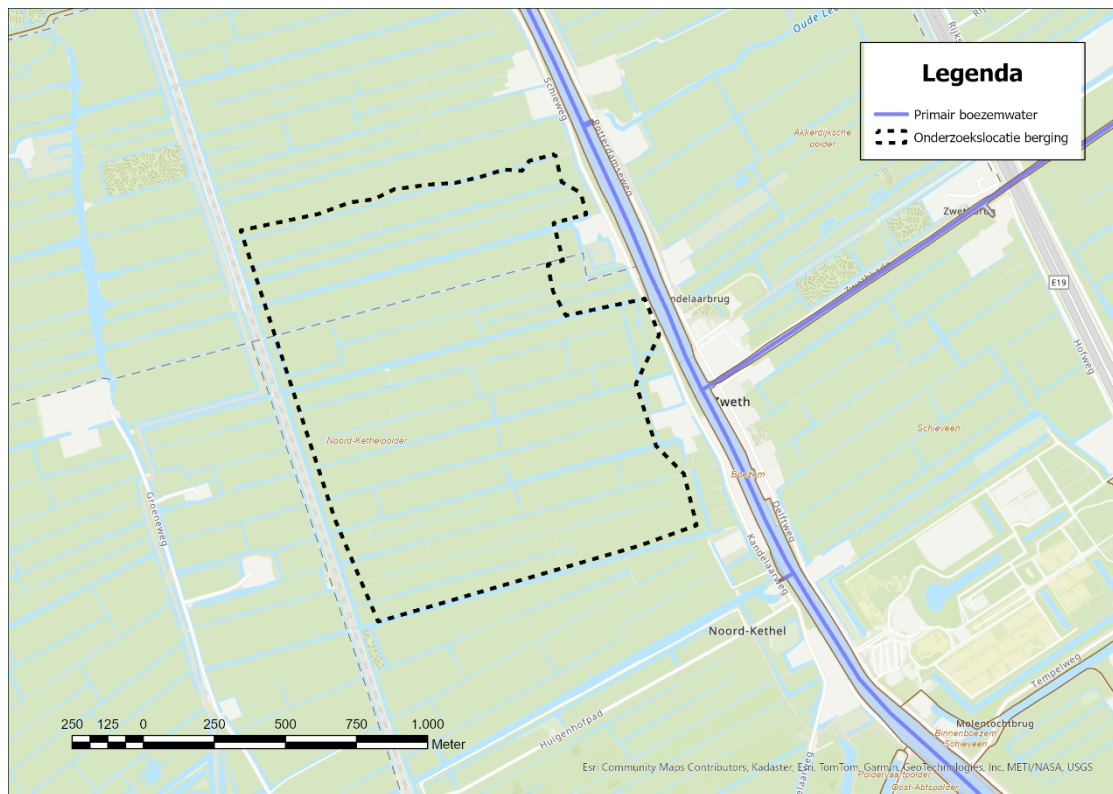
Aandachtspunten:

1. Voor deze berging is een uitgraving van ongeveer 2 meter diepte nodig
 - a. Hierdoor is een gemaal nodig om de berging leeg te houden
 - b. En is er kans op kwel en opbarsten
2. Zeer lastig te construeren inlaat naast de monumentale molen.
3. Het leegpompen van deze berging gaat via de polder. In de polder is voldoende capaciteit.
4. Geen verdere aanpassingen in het watersysteem nodig.

SSK raming:

| | |
|-----------------------------|--|
| Investeringskosten incl BTW | € 15.108.000 |
| | 150.000 m ³ = 100,72 €/m ³ |

Noord-Kethelpolder midden (D)



Figuur 29 Contour onderzoekslocatie Noord-Kethelpolder midden

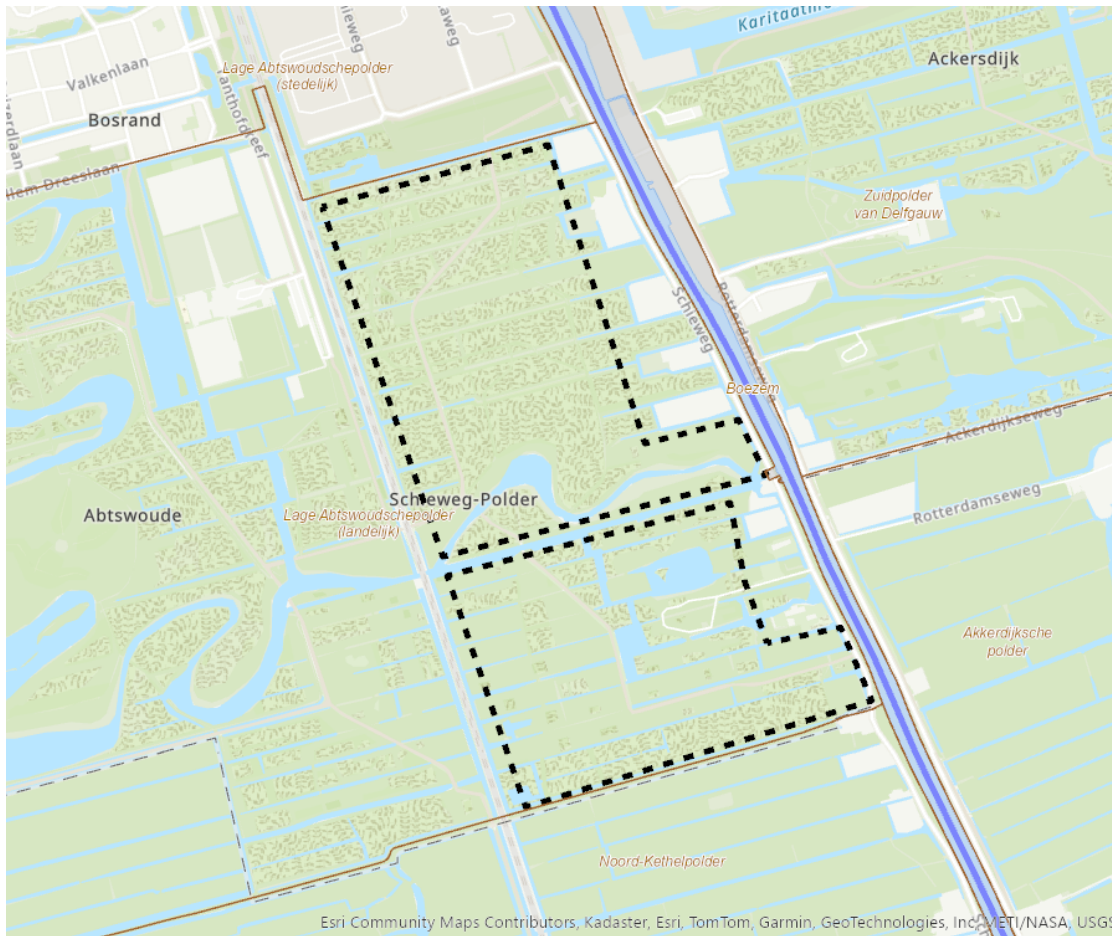
Aandachtspunten:

1. De inlaatconstructie zeer lastig vanwege omvang, weg op kering en aanwezige kabels en leidingen.
2. Locatie vlakbij de Kandelaarsbrug lijkt ongelukkig gekozen
3. Voor het leegpompen moet de doorgaande weg worden afgesloten of moeten aanvullende maatregelen genomen worden.
4. De watergang langs het lint van de dijk moet behouden worden. Hiervoor zijn veel maatregelen nodig.
5. Mogelijke verbreding van het spoor kan invloed hebben.

SSK raming:

| | |
|-----------------------------|--|
| Investeringskosten incl BTW | € 25.201.000 |
| | 1.175.000 m ³ = 21,4 €/m ³ |

Abtwoudse Bos (D)



Figuur 30 Contour onderzoekslocatie Abtsoudse Bos

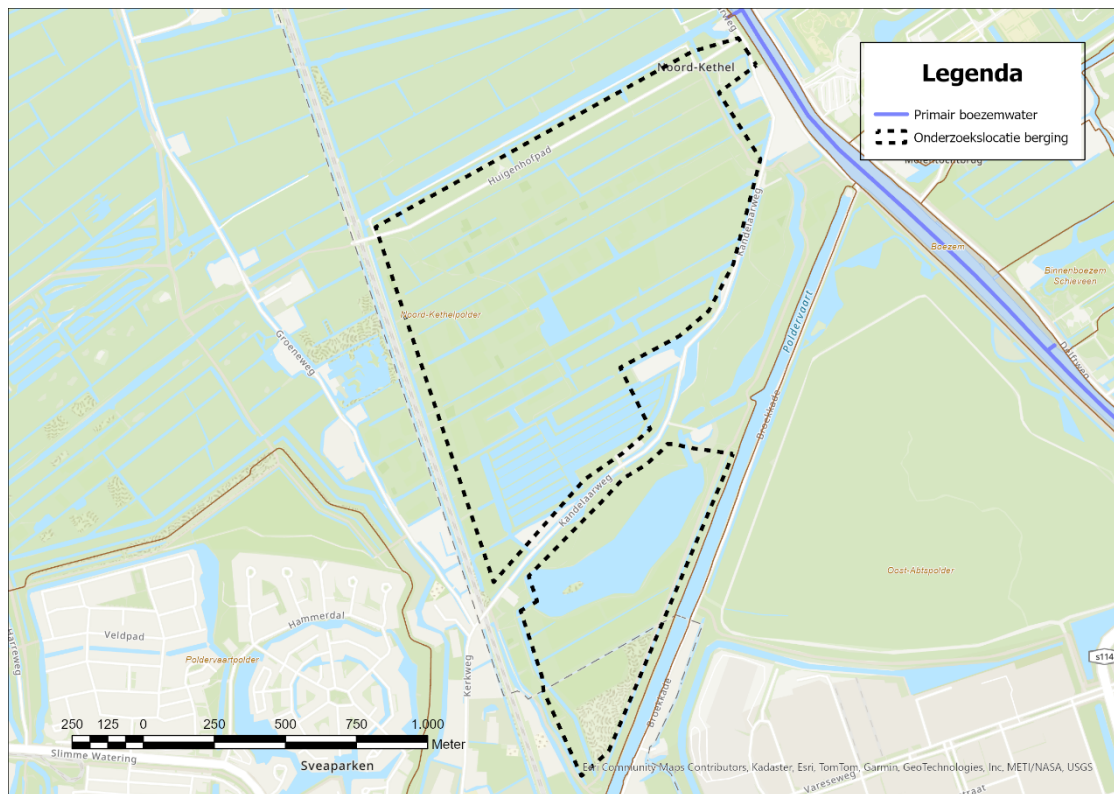
Aandachtspunten:

1. De inlaatconstructie is zeer lastig vanwege omvang, weg op kering en aanwezige kabels en leidingen. Omdat het twee deelgebieden betreft moeten twee inlaten gemaakt worden. Mogelijk is dit op te lossen door de twee gebieden met een sifon aan elkaar te verbinden
2. Maaiveld ligt in verhouding hoog waardoor het potentiële volume afneemt.
3. Voor het leegpompen moet de doorgaande weg worden afgesloten of moeten aanvullende maatregelen genomen worden
4. De watergang langs het lint van de dijk moet behouden worden. Hiervoor zijn veel maatregelen nodig.
5. Mogelijke verbreding van het spoor kan invloed hebben.

SSK raming:

| | | |
|-----------------------------|--|--|
| Investeringskosten incl BTW | | € 21.466.000 |
| | | 600.000 m ³ = 35,8 €/m ³ |

Recreatiegebied Poldervaart (D)



Figuur 31 Contour onderzoekslocatie Recreatiegebied Poldervaart

Aandachtspunten:

1. De inlaatconstructie zeer lastig vanwege omvang, weg op kering en aanwezige kabels en leidingen.
2. De benodigde constructie voor het opsplitsen in twee delen kan technische problemen opleveren. Mogelijk beter om onderste deel te laten vervallen.
3. Voor het leegpompen moet de doorgaande weg worden afgesloten of moeten aanvullende maatregelen genomen worden
4. De watergang langs het lint van de dijk moet behouden worden. Hiervoor zijn veel maatregelen nodig.
5. Mogelijke verbreding van het spoor kan invloed hebben.
6. In het gebied lopen veel bepalende kabels en leidingen. Dat geeft veel beperkingen.
7. De inhoud kan hierdoor wel eens 20 % minder worden

SSK raming:

| | |
|-----------------------------|--|
| Investeringskosten incl BTW | € 29.375.000 |
| | 1.245.000 m ³ = 23,6 €/m ³ |

4.4.3 Voorkeur op basis kosten, techniek, realisatiesnelheid

Uit de uitgevoerde planologische, technische en kosteninhoudelijke analyses blijkt dat de Klaas Engelbrechtspolder aan te wijzen als voorkeurslocatie voor de verdere uitwerking van een grootschalige waterberging.

Uit de quickscan planologie en omgeving blijkt dat deze locatie geen grote ruimtelijke of juridische belemmeringen kent en goed aansluit bij het bestaande watersysteem. De berging is hier realiseerbaar zonder significante systeemaanpassingen, in tegenstelling tot alternatieven zoals de Woudsepolder, de Blaker en de verschillende varianten in de Noord-Kethelpolder, waar sprake is van complexe inlaatconstructies, natuurbepkeringen of hoge uitvoeringsrisico's.

Daarnaast is de Klaas Engelbrechtspolder kostenefficiënt, met een bergingsvolume van 850.000 m³ tegen een gunstige eenheidsprijs per m³. Hiermee is het een financieel robuuste keuze die een substantiële bijdrage levert aan het beheersbaar houden van de boezemwaterstanden bij extreme neerslag.

4.5 Integrale beoordeling

Om goed te kunnen beoordelen welke locaties zowel haalbaar als effectief zijn, worden de locaties middels een integrale beoordeling getoetst. Hiervoor worden ze onderling vergeleken op acht selectiecriteria. In paragraaf 3.3 zijn deze selectiecriteria benoemd.

De criteria zijn onder te verdelen in de volgende categorieën:

- Functioneel / hydrologisch
- Draagvlak gemeenten
- Draagvlak omgeving
- Technisch, financieel en planning

In de voorgaande paragrafen is per categorie een eerste conclusie geformuleerd. In deze paragraaf volgt de integrale beoordeling. De beoordeling is gebaseerd op een kwalitatieve onderlinge vergelijking. Om deze onderlinge vergelijking goed te kunnen maken is weer onderscheid gemaakt tussen de locaties in het deelgebied Centraal boezemgebied en de locaties in het Oostelijk boezemgebied.

In onderstaande multicriteria-analyse heeft elke locatie op elk criteria een score gekregen middels een kleurensysteem. In dit systeem worden drie kleuren toegepast:

| Kleur | Score van de locatie ten opzichte van de andere locaties |
|-------|--|
| Groen | Positief |
| Geel | Deels positief en deels negatief |
| Rood | Negatief |

Centraal boezemgebied:

In onderstaand schema wordt weergegeven hoe de drie locaties uit de Centraal boezemgebied scoren ten opzichte van elkaar. Uit het schema blijkt dat zowel de Woudsepolder als de Klaas Engelbrechtspolder positieve en negatieve aspecten hebben. De Klaas Engelbrechtspolder scoort echter hoger op zowel effectiviteit en kosten. Vanuit het Delflands belang is het daarom logischer om de Klaas Engelbrechtspolder verder uit te werken. Locatie de Blaker scoort op een aantal vlakken zeer slecht. Daarnaast draagt deze relatief weinig bij aan het robuuster maken van het systeem. Verder heeft de Gemeente Westland aangegeven deze locatie niet geschikt te vinden en liever te zoeken naar een alternatieve locatie binnen hun eigen gemeentegrenzen. Er is nog geen zicht op kansrijke locaties. Mede door bovenstaande valt locatie Blaker af.

Tabel 1 Multicriteria-analyse centraal boezemgebied

| Beoordeling | | Centraal boezemgebied | | |
|--|--|-----------------------|-----------------------------|-----------|
| | | 1. Woudsepolder | 2. Klaas Engelbrechtspolder | 3. Blaker |
| Functioneel / hydrologisch | | | | |
| 1a. Effectiviteit van het bergingsgebied T100 2085H | | | | |
| 1b. Effectiviteit van het bergingsgebied Limburgdijk | | | | |
| Ruimtelijk / planologisch | | | | |
| 2. Draagvlak van gemeenten | | | | |
| Maatschappelijk / omgeving | | | | |
| 3. Draagvlak bij grondeigenaren en organisaties | | | | |
| 4. Koppelkansen en waardecreatie | | | | |
| 5. Impact op gebruiksfuncties | | | | |
| Technisch, financieel en risico | | | | |
| 6. Kosten /m3 | | | | |
| 7. Technische haalbaarheid | | | | |
| 8. Snelheid van realisatie | | | | |

Oostelijk boezemgebied

Door de grote afvoercapaciteit van de Schie zijn alle drie de locaties in het Oostboezem gebied hydrologisch effectief. Ook op het gebied van techniek en financiën zijn ze vergelijkbaar en het draagvlak van de gemeenten is vergelijkbaar. Op maatschappelijk vlak scoort het middengebied wel beduidend minder goed.

Zoals echter aangegeven in paragraaf 4.3.4 bestaat er voor het Oostelijk boezemgebied een zeer realistisch alternatief, namelijk het tijdelijk vergroten van de gemaalcapaciteit op het moment dat sprake is van extreme neerslag. Om een goede afweging te kunnen maken is er vervolgonderzoek nodig. Hierin zullen beide maatregelen integraal vergeleken moeten worden om te bepalen welke maatregel het meest geschikt is. De aanbeveling is daarom om de drie locaties niet verder uit te werken maar eerst een goede vergelijking te maken tussen de twee type maatregelen, vergroten capaciteit en realiseren grootschalige berging.

Tabel 2 Multicriteria-analyse oostelijk boezemgebied

| Beoordeling | | Oostelijk boezemgebied | | |
|--|---|------------------------|--------|-------------|
| | | 4. Noord-Kethelpolder | | |
| | | Abtwoudse Bos | Midden | Poldervaart |
| Functioneel / hydrologisch | | | | |
| | 1a. Effectiviteit van het bergingsgebied T100 2085H | | | |
| | 1b. Effectiviteit van het bergingsgebied Limburabui | | | |
| Ruimtelijk / planologisch | | | | |
| | 2. Draagvlak van gemeenten | | | |
| Maatschappelijk / omgeving | | | | |
| | 3. Draagvlak bij grondeigenaren en organisaties | | | |
| | 4. Koppelkansen en waardecreatie | | | |
| | 5. Impact op gebruiksfuncties | | | |
| Technisch, financieel en risico | | | | |
| | 6. Kosten /m3 | | | |
| | 7. Technische haalbaarheid | | | |
| | 8. Snelheid van realisatie | | | |

In hoofdstuk 5 zijn bovenstaande resultaten en toelichting verwerkt in een eindconclusie. Daarnaast wordt er zicht gegeven op relevante aandachtspunten en risico's voor het vervolgproces.

5. Conclusie en risico's

In dit hoofdstuk wordt de conclusie geformuleerd die volgt op de uitgevoerde inhoudelijke onderzoeken, schetsontwerpen en integrale beoordeling. Vervolgens wordt inzicht gegeven in de aandachtspunten en risico's die spelen in het huidige en toekomstige proces.

5.1 Bevindingen en conclusies

Op basis van de in de voorgaande hoofdstukken besproken informatie kan geconcludeerd worden dat nieuwe grootschalige bergingsgebieden in belangrijke mate bijdragen aan het beheersbaar houden van waterstanden in de Delflandse boezem bij een T100 bui 2085H.

Onderstaande punten geven een samenvatting van de belangrijkste bevindingen uit het onderzoek:

Centraal boezemgebied:

- Van de onderzochte grootschalige bergingsgebieden is een nieuw bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder effectiever dan het uitbreiden van het bestaande bergingsgebied in de Woudsepolder;
- Een bergingsgebied aan de Blaker in de Oude Lierpolder is technisch erg complex en duur en een bergingsgebied is niet te combineren met het gebruik als glastuinbouwgebied.

Oostelijk boezemgebied:

- Het vergroten van tijdelijke gemaalcapaciteit nabij de bestaande gemalen Parksluizen en/of Schiegemaal is mogelijk een alternatief voor nieuwe grootschalige bergingsgebieden langs de Schie. Nader onderzoek is hiervoor noodzakelijk.

Uit deze conclusies komt het volgende voorstel naar voren:

- **Klaas Engelbrechtspolder** | Het bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder verder uit te werken inclusief een bijbehorend participatieproces met stakeholders.
- **Woudsepolder** | Een uitbreiding van de Woudsepolder is minder effectief dan een bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder en valt daarom nu af als optie.
- **De Blaker** | Gezien de relatief beperkte effectiviteit in combinatie met de hoge kosten van de Blaker is het niet logisch om deze verder uit te werken. Samen met de gemeente Westland gaat Delfland op zoek naar een beter alternatief;
- **Noord-Kethelpolder** | Een definitief besluit over effectiviteit en haalbaarheid van grootschalige bergingsgebieden langs de Schie pas te nemen, nadat een vergelijking is gemaakt met de effectiviteit en haalbaarheid van het uitbreiden van de tijdelijke gemaalcapaciteit nabij de bestaande gemalen Parksluizen en/of Schiegemaal.

Mochten er onvoorziene omstandigheden zijn dan wordt het voorstel opnieuw ter besluitvorming worden voorgelegd aan de Verenigde Vergadering (VV).

5.2 Risico's en beheersmaatregelen

De urgentie van klimaatverandering vraagt om snelle en doordachte maatregelen, waarbij een goede balans tussen voortvarendheid en draagvlak belangrijk is. Hoewel we stappen hebben gezet en belangrijke stakeholders hebben betrokken, blijft het risico op vertraging en het missen van belangen bestaan. We werken samen met overheden, terreinbeheerders en LTO Delflands Groen en maken de plannen globaal. Zo versnellen we het proces, maar het blijft belangrijk om alert te zijn op nieuwe zorgen en het draagvlak goed te bewaken. De risico's die bij dit versnelde proces komen kijken, worden hieronder verder toegelicht.

1. Onvoldoende aandacht voor (uitleg over) het gehele maatregelen pakket ter voorkoming van wateroverlast

Onvoldoende aandacht voor (uitleg over) het gehele maatregelen pakket ter voorkoming van wateroverlast

Het risico bestaat dat het volledige maatregelenpakket tegen wateroverlast onvoldoende zichtbaar wordt door de nadruk op nieuwe bergingsgebieden, waardoor er zorgen kunnen ontstaan over de integraliteit en er mogelijk vertraging optreedt.

Als beheersmaatregel wordt ingezet op gerichte communicatie (zie punt 12) en gaan we voor de Klaas Engelbrechtspolder in gesprek met de direct betrokkenen.

Voor de Noord-Kethelpolder wordt eerst onderzocht of de uitbreiding met tijdelijke gemaalcapaciteit nabij de bestaande gemalen Parksluizen en/of Schiegemeal een effectiever alternatief is, voordat een definitief besluit wordt genomen over een bergingsgebied.

Deze aanpak zorgt ervoor dat er tijdig en transparant wordt gecommuniceerd, dat alternatieven parallel worden onderzocht. We zullen de belanghebbenden informeren over de afwegingen hun input ophalen voor de verdere uitwerking. Hierdoor neemt het draagvlak toe en worden de risico's op vertraging, weerstand en reputatieschade zoveel mogelijk beheerst.

Los van deze specifieke beheersmaatregelen blijven we uiteraard doorlopend inzetten op (communicatie over) het volledige pakket aan maatregelen dat de robuustheid van het watersysteem versterkt. Door de VV en de buitenwereld regelmatig te informeren over de voortgang en impact van al deze maatregelen, blijft zichtbaar dat we werken aan een breed en samenhangend geheel, waarvan nieuwe bergingsgebieden slechts één onderdeel is.

2. Draagvlak of medewerking van stakeholders, perceeleigenaren en belangenverenigingen is onvoldoende aanwezig

Door de compacte planning bestaat de mogelijkheid dat er onvoldoende draagvlak of medewerking ontstaat bij stakeholders, perceeleigenaren en belangenverenigingen. Op dit moment heeft nog niet met alle betrokkenen contact plaatsgevonden. Hierdoor zijn ook nog niet de belangen van alle stakeholders in beeld.

Om ervoor te zorgen dat dit niet tot vertraging leidt, besteden we in het verdere proces extra aandacht aan aanvullende deelname, betrokkenheid en gesprekken. Zo zoeken we samen met individuele perceeleigenaren en andere betrokkenen naar oplossingen voor vraagstukken.

6. Vervolg

De hierboven beschreven conclusies maken duidelijk dat op basis van deze verkenning naar effectiviteit en haalbaarheid vervolgstappen nodig zijn. In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in het hiervoor benodigde proces.

Scope

Het hier beschreven vervolgproces richt zich op de verdere uitwerking van een bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder. Het onderzoeken van de benoemde aanvullende maatregelen vindt in een parallel traject plaats.

Doelstelling vervolgproces

Het doel van het vervolgproces is om voor het beoogde bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder het bestaande globale schetsontwerp verder uit te werken, inclusief de noodzakelijke onderzoeken en het bijbehorend participatieproces. Deze aanvulling op het huidige schetsontwerp vormt de basis voor het opstellen en afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Midden-Delfland. Deze overeenkomst vormt de basis voor het verder technisch uitwerken van deze locatie in een voorlopig en definitief ontwerp.

Globaal stappenplan

Stap 1: Procesplan

Om het vervolgproces goed in de richtingen en helderheid te krijgen over de interne en externe verwachtingen, is het noodzakelijk om - parallel aan de eerste gesprekken - een procesplan op te stellen. Het procesplan beschrijft op basis van de beschikbare informatie de werkzaamheden die verricht moeten gaan worden om een samenwerkingsovereenkomst (SOK) op te stellen. Daarnaast beschrijft het hoe het participatieproces ingericht wordt en hoe het project binnen Delfland georganiseerd wordt.

Hoewel het geen onderdeel uitmaakt van de scope, beschrijft het procesplan wel de raakvlakken met de parallelle trajecten waarin aanvullende en alternatieve maatregelen uitgewerkt worden. Het opstellen van het procesplan zal naar verwachting 4 maanden in beslag nemen. Het procesplan maakt de planning van de stappen t/m SOK inzichtelijk. Gelijktijdig worden gesprekken met de belanghebbenden gevoerd.

Stap 2: Aanbesteding vervolg

Het procesplan dient als basis voor de aanbesteding van de werkzaamheden ten behoeve van het SO. Hierbij kan overwogen worden om ervoor te kiezen om meteen ook het opstellen van het voorlopig en het definitief ontwerp mee aan te besteden.

Stap 3: Nadere uitwerking SO en opstellen SOK

In deze fase worden meerdere verdiepende onderzoeken en ontwerpen opgesteld en wordt invulling gegeven aan strategische omgevingsmanagement en de noodzakelijke participatie. Op deze manier wordt onder andere inzichtelijk gemaakt hoe de landschappelijke inpassing er uit komt te zien en wat de impact van een bergingsgebied is op de agrarische bedrijfsvoering, de waterkwaliteit en op de aanwezige natuurwaarden. Ook gaat onderzocht worden wat de Delflands strategie voor grondzaken gaat worden. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is het in beeld brengen van de manier waarop het bergingsgebied planologisch mogelijk gemaakt gaat worden en het feit dat er een mer-beoordeling nodig is. Het nader uitgewerkte SO vormt de basis voor de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) met gemeente Midden-Delfland en de kostenraming (SSK). Ook zal duidelijk worden of en zo ja welke afspraken er met andere belanghebbenden gemaakt moeten worden. Op dit moment wordt de totaalplanning van

realisatie van een bergingsgebied geschat tussen de 8 a 15 jaar. Op basis van de SOK is het mogelijk om een gerichtere realisatieplanning af te geven.

Stap 4: opstellen voorlopig ontwerp (VO) en definitief ontwerp (DO)

Het SO en de SOK vormen de basis voor het opstellen van het VO en DO.

In de Voorlopig Ontwerpfase (VO-fase) worden veld- en bureauonderzoeken opgestart en uitgevoerd. De ontwerpen uitgewerkt en gemotiveerde ontwerpkeuzes gemaakt.

In deze fase wordt ook het veiligheid en gezondheidsplan opgesteld (V&G plan), zodat veiligheid issues meegenomen worden in het ontwerp.

Aan de hand van een SSK-raming worden de kosten inzichtelijk gemaakt waarbij de bijbehorende risicopercentages toegepast worden. Tijdens de VO-fase worden ook de gesprekken opgestart ten behoeve van het gebruik van de noodzakelijke gronden en wijziging van het omgevingsplan. Daarnaast wordt een vergunningeninventarisatie opgesteld om inzichtelijk te maken welke vergunningen noodzakelijk zijn.

In het Definitieve Ontwerp (DO) worden de bevindingen en resultaten uit de uitgevoerde onderzoeken verwerkt, waarbij het Voorlopig Ontwerp (VO) wordt aangepast op basis van deze nieuwe inzichten. Eventuele wijzigingen en de consequenties daarvan worden vastgelegd in onder andere het V&G-plan en de SSK-raming.

Vragen nav presentatie Jaap Korf

Dit betreft de vragen die gesteld zijn tijdens n.a.v. de gegeven presentatie tijdens de commissie WKK. Deels zijn de vragen al beantwoord tijdens de commissie, deels zijn de vragen achteraf beantwoord.

Partij voor de Dieren

05.B.01 Grootchalige bergingsgebieden

Vraag 1:

In het rapport gelezen dat er is gekeken naar de geschiktheid van de gebieden en bijbehorende voor- en nadelen. Hierbij is aangegeven dat Natuurmonumenten polder Schieveen heeft aangedragen als geschikte locatie voor wateropvang. Is het mogelijk om deze locatie mee te nemen in het vervolgonderzoek en waarom is dit nog niet gebeurd?

Antwoord:

We hebben nu alleen de Noord-Kethelpolder en aangrenzende gebieden bekeken. Voordat we keuzes maken willen we eerst kijken of tijdelijke pompcapaciteit in Rotterdam een vergelijkbaar effect heeft op de waterstanden in de boezem. Mocht uit de vergelijking blijken dat een bergingsgebied beter is, dan zullen we alle locaties rond de Schie (incl. de locatie van Natuurmonumenten) nader onderzoeken.

Vraag 2:

Kan aangegeven worden waarom Schieveen minder geschikt is.

Antwoord:

Schieveen is niet direct meer of minder geschikt. De locatie ligt namelijk op een vergelijkbare plek als de andere onderzochte locaties, maar dan aan de andere kant van de Schie.

Boer Burger Beweging

05.B.01 Grootchalige bergingsgebieden

Vraag 3:

Er is gesproken over communicatie met andere overheden. De insprekers geven echter aan dat er weinig communicatie is geweest. Hoe is de communicatie gegaan en is er met andere overheden gesproken over de opzet?

Antwoord:

Er is in deze fase zowel ambtelijk als bestuurlijk gesproken met medeoverheden, terreinbeheerders en met LTO Delflands Groen. Er is onder andere een presentatie gegeven bij de gemeenteraad van Midden-Delfland en we hebben we op verzoek van LTO Delflands Groen ook een presentatie gegeven tijdens een door hen georganiseerde bijeenkomst. Het was een onbedoelde en ongelukkige omissie dat we de gemeente Midden-Delfland in de allerlaatste fase van de voorbereiding van dit voorstel niet meer hebben gesproken over de finale bestuurlijke stukken. In het vervolgproces zullen we doorgaan met het betrekken van de omgeving en daarover zullen we de VV geregeld informeren.

Vraag 4:

Op welke momenten is deze communicatie geweest?

Antwoord:

De contacten met stakeholders zijn begin 2025 gestart en uitgebreid gedurende de rest van het jaar. In een logboek (toegevoegd in de bijlage) is bijgehouden wanneer er ambtelijke en bestuurlijke contacten zijn geweest. Wij realiseren ons dat de boodschap niet voor alle betrokkenen altijd leuk is geweest. We kijken nu vooruit en gaan er met alle betrokken voor zorgen dat er zo veel mogelijk in samenspraak aan het vervolg gewerkt gaat worden.

Natuurterreinen

05.B.01 Grootschalige bergingsgebieden

Vraag 5:

Hoe verhoudt de Limburgbui zich t.o.v. de T100 bui?

Antwoord:

De Limburgbui is heel extreem en komt veel minder vaak voor dan eens in de 100 jaar. Voor het opstellen van het schetsontwerp van de KEP hebben we een bui gepakt die ook extreem is, maar past bij het veranderde klimaat van 2085. Dit is de T100 bui op basis van het KNMI-klimaatsscenario 2085hoog.

Vraag 6:

Moeten we niet gewoon zeggen: Hanteer de T100, anders gaan we bij wijze van spreken een T500 bui (de Limburgbui) gebruiken als basis?

Antwoord:

Dat klopt. We hanteren de T100 bui, maar wel een T100-bui die we in de toekomst o.b.v. de KNMI-scenario's kunnen verwachten. Concreet hebben we de T100 bui uit het KNMI-klimaatsscenario 2085 hoog als uitgangspunt genomen. Want als we – gezien de doorlooptijd van zo'n project – slechts rekening houden met de huidige T100 bui, dan lopen we tegen de tijd dat de berging gereed is alweer achter de feiten aan. En dat terwijl de beging nu juist na oplevering nog tientallen jaren moet blijven voldoen.

Vraag 7:

In de presentatie wordt mooi weergegeven dat met name vanuit het boezemland het water de boezem vult. Ik heb ook begrepen dat het onze strategie is dat we niet gaan afwentelen. We lossen op daar waar het probleem ontstaat. Waarom is dan de Blaker niet verder bekeken? Die voldoet effectief aan de perfecte locatie om het op te lossen.

Antwoord:

Het is niet overal mogelijk om het probleem daar op te lossen waar het ontstaat. De locatie van de Blaker ligt inderdaad dicht bij het boezemland. Deze locatie scoort echter op een aantal vlakken van de selectiecriteria veel slechter dan de andere drie locaties. Door de kleine omvang en technische beperkingen kan er relatief weinig water opgevangen worden. Deze locatie heeft hierdoor ook maar een beperkte impact op het robuuster maken van het systeem. Daarnaast zorgen de technische uitdagingen voor hoge kosten.

Vraag 8:

We gaan uit van het meest ongunstige KNMI-scenario. Op 9/12/2025 heeft het college daar ook nog extra opslagcapaciteit bovenop gezet. We hebben dus al het meest negatieve scenario en daar gaan we ook nog een arbitrair getal bovenop zetten. In de huidige polders zijn volumes opgeslagen als 30.000 / 50.000 m³. Nu zoeken we 850.000 m³. Hoe gaan we van al die scenario's naar zo'n grote omvang?

Antwoord:

Gezien de onzekerheden rond klimaatverandering kiezen we er bewust voor om stapsgewijs toe te werken naar een robuust watersysteem, beginnend bij een bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder. Op basis van dit uitgangspunt is voor de Klaas Engelbrechtspolder bepaald hoeveel water er bij een T100 2085h bui veilig bij de berging kan komen en daar met een bepaalde inlaatcapaciteit in kan stromen. Uit deze berekening blijkt dat de Klaas Engelbrechtspolder een effectief bergingsvolume heeft van ca. 850.000 m³. Vervolgens is gekeken hoeveel impact een berging met de inlaatcapaciteit en grootte op die locatie heeft op de waterstanden in de boezem. Hieruit bleek dat bij een T100 bui deze berging een significante verlaging van piekwaterstanden (tot 10 cm) in het centrale boezemgebied oplevert. Er is daarom voor gekozen om een schetsontwerp op te stellen met een indicatief bergingsvermogen van 850.000m³.

Water Natuurlijk

05.B.01 Grootschalige bergingsgebieden

Vraag 9:

Is de locatiekeuze hiermee bepaald? We hebben 6 insprekers gehad die daar op een bepaalde manier op gereageerd hebben.

Antwoord:

Wij leggen deze keuze aan u voor op basis van een onderzoek, dat in onze ogen heeft geleid tot de beste locatie. Een bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder heeft in onze ogen de meest positieve effecten om de ongecontroleerde inundatie van het gebied zoveel mogelijk te voorkomen. Dit is een schetsontwerp, dat verder uitgewerkt moet worden tot een ontwerp, in verdere afstemming met en met input van betrokken stakeholders. Uiteindelijk beslist de VV over het daadwerkelijk realiseren van het bergingsgebied door het in een latere besluit vrijgeven van het uitvoeringskrediet. Met dat latere besluit is de locatie definitief bepaald.

VVD

05.B.01 Grootschalige bergingsgebieden

Vraag 10:

We gaan uit van het KNMI scenario 2085. Als je kijkt naar de snelheid van klimaatveranderingen kunnen we ons ook afvragen, dat het tegen die tijd nog erger is geworden. In hoeverre is deze maatregel toekomstbestendig, wanneer de extreme buien nog zwaarder zullen zijn dan het scenario dat we hier hebben?

Antwoord:

Recent is inderdaad weer een bericht naar buiten gekomen waaruit blijkt dat het weer extremer wordt en dat tot nu toe gedane aannames te voorzichtig waren. Dergelijke inschattingen hebben echter nog niet geleid tot nieuwe KNMI scenario's die gebruikt kunnen worden bij het ontwerpen van maatregelen. Maar ondanks deze onzekerheden weten we een ding zeker. Als we op de

voorgestelde locatie een grootschalig bergingsgebied kunnen aanleggen, dan heeft dat een positief effect op de robuustheid van ons watersysteem op langere termijn. En zodoende staan we ook beter gesteld voor onvoorziene extreme omstandigheden op de korte tot middellange termijn.

En vanzelfsprekend zullen wij de VV t.z.t. voorstellen ontwerpuitgangspunten aan te passen als nieuwe KNMI scenario's daartoe aanleiding geven.

CDA

05.B.01 Grootschalige bergingsgebieden

Vraag 11:

Verschillende insprekers hebben hun zorgen geuit over de waterkwaliteit van het in te laten water in het bergingsgebied. Zien we bij de Woudsepolder problemen met de waterkwaliteit als er ingelaten wordt?

Antwoord:

De ervaring met de Woudsepolder leert dat de effecten op de waterkwaliteit bij inzet van dat bergingsgebied gering zijn. Daarbij wordt overigens opgemerkt dat het gebruik van de Woudsepolder anders is dan dat van de Klaas Engelbrechtspolder. Hier loopt namelijk geen melkvee. In de vervolgfase gaan we het effect van en op de waterkwaliteit in samenspraak met de perceeleigenaren verder verkennen.

Vraag 12:

Er is angst over de bedrijfsvoering, onder andere dat het areaal land kleiner zou worden. Hoe zit dat bij de Woudsepolder?

Antwoord:

Het gebruik van de Woudsepolder is anders waardoor de effecten anders zijn. (De berging in de Woudsepolder is in eigendom van Delfland. In pachtcontracten zijn afspraken met agrariërs dat zij de percelen kunnen gebruiken voor hun bedrijfsvoering.)

In de vervolgfase voor de berging van de Klaas Engelbrechtspolder zal samen met de perceeleigenaren verkend worden hoe een berging ingepast kan worden met zo min mogelijk effect op bijvoorbeeld de bedrijfsvoering en het open groene landschap. Hierbij wordt natuurlijk ook gekeken naar eventueel areaalverlies, waarbij in dat geval vanzelfsprekend een adequate compensatie aan de orde is.

Vraag 13:

Verschillende insprekers vinden het belangrijk dat er naast bergingsgebieden ook gekeken wordt naar andere maatregelen. Kunt u mij nogmaals bevestigen dat dit een onderdeel (een taartpunt) is van alles (de gehele taart) waar u mee bezig bent?

Antwoord:

Van de taart is de punt bergingsgebied het meest effectief om de waterveiligheid te borgen. Maar daarvoor is inderdaad meer nodig dan alleen de inzet van de Klaas Engelbrechtspolder als bergingsgebied. De Klaas Engelbrechtspolder maakt onderdeel uit van een breder, integraal maatregelenpakket. Wij blijven dan ook volop werken aan alle verschillende maatregelen. Zo overwegen we, zoals in de presentatie aangegeven, extra gemaalcapaciteit aan het einde van de Schie, om de waterveiligheid in het oostelijk boezemgebied te verbeteren. Ook werken we aan de andere taartpunten die meer gericht zijn op het voorkomen van wateroverlast.

Wij zijn ons er daarbij terdege van bewust dat wij ook anderen in beweging moeten krijgen. Zo wordt in een onderzoek van de Provincie Zuid-Holland naar de noodzaak van klimaatadaptatie zichtbaar dat er nog een opgave van 12,7 miljard euro voor klimaatadaptatieve maatregelen in onze provincie ligt. Dit zijn maatregelen die binnen de verantwoordelijkheid van de gemeenten vallen. Een ander (evaluatie-) onderzoek van de Provincie Zuid-Holland bevestigt eveneens dat er nog veel werk gedaan moet worden door verschillende partijen in onze provincie. Daarom benadrukken wij dat wij in het bijzonder ook met gemeenten (en andere omgevingspartners) in gesprek blijven om erop aan te dringen dat ook zij hun eigen verantwoordelijkheid nemen. Ook adviseren we, stellen we kaders en werken we samen met gemeenten bij het beperken van wateroverlastproblemen in hun gemeente (oostelijke randweg in Westland, Cromvlietpark in Den Haag, enz...). En ook bij de voorbereiding van ruimtelijke ontwikkelingen zijn we sturend betrokken, in het licht van de Omgevingswet, waarin de 'weging van het waterbelang' (voorheen: de watertoets) is vastgelegd. En continu, o.a. bij de ontwikkeling van toekomstgerichte gemeentelijke wateroverlastplannen, wijzen wij gemeenten nadrukkelijk op de maatregelen die zij zouden moeten nemen.

Bij dit alles wordt benadrukt dat klimaatadaptatie een nog veel breder vraagstuk is, waarin overheden en private partijen op landelijk, regionaal en lokaal niveau hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Niet voor niets is er al jaren het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. Klimaatadaptatie, wat inmiddels een breed gedragen landelijke uitdaging is. Wij doen binnen die landelijke context wat we kunnen, bijvoorbeeld met de ontwikkeling van waterbergingen, en dragen zo belangrijk bij aan de overall doelstellingen. Maar we zijn ons ook terdege bewust dat écht succes alleen mogelijk is als iedereen zijn steentje bijdraagt en daar sturen we dus op.

Boer Burger Beweging

05.B.01 Grootchalige bergingsgebieden

Vraag 14:

Er wordt gesproken over dijken van 2 meter hoog. Dit is waarschijnlijk niet de hoogte van het boezemwater, klopt dat?

Antwoord:

De hoogte van de dijk is gerekend vanaf het maaiveld in het bergingsgebied. De dijken worden in principe niet hoger dan de boezemkering. In de vervolgfase gaan we verder samen met de perceeleigenaren verkennen hoe een dijk ingepast kan worden met zo min mogelijk effect op bijvoorbeeld de bedrijfsvoering en het open groene landschap. Het is in ieder geval zo dat de dijk niet hoger zal worden dan de normhoogte van de bestaande boezemkering .

Mogelijk kent u de berging in de Woudsepolder, daar is de kering prachtig ingepast in het open groene landschap.

Ongebouwd

05.B.01 Grootchalige bergingsgebieden

Vraag 15:

Wil iets rechtzetten over de onveiligheid 20 jaar geleden. Toen hebben we zandzakken neergelegd langs de Zwethkade. Omdat het boezemwater te hoog steeg. Wat hier verzuimd wordt te zeggen is dat er achterstallig dijkonderhoud was. Die dijk was niet opgehoogd. Als we zorgen dat alle dijken

op hoogte zijn, dan is ons probleem veel kleiner. We moeten veel integraler kijken naar dit probleem.

Antwoord:

Het op hoogte brengen en houden van de dijken en kades is een opgave waar parallel ook aan gewerkt wordt. Dit is echter helaas niet voldoende om de problematiek van waterveiligheid en wateroverlast in ons gebied volledig op te lossen.

Vraag 16:

Wat ik ook nog wil rechtzetten. Er wordt gesteld dat de Klaas Engelbrechtspolder dieper is dan de Woudsepolder. Ik vraag me af of er wel eens een goede hoogtemeting gedaan is. Want ik denk dat dit andersom is. Dat de Woudsepolder dieper ligt dan de Klaas Engelbrechtspolder. En daarmee worden wij weer op het verkeerde been gezet.

Antwoord:

Het klopt dat de Woudsepolder veel dieper is. Belangrijk is echter dat vanuit het boezemsysteem de toestroom richting de Klaas Engelbrechtspolder beter is dan de toestroom richting de Woudsepolder. Dit is een belangrijke factor voor de hydrologische effectiviteit van een bergingsgebied. Het verschil in waterhoogte bepaalt hoe snel de berging kan vollopen.

Vraag 17:

Wij krijgen hier voorgeschoteld een ontwerpkeuze, een onderzoekskeuze, met tegelijkertijd een investeringskrediet. Die twee rijmen niet. Als wij nog een keuze hebben, zelfs een keuze voor waar we een waterberging willen hebben. Dan kunnen we niet gelijk een investeringsvoordeel doen. Ik vraag me af waarom dat in deze presentatie zit.

Antwoord:

De nota investeringenbeleid, die door de VV is vastgesteld, schrijft voor dat als er een ontwerp krediet aangevraagd wordt, er ook een blik vooruit moet zijn. Hiermee maken we met de kennis van nu met het investeringsplan, een eerste inschatting van de verwachte totale kosten. Gezien de nog te zetten ontwerp stappen, in nauwe samenspraak met de omgeving, stellen wij echter voor in dit geval een uitzondering te maken op het beleid en de VV nu niet te vragen een investeringsplan vast te stellen. Daarom hebben wij n.a.v. de discussie in de commissie WKK besloten aan de VV slechts het besluit voor te leggen het ontwerp krediet beschikbaar te stellen. Pas bij een volgend besluitvormingsmoment zal het investeringsplan ter vaststelling worden voorgelegd. Dat is dan ook het moment dat het uitvoeringskrediet zal worden aangevraagd bij de VV.

Vraag 18:

Dus 11.8 miljoen is het maximum wat dit mag gaan kosten?

Antwoord

Dit is de raming die wij op basis van het schetsontwerp nu zo nauwkeurig mogelijk hebben opgesteld. Op basis van het vervolgonderzoek en vervolgontwerp zal de raming nauwkeuriger worden gemaakt.

Natuurterreinen

05.B.01 Grootschalige bergingsgebieden

Vraag 19:

Interruptie op de vraag van dhr van Winden en het antwoord van de Hoogheemraad. We moeten duidelijk zijn waar we het nu over hebben. Blijkbaar is de 11.8 niet het volledig bedrag want we weten nu al dat er een aantal bouwstenen niet inzitten. Dus de vraag is of we hier de juiste informatie hebben voorliggen?

Antwoord:

We gaan uit van de informatie die we in deze fase hebben. Als we verder in gesprek gaan met de omgeving en de uitkomsten van verdiepende onderzoeken en ontwerpen hebben, dan weten we beter hoeveel het gaat kosten. Voordat we overgaan tot daadwerkelijke uitvoering leggen we de VV eerst nog het investeringsplan ter vaststelling voor, waarbij we de VV ook vragen het uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen (zie ook het antwoord op vraag 17, dat is de 3^e vraag van de Fractie Ongebouwd).

Algemene Waterschapspartij

05.B.01 Grootschalige bergingsgebieden

Vraag 20:

Bij de beantwoording van de technische vragen heb ik de reactie gekregen dat het waterniveau 1 tot 1.5m kan zijn. Ik heb hier ook geluiden van 2m gehoord. We hebben het hier over 61ha. Maar ik hoor dat dit nog aangepast kan worden. Wordt het dan eerder kleiner of groter?

Antwoord:

Het huidige zoekgebied is ongeveer 61 ha, maar het definitieve oppervlak kan wijzigen op basis van onder andere de technische uitwerking, landschappelijke inpassing en andere inbreng van stakeholders in de omgeving. In de volgende fase gaan we dit met de omgeving verder uitwerken en kijken hoe we berging zo inpassen dat de agrarische sector hier kan blijven bestaan. De waterdiepte zal hierbij afhankelijk zijn van de gemaakte keuzes. Uitgangspunt voor het Schetsontwerp was 1 a 1.5m waterdiepte.

Partij van de Arbeid

05.B.01 Grootschalige bergingsgebieden

Vraag 21:

In de presentatie is een tijdlijn te zien. Ik kreeg de indruk dat de fase communicatie met omgeving en creëren draagvlak nu pas gaat beginnen en in de komende 2 jaar gaat plaatsvinden. Is dat een correct beeld? Ik heb namelijk de indruk dat er heel wat mensen in de zaal zijn die het gevoel hebben dat ze dat liever eerder hadden gehad.

Antwoord:

We hebben afgelopen periode met meerdere stakeholders gesproken en bij meerdere stakeholders presentaties gegeven (zie logboek in de bijlage). Gezien de urgentie en onze belangen willen wij echter nu wel een stap zetten. Dat betekent uiteraard dat wij die stap ook zetten in de richting van alle betrokkenen. We hebben gesproken met de direct betrokkenen, en die gesprekken worden in het vervolgproces geïntensiveerd. Het uitgangspunt is dat agrarische

gebieden agrarisch blijven. Hierbij gaan we natuurlijk kijken waar de agrariërs tegenaan lopen om hun zorgen zoveel mogelijk weg te kunnen nemen.

Commissie WKK 24 maart 2026

Dit betreft de vragen die gesteld zijn tijdens de commissie WKK. Deels zijn de vragen al beantwoord tijdens de commissie, deels zijn de vragen achteraf beantwoord.

| Bespreekpunt cie WKK |
|---|
| <p>Water Natuurlijk</p> <p>05.B.01 Grootschalige bergingsgebieden</p> <p>Eerste termijn</p> <p>Vraag 22: Er is niet voldaan aan twee criteria, draagvlak overheden en draagvlak omgeving. Kan de hoogheemraad hierop reageren</p> <p>Antwoord: Er heeft in het traject tot nu toe de nodige interactie met stakeholders in de omgeving plaatsgevonden. Zo hebben grotere bijeenkomsten plaatsgevonden met de gemeenteraad van de gemeente Midden-Delfland en LTO Delflands Groen en is om de tafel o.a. gesproken met terreinbeherende organisaties (zie logboek in de bijlage). Wij zijn ons er echter van bewust dat de belangen van alle stakeholders mogelijk nog niet volledig in beeld zijn. In het verdere proces besteden we daarom extra aandacht aan aanvullende deelname, betrokkenheid en gesprekken.</p> <p>Vraag 23: Op pagina 6 staat een overzicht van het hele maatregelenpakket integrale aanpak waterveiligheid en klimaatadaptatie. Daar staat dat ook andere maatregelen ertoe doen. Hoe verhoudt dit zich tot de andere maatregelen? Hierbij geeft document ook de indruk dat in de verdeling – glas, gras, stad- gras het moet oplossen. Ligt er geen opgave bij glas en stad? Moeten er geen voorstellen voor maatregelen in glas en stad benoemd worden zodat het in perspectief gezien kan worden?</p> <p>Antwoord: Het college kiest ervoor om de bergingsgebieden verder uitwerken, maar dit betekent niet dat er ook niet op de andere oplossingsrichtingen niets gebeurt. Zo werken we continu aan Rainlevelr en wordt er aan andere maatregelen in het stedelijk en glasegebied gewerkt. Daarbij benadrukken wij dat we in het bijzonder ook met gemeenten (en andere omgevingspartners) in gesprek blijven om erop aan te dringen dat ook zij hun eigen verantwoordelijkheid nemen voor het beperken van wateroverlastproblemen in hun gemeente. Dat doen we o.a. in het licht van de Omgevingswet, waarin de ‘weging van het waterbelang’ (voorheen: de watertoets) is vastgelegd. Een groot deel van deze activiteiten wordt uitgevoerd binnen de kaders van de begroting en vraagt geen aanvullend besluit van de VV. Waar dat wel nodig is, wordt gewerkt aan voorstellen voor de VV. (Zie ook antwoord op vraag 13).</p> <p>Vraag 24: Geschrokken op het effect op de natuur. Biodiversiteit wordt vernietigd.</p> <p>Antwoord: In het vervolgproces zal verder onderzoek gedaan worden naar de effecten op natuur, hoe deze zoveel mogelijk beperkt kunnen worden en welke mitigerende maatregelen nodig zijn.</p> <p>Vraag 25: Het doorlopen proces lijkt strijdig met de genoemde principes: Water en Bodem sturend en ruimtelijke meerwaarde, sturen op maatschappelijk verantwoorde oplossingen en samenwerken met gebiedspartners. Is er ook goed gesproken met de eigenaren?</p> |

Antwoord:

Het zoeken van ruimte voor waterberging is juist bij uitstek rekening houden met het principe van water en bodem sturend. 'Water en bodem sturend' betekent immers dat we water meer centraal zullen moeten stellen als ordenend principe bij de inrichting van het landschap. En waar sprake is van (de dreiging van) te veel water, betekent dit dat ruimte gezocht zal moeten worden daar waar dat de grootste bijdrage levert aan het op orde houden van de waterveiligheid en aan het voorkómen van wateroverlast.

Er is tot nu niet uitgebreid individueel gesproken met eigenaren binnen de locatie van beoogde berging in Klaas Engelbrechtspolder. Wel zijn zij in de gelegenheid geweest aan te sluiten bij een bijeenkomst van LTO Delflands Groen waarin wij onze plannen uiteengezet hebben. Ook zijn de eigenaren individueel bezocht om hen voorafgaand mondeling te informeren over de informatiebrief die begin maart aan hen verstuurd is. In het vervolgproces gaan we vanzelfsprekend uitgebreid in gesprek met de perceeleigenaren.

Vraag 26:

Alle alternatieven breed onderzoeken waarin ook stad en glas meegenomen worden. Waarom is er nu zoveel haast?

Antwoord:

Alternatieve locaties zoals de Woudsepolder zijn beoordeeld. De Klaas Engelbrechtspolder heeft op basis van vergelijking een duidelijke voorkeur. Gesterkt door rapporten van het OVV en het PBL waarin staat dat Nederland niet is voorbereid op extreem weer, gaat het college voortvarend aan de slag en nu in gesprek over het realiseren van de berging, omdat er veel druk is op de ruimte in ons gebied.

VVD

05.B.01 Grootschalige bergingsgebieden

Eerste termijn

Vraag 27:

In de rapportage staat dat de berging vooral effect heeft in het centrale boezemgebied en dat het effect in andere delen, zoals Westland en Den Haag, beperkter is. Kan aangegeven worden hoeveel waterstandsverlaging de berging oplevert en in welke gebieden dit verschil merkbaar is?

Antwoord:

De waterstandsverlaging ligt voor de normsituatie (T100 bui in 2085) tussen de 0 en 10 cm. De precieze waterstandsverlaging is echter erg afhankelijk van de precieze aard van de neerslagebeurtenis (heel veel neerslag in zeer korte tijd, of net iets minder intensieve neerslag in wat langere tijd, enz.) en van de afstand in het watersysteem tot het bergingsgebied. Daarom hebben we naast de T100 bui ook de effecten van de Limburgbui doorgerekend. Zie hiervoor ook pag 25 van de rapportage (zowel voor T100 als voor Limburgbui).

Vraag 28:

In de rapportage wordt benoemd dat extra gemaalcapaciteit bij parksluizen een mogelijk alternatieve maatregel is. Is er een integrale vergelijking gemaakt tussen extra bemaling en waterberging, op zowel effectiviteit, kosten en energiegebruik

Antwoord:

Dat klopt. Extra gemaalcapaciteit bij de Parksluizen is mogelijk een geschikt alternatief voor een bergingsgebied in de Noord-Kethelpolder.

Deze afweging is dan ook in voorbereiding.

Extra gemaalcapaciteit bij de Parksluizen heeft echter meer effect voor het oostelijk deel en weinig effect op de centrale boezem en is dan ook geen geschikt alternatief voor een bergingsgebied in de Klaas Engelbrechtspolder.

Vraag 29:

Er wordt nu uitgegaan van het KNMI scenario 2085. Is dit scenario voldoende gezien de snelle ontwikkeling van de klimaatverandering? Of zijn er risico's dat de klimaatverandering heftiger uitpakt dan verwacht?

Antwoord:

Vanwege de snelheid van klimaatverandering is er bij het opstellen van de LTSW bewust voor gekozen om te kiezen voor het klimaatscenario 2085H. Met deze keuze kiezen we ervoor om aan de bovenkant te gaan zitten binnen de bandbreedte van beschikbare klimaatscenario's. Recent is overigens een bericht naar buiten gekomen waaruit blijkt dat het weer extremer wordt en dat tot nu toe gedane aannames te voorzichtig waren. Dergelijke inschattingen hebben echter nog niet geleid tot nieuwe KNMI scenario's die gebruikt kunnen worden bij het ontwerpen van maatregelen. Maar vanzelfsprekend zullen wij de VV t.z.t. voorstellen ontwerpuitsgangspunten aan te passen als nieuwe KNMI scenario's daartoe aanleiding geven.

Vraag 30:

De effectiviteit van het bergingsgebied is afhankelijk van de snelheid waarmee water aangevoerd kan worden. Is de huidige capaciteit / infrastructuur van het boezemsysteem voldoende om het bergingssysteem tijdig en volledig te benutten?

Antwoord:

Ja. Het berekende volume en inlaatcapaciteit van de berging in de Klaas Engelbrechtspolder is gebaseerd op de aanvoermogelijkheden van het huidige boezemsysteem. (De aanvoercapaciteit van de boezem substantieel vergroten is niet realistisch, dus aanleg van een nog grotere berging is evenmin zinvol).

Vraag 31:

Hoe ziet het vervolgproces eruit zodat omgevingspartijen goed en zorgvuldig meegenomen kunnen worden? Is het draagvlak een risico voor vertraging?

Antwoord:

Het vervolgproces incl. het bijbehorende participatieproces moet nog nader uitgewerkt worden, en begint met gesprekken met de percee-eigenaren en de gemeente Midden-Delfland. Gebrek aan draagvlak betekent zeker een risico op vertraging. Het participatieproces is erop gericht om dit risico zo veel als mogelijk te verkleinen. Om concreet met de input aan de slag te gaan, is nu het krediet nodig voor het ontwerp.

Vraag 32:

We baseren ons nu op de raming van een globaal ontwerp. Hoe groot is de kans op een kostenstijging en hoe wordt het algemeen bestuur hierin tijdig en volledig meegenomen? Kan hierover een procesafspraken gemaakt worden?

Antwoord:

De raming is gebaseerd op de informatie die op dit moment beschikbaar is vanuit de onderzoeken en het globale schetsontwerp. Het college is zich ervan bewust dat deze informatie nog niet volledig is voor een investeringsbeslissing. Gedetailleerdere informatie o.b.v. de komende ontwerpstappen (het uiteindelijke voorlopig en definitief ontwerp (VO en DO)) kan leiden tot een andere (dus mogelijk ook hogere) raming. Daarvoor komen we bij u terug

Tweede termijn

Vraag 33:

Wat gaat er qua procedure plaatsvinden op het terrein van draagvlak?

Antwoord:

Na besluitvorming in de VV zal het college binnen de gestelde randvoorwaarden uitvoering geven aan de verdere uitwerking van het project en de nadere onderzoeken. Het vervolgproces incl. het bijbehorende participatieproces moet nog nader uitgewerkt worden. Passende participatie van betrokken stakeholders zoals eigenaren, bewoners en de gemeente Midden-Delfland maakt hier nadrukkelijk onderdeel van uit.

ChristenUnie

05.B.01 Grootschalige bergingsgebieden

Eerste Termijn

Vraag 34:

Dankwoord richting insprekers. Heeft zeker een functie en heeft indruk gemaakt. Ik geloof dat er vanuit de organisatie veel gedaan is om de betrokkenheid vorm te geven. Ik zie een verschil in perceptie. Moeten we nog meer tijd nemen om te bouwen aan het draagvlak? Misschien dat je dat later terugverdiend.

Antwoord:

Na besluitvorming in de VV zal het college binnen de gestelde randvoorwaarden uitvoering geven aan de verdere uitwerking van het project en de nadere onderzoeken. Het vervolgproces incl. het bijbehorende participatieproces moet nog nader uitgewerkt worden. Passende participatie van betrokken stakeholders zoals eigenaren, bewoners en de gemeente Midden-Delfland maakt hier nadrukkelijk onderdeel van uit.

Tweede termijn

Vraag 35:

Er is behoefte aan meer duiding of we de tijd nemen om aan het draagvlak te werken. Daar kunnen we mogelijk winst uithalen in de toekomst. Welk nadeel is er om dit nu niet te doen?

Antwoord:

We hebben afgelopen periode met meerdere stakeholders gesproken en bij meerdere stakeholders presentaties gegeven (zie logboek in de bijlage). Gezien de urgentie en onze belangen willen wij echter nu wel een stap zetten. Dat betekent uiteraard dat wij die stap ook

zetten in de richting van alle betrokkenen. We hebben gesproken met de direct betrokkenen, en die gesprekken worden in het vervolgproces geïntensiveerd. Het uitgangspunt is dat agrarische gebieden agrarisch blijven. Hierbij gaan we natuurlijk kijken waar de agrariërs tegenaan lopen om hun zorgen zoveel mogelijk weg te kunnen nemen.

Het vervolgproces richt zich kortom op een passend vervolg van het participatieproces met alle betrokken stakeholders om te komen tot gedragen oplossingen.

CDA

05.B.01 Grootchalige bergingsgebieden

Eerste Termijn

Vraag 37:

Belangrijk dat er draagvlak is bij de omgeving en de gemeente. Ze moeten gehoord kunnen worden en ruimte zijn voor goede ideeën. Gaat u ook echt kijken naar wat de effecten op de bedrijfsvoering zijn, waterkwaliteit, open landschap Klaas Engelbrechtspolder? Zoveel mogelijk rekening mee houden, maar wel genoeg water bergen.

Antwoord:

De hierboven genoemde onderwerpen komen uitgebreid aan de orde in de voorgestelde vervolgfase. Met de intentie dat het effect op de bedrijfsvoering, waterkwaliteit en open landschap zo beperkt mogelijk zal zijn.

Vraag 38:

Op enkele plekken kunnen er nadelige gevolgen zijn voor flora en fauna. Bij de verdere inpassing moet er aandacht zijn hiervoor

Antwoord:

De impact van een bergingsgebied op flora en fauna en bijbehorende mitigerende maatregelen worden in beeld gebracht in de vervolgfase. Ook hiervoor streven wij ernaar de effecten zo beperkt mogelijk te houden.

Partij voor de Dieren

Eerste Termijn

05.B.01 Grootchalige bergingsgebieden

Vraag 39:

Belangrijk om door te gaan met onderzoek naar bergingsgebieden, maar kijkt u ook naar alternatieven? Gaat u ook kijken naar compensatie voor eigenaren en de gevolgen voor natuur?

Antwoord:

Het onderzoek naar bergingsgebieden is onderdeel van een integrale aanpak van de effecten van klimaatverandering. Daarin wordt ook gekeken naar aanvullende en alternatieve maatregelen.

Zo werken we continu aan Rainlevelr en wordt er aan andere maatregelen in het stedelijk en glasgebied gewerkt. Daarbij benadrukken wij dat we in het bijzonder ook met gemeenten (en andere omgevingspartners) in gesprek blijven om erop aan te dringen dat ook zij hun eigen verantwoordelijkheid nemen voor het beperken van wateroverlastproblemen in hun gemeente.

Dat doen we o.a. in het licht van de Omgevingswet, waarin de 'weging van het waterbelang' (voorheen: de watertoets) is vastgelegd.

Een groot deel van deze activiteiten wordt uitgevoerd binnen de kaders van de begroting en vraagt geen aanvullend besluit van de VV. Waar dat wel nodig is, wordt gewerkt aan voorstellen voor de VV.

In het vervolgproces wordt compensatie voor eigenaren en de effecten op natuurwaarden verder onderzocht en meegenomen in de besluitvorming.

Ongebouwd

Eerste Termijn

05.B.01 Grootschalige bergingsgebieden

Vraag 40:

Is in het hydrologische model de afstroom in de polder goed meegenomen?

Antwoord:

Ja. In het onderzoek naar de effectiviteit van de berging in Klaas Engelbrechtspolder is rekening gehouden met het feit dat de inlaat in het hogere deel van de polder is gepland.

Vraag 41:

U schrijft met het oog op de beperkt beschikbare tijd hebben we de focus gelegd op gesprekken met overheden, terreinbeheerders en LTO Delflands Groen.

Waarom is er maar beperkt beschikbare tijd? Voor wie is die tijd beperkt? En waarom is er zo veel haast om een waterberging te realiseren?

Antwoord: Het college heeft er bewust voor gekozen om in deze fase de verkenning naar haalbaarheid en effectiviteit in een beperkte tijd uit te voeren, zodat er snel duidelijkheid ontstaat over welke bergingsgebied haalbaar en effectief zijn. Op basis van deze duidelijkheid wordt dan het gekozen bergingsgebied verder onderzocht in samenspraak met betrokkenen.

Zie ook het antwoord op vraag 35 (de vraag van de Fractie CU-SGP in de tweede termijn).

Vraag 42:

Waarom presenteert u geen totaalpakket aan maatregelen?

Antwoord:

Delfland werkt op basis de LTSW aan een breed pakket van maatregelen die ons gebied voorbereiden op de effecten van klimaatverandering. Hierbij kijken we niet alleen naar wat wij als waterschap kunnen doen, maar stimuleren we ook anderen (medeoverheden, bedrijven en inwoners) om hun bijdragen te leveren.

Zo werken we continu aan Rainlevelr en wordt er aan andere maatregelen in het stedelijk en glasegebied gewerkt. Daarbij benadrukken wij dat we in het bijzonder ook met gemeenten (en andere omgevingspartners) in gesprek blijven om erop aan te dringen dat ook zij hun eigen verantwoordelijkheid nemen voor het beperken van wateroverlastproblemen in hun gemeente.

Dat doen we o.a. in het licht van de Omgevingswet, waarin de 'weging van het waterbelang' (voorheen: de watertoets) is vastgelegd.

Logboek Midden Delfland

| DATUM | NAAM | Soort contact |
|------------|--------------|--------------------------------|
| 24-3-2025 | ambtelijk | Mail |
| 03-05-2025 | ambtelijk | mail |
| 14-1-2025 | ambtelijk | mail |
| 14-1-2025 | ambtelijk | Overleg op locatie (MD) |
| 18-3-2025 | ambtelijk | Overleg op locatie (MD) |
| 2-9-2025 | ambtelijk | Teams |
| 14-7-2025 | bestuurlijk | Informeel bestuurlijk overleg |
| 30-9-2025 | Gemeenteraad | Presentatie raadsinformatie |
| 13-10-2025 | ambtelijk | mail |
| 22-10-2025 | ambtelijk | Telefoon |
| 21-11-2025 | ambtelijk | fysiek overleg in gemeentehuis |
| 2-12-2025 | ambtelijk | LTO bijeenkomst Schipluiden |
| 5-12-2025 | ambtelijk | Mail |
| 8-12-2025 | ambtelijk | mail |
| 9-1-2026 | ambtelijk | mail |
| 21-1-2026 | ambtelijk | fysiek overleg bij Delfland |
| 2-3-2026 | ambtelijk | mail |
| 5-3-2026 | ambtelijk | mail |
| 5-3-2026 | bestuurlijk | Overleg gemeentehuis |

Logboek Westland

| DATUM | NAAM | Soort contact |
|------------|-------------|------------------------|
| 14-1-2025 | ambtelijk | Teams |
| 3-9-2025 | bestuurlijk | bezoek aan Westland |
| 10-16-2025 | ambtelijk | Telefoon |
| 4-11-2025 | ambtelijk | fysiek overleg bij HDD |
| 22-1-2026 | ambtelijk | fysiek overleg bij HDD |
| 5-3-2026 | ambtelijk | mail |

Logboek Delft

| DATUM | NAAM | Soort contact |
|------------|-----------|-----------------------------|
| 14-11-2025 | Ambtelijk | email |
| 14-11-2025 | Ambtelijk | telefoon |
| 4-12-2025 | Ambtelijk | fysiek overleg bij Delft |
| 9-1-2026 | Ambtelijk | mail |
| 13-1-2026 | Ambtelijk | telefoon |
| 22-1-2026 | Ambtelijk | fysiek overleg bij Delfland |
| 23-1-2026 | Ambtelijk | mail |
| 5-3-2026 | Ambtelijk | mail |

Logboek Rotterdam

| DATUM | NAAM | Soort contact |
|------------|-----------|----------------|
| 13-2-2025 | ambtelijk | Teams |
| 28-5-2025 | ambtelijk | Mail |
| 27-10-2025 | ambtelijk | Telefoon |
| 6-11-2025 | ambtelijk | Teams |
| 4-12-2025 | ambtelijk | Teams |
| 9-1-2026 | ambtelijk | mail |
| 9-1-2026 | ambtelijk | mail |
| 5-2-2026 | ambtelijk | fysiek overleg |
| 5-3-2026 | ambtelijk | mail |

Logboek provincie Zuid-Holland

| DATUM | NAAM | Soort contact |
|------------|-----------|-------------------------|
| 19-11-2025 | ambtelijk | fysiek overleg Delfland |
| 18-12-2025 | ambtelijk | fysiek overleg PZH |
| 21-1-2026 | ambtelijk | fysiek overleg Delfland |
| 12-2-2026 | ambtelijk | telefoon |
| 5-3-2026 | ambtelijk | mail |

Logboek Natuurmonumenten

| DATUM | NAAM | Soort contact |
|------------|-------------|----------------|
| 25-2-2025 | ambtelijk | Teams overleg |
| 28-5-2025 | ambtelijk | Mail |
| 27-10-2025 | ambtelijk | Telefoon |
| 17-11-2025 | bestuurlijk | Fysiek overleg |
| 5-3-2026 | ambtelijk | mail |

Logboek Staatsbosbeheer

| DATUM | NAAM | Soort contact |
|------------|-------------|----------------|
| 25-2-2025 | Ambtelijk | Teams overleg |
| 28-5-2025 | Ambtelijk | Mail |
| 6-10-2025 | Bestuurlijk | Fysiek overleg |
| 11-11-2025 | ambtelijk | Telefonisch |
| 17-11-2025 | ambtelijk | Fysiek overleg |
| 5-3-2026 | ambtelijk | mail |

Logboek LTO

| DATUM | NAAM | Soort contact |
|------------|---------------------------------|-----------------------------|
| 9-5-2025 | ambtelijk | Telefoon |
| 9-5-2025 | ambtelijk | mail |
| 26-5-2025 | ambtelijk | mail |
| 28-5-2025 | ambtelijk | mail |
| 9-7-2025 | ambtelijk | mail |
| 31-7-2025 | ambtelijk | mail |
| 3-9-2025 | Bestuurlijk | Fysiek overleg bij Delfland |
| 22-10-2025 | ambtelijk | Fysiek overleg bij Delfland |
| 23-10-2025 | ambtelijk | E-mail |
| 27-10-2025 | ambtelijk | Telefoon |
| 11-17-2025 | ambtelijk | Telefoon |
| 20-11-2025 | ambtelijk | Digitaal overleg |
| 11-25-2025 | ambtelijk | Mail |
| 26-11-2025 | ambtelijk | Telefoon |
| 27-11-2025 | ambtelijk | Telefoon |
| 2-12-2025 | Bijeenkomst LTO Delflands Groen | Fysiek in Schipluiden |
| 17-2-2026 | ambtelijk | telefoon |
| 20-2-2026 | ambtelijk | Telefoon |

Logboek eigenaren KEP

| DATUM | NAAM | Soort contact |
|------------|---------------------------|---------------|
| 3-3-2026 | eigenaar in KEP | telefoon |
| 3-3-2026 | eigenaar in KEP | telefoon |
| 03-03-2026 | eigenaar (verpachter) | telefoon |
| 3-3-2026 | eigenaar in KEP | telefoon |
| 3-3-2026 | pachter in KEP | telefoon |
| 4-3-2026 | eigenaar in KEP | bezoek |
| 5-3-2026 | eigenaar in KEP | bezoek |
| 6-3-2026 | eigenaren en bewoners KEP | brief |

Motie compensatie Klaas Engelbrechtspolder

VV-voorstel : B.02 Grootschalige bergingsgebieden
VV-vergadering : 9 april 2026

De Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland in vergadering bijeen op 9 april 2026

Constaterende dat:

- Delfland voornemens is om een grootschalige waterberging in de Klaas Engelbrechtspolder (KEP) aan te leggen;
- De KEP een voorbeeld is van het open en weidse landschap van Midden-Delfland;
- De KEP wordt momenteel voornamelijk gebruikt voor landbouw tevens bevindt zich een oud kerkepad en is er in 2025 een weidevogelkerngebied aangelegd;
- De bewoners en gebruikers van de KEP in onzekerheid leven over de openheid van hun polder en hun toekomst in de KEP;
- De bewoners en insprekers tijdens de commissievergadering aangaven zich niet betrokken te voelen bij de hele procedure tot nu toe.

Overwegende dat:

- De aanleg van een waterberging in de KEP zal zorgen voor meer veiligheid in het gehele gebied van Vlaardingen tot aan Rijswijk;
- De agrarische functie past bij de KEP;
- Draagvlak bij direct betrokkenen zeer belangrijk is om een goed besluit te kunnen nemen;
- Onvoldoende duidelijkheid over gevolgen en compensatie kan leiden tot weerstand, vertraging en juridische procedures;

Van mening zijnde dat:

- De aanleg van een waterberging in de KEP een bijdrage zal leveren aan het opvangen van de gevolgen van klimaatverandering;
- Het open en weidse landschap van de KEP behouden moet blijven;
- Door de aanleg van de waterberging de landbouw en andere bedrijven inkomensderving zullen hebben;
- Het van belang is om tijdig en transparant met inwoners en gebruikers in gesprek te gaan over de inrichting en toekomst van de KEP;
- Landbouw in de KEP behouden moet blijven;
- De aanleg van een waterberging een onderdeel moet zijn van een breder pakket aan maatregelen (elders in het gebied) om wateroverlast te voorkomen;

Verzoekt het college:

- In gesprek te blijven met bewoners en eigenaren van de KEP om te komen tot een goede inpassing van de waterberging.
- In de nadere uitwerking mee te nemen hoe de bewoners en grondeigenaren van de Klaas Engelbrechtspolder binnen redelijke termijn gecompenseerd kunnen worden voor de aanleg en het gebruik van de waterberging;

En gaat over tot de orde van de dag

CDA

CU/SGP

BBB

VVD

Natuurterreinen

Motie regeling bijdrage agrariërs

VV-voorstel : B.02 Grootschalige bergingsgebieden
VV-vergadering : 9 april 2026

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland in vergadering bijeen op 9 april 2026

Constaterende dat:

- Delfland voornemens is circa 60 hectare waterberging te realiseren;
- Hiervoor een ontwerp krediet van €1,8 miljoen beschikbaar te stellen;
- Agrarische eigenaren en gebruikers direct worden geraakt in hun bedrijfsvoering;

Overwegende dat:

- Agrariërs kosten moeten maken om inzicht te krijgen in de noodzakelijke aanpassingen van hun bedrijf bij inzet van gronden voor waterberging;
- Deze onderzoeken essentieel zijn voor een zorgvuldige, haalbare en economisch verantwoorde inrichting van hun bedrijfsvoering;
- Het wenselijk is agrariërs hierin te faciliteren en drempels voor deelname te verlagen;
- Een aanvraaggerichte regeling zorgt voor transparantie en doelmatige inzet van middelen;

Verzoekt het college:

- Binnen het beschikbare ontwerp krediet, 20% van het budget te reserveren voor een regeling waarbij agrarische eigenaren en gebruikers een bijdrage kunnen aanvragen voor kosten die zij maken om de benodigde aanpassingen aan hun bedrijf in kaart te brengen;
- Deze bijdrage beschikbaar te stellen via een aanvraagregeling voor onderzoek en uitwerking van bedrijfsaanpassingen;
- Duidelijke voorwaarden en criteria op te stellen voor deze aanvragen, inclusief de aard van de kosten en de vereiste onderbouwing;
- De uitvoering van deze regeling vorm te geven via individuele aanvragen en toekenningen;

En gaat over tot de orde van de dag.

Peter van Santen

BBB Delfland

Motie water vasthouden waar het valt

VV-voorstel : B.02 Grootschalige waterbergingen
VV-vergadering : 9 april 2026

De Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland in vergadering bijeen op 9 april 2026

Constaterende:

- dat het watersysteem van Delfland onder druk staat door klimaatverandering en toename van verharde oppervlakken;
- dat verharding in steden, dorpen en glastuinbouwgebieden bijdraagt aan de piekbelasting op het boezemsysteem;
- dat in zowel gemeenten als de glastuinbouw al stappen worden gezet om water beter vast te houden, maar verdere opschaling noodzakelijk is;

Overwegende:

- dat de urgentie van klimaatverandering het noodzakelijk maakt om op korte termijn extra maatregelen te nemen;
- dat het wenselijk is dat de opgave om waterveiligheid te borgen en wateroverlast te voorkomen door alle betrokkenen wordt gedragen;
- dat het vasthouden van water op de plaats waar het valt, de druk op het boezemsysteem kan verminderen en bijdraagt aan een robuust en toekomstbestendig watersysteem;
- dat een goed werkend watersysteem vraagt om actieve inzet ten aanzien van verharde gebieden in zowel stedelijk als landelijk gebied, inclusief de glastuinbouw en bedrijventerreinen;
- dat in het coalitieakkoord is overeengekomen dat het afwentelen van wateropgaven van het ene naar het andere gebied dient te worden voorkomen;
- dat vergroening van de bebouwde omgeving bevorderlijk is voor de biodiversiteit, bijdraagt aan het verminderen van hittestress en zorgt voor een gezondere en aangenaamere leefomgeving voor mens en dier;

Verzoekt het college:

- om in kaart te brengen wat gemeenten, de glastuinbouw en andere actoren in het beheersgebied van Delfland nu al doen om hemelwater ter plaatse vast te houden en waar nog verbetering mogelijk is;
- om gemeenten en de glastuinbouw te stimuleren om hemelwater zoveel mogelijk vast te houden waar het valt en afgifte aan het boezemsysteem te vertragen;
- de reeds genomen maatregelen en nieuwe beleidsplannen van Delfland in samenhang te beoordelen en inzichtelijk te maken welk effect deze hebben op wateroverlast en waterveiligheid in het beheersgebied;
- de zwakke punten in het boezemsysteem te onderzoeken en daarover te rapporteren;
- om de Verenigde Vergadering hierover op 9 oktober 2026 te informeren;

En gaat over tot de orde van de dag

Ongebouwd

Partij voor de Dieren

Motie

VV-voorstel : B.02 Grootschalige bergingsgebieden
VV-vergadering : 9 april 2026

De Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland in vergadering bijeen op 9 april 2026

Constaterende dat:

- Het Hoogheemraadschap werkt aan de realisatie van grootschalige waterbergingsgebieden;
- Deze gebieden, onder meer in de Klaas Engelbertspolder, invloed kunnen hebben op bestaande natuur en weidevogelgebieden;
- Weidevogels zoals de grutto, kievit en tureluur onder druk staan;

Overwegende dat:

- Grootschalige waterberging noodzakelijk is voor waterveiligheid;
- Dergelijke ingrepen niet ten koste mogen gaan van kwetsbare weidevogelpopulaties;
- Het combineren van waterberging en natuurontwikkeling kansen biedt voor versterking van biodiversiteit;

Verzoekt het dagelijks bestuur:

- Bij de ontwikkeling van grootschalige waterbergingsgebieden expliciet randvoorwaarden op te nemen ter bescherming en versterking van weidevogels;
- Specifiek voor de Klaas Engelbertspolder te komen tot een concrete aanpak waarin eventuele waterberging en weidevogelbeheer hand in hand gaan;
- De verenigde vergadering voor de zomer te informeren over de concrete uitwerking en borging hiervan;

En gaat over tot de orde van de dag

Handtekening

Handtekening

Handtekening

De Mos

Den Butter

Van Winden

BVNL

Partij voor de Dieren

Ongebouwd

Amendement

Verenigde Vergadering: 9 april 2026

Agendapunt: B.02 Grootschalige bergingsgebieden

Onderwerp: Bergingsgebied Klaas Engelbrechtspolder

Amendement van leden: Ton van Winden en Benjamin den Butter

De Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap in vergadering bijeen op 9 april 2026

Ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Besluit om het eerste en tweede beslispunt op pagina 1:

- 1. Het ontwerp krediet voor het project Bergingsgebied Klaas Engelbrechtspolder, ter hoogte van 1,8 mln. Euro, beschikbaar te stellen en in een volgend besluitvormingsmoment het investeringsplan voor dit project vast te stellen;*
- 2. De locatie Woudsepolder als terugvaloptie achter de hand te houden, voor het geval de Klaas Engelbrechtspolder vanwege onvoorziene omstandigheden toch niet geschikt zou blijken.*

Te vervangen door de volgende beslispunten:

- 1. Een omgevings- en participatie plan op te stellen waarbij alle betrokkenen, overheden en belanghebbende organisaties worden vertegenwoordigd, en aan de hand daarvan gesprekken op te starten;*
- 2. De 4 genoemde bergingslocaties tot 90% te onderzoeken en gedetailleerd uit te werken en de resultaten voor te leggen aan de omgeving en de VV*
- 3. De resultaten van het omgevingsoverleg toe te lichten aan de VV en de VV een voorkeursalternatief te laten vaststellen in een volgend besluitvormingsmoment.*

Toelichting:

De VV heeft het laatste woord bij het kiezen van een voorkeursalternatief. Deze politieke afweging wordt nu weer teruggegeven aan de VV.

Ton van Winden

Benjamin den Butter

Ongebouwd

Partij voor de Dieren



Verenigde Vergadering

| | |
|----------------------|---|
| Dossiernummer | 3729 |
| Vertrouwelijk | Nee |
| Vergaderdatum | 9 april 2026 |
| Agendapunt | H.01 |
| Titel | Rapport Rekenkamer Toezicht en handhaving op waterkwaliteit |

| Geagendeerd | Vergaderdatum |
|------------------------------|----------------------|
| Verenigde Vergadering | 9 april 2026 |

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de bevindingen, conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek naar toezicht en handhaving op waterkwaliteit van zowel het onderzoeksbureau Berenschot als de Rekenkamer Delfland.
2. De volgende aanbevelingen op te volgen:
 - a. Verken de mogelijkheid om concrete doelen vast te stellen voor de inzet of bijdrage van toezicht en handhaving aan de waterkwaliteit.
 - b. Versterk de meerjarige beleidscomponent van het toezicht en de handhaving op waterkwaliteit, en zorg voor een duidelijke koppeling met het jaarlijkse uitvoeringsprogramma.
 - c. Verken de mogelijkheid om de huidige protocollen en instructies te actualiseren en de nodige werkzaamheden hiervoor in te passen.
 - d. Versterk de samenwerking met de omgevingsdiensten door deze periodiek te evalueren en daarnaast actief te communiceren over de gezamenlijke inzet en behaalde resultaten zodat de zichtbaarheid van gezamenlijke inspanningen en resultaten wordt vergroot.
 - e. Rapporteer eenduidig, consistent en in samenhang over toezicht en handhaving op waterkwaliteit. Vermijd versnippering over verschillende domeinen.
 - f. Stem met de VV af over de gewenste informatievoorziening: welke (type) stukken worden gedeeld, met welke frequentie, in welke vorm en met welk doel.
 - g. Voer het gesprek met de VV over de gewenste rolinvulling ten aanzien van toezicht en handhaving op waterkwaliteit.

Onderwerp Rekenkamer onderzoek toezicht en handhaving op waterkwaliteit
Dossiernummer 3729

De verenigde vergadering van Delfland,

gelezen het positieve advies van de commissie BFO

Overwegende dat:

- Delfland voor een grote opgave staat om de waterkwaliteit in het beheergebied te verbeteren
- Toezicht en handhaving onderdeel zijn van de instrumentenmix om de waterkwaliteit te verbeteren
- Doeltreffendheid en doelmatigheid van de toezicht en handhaving van groot belang is

Gelet op:

- Artikel 56 van de Waterschapswet- Artikel 77 van de Waterschapswet

Besluit:

1. Kennis te nemen van de bevindingen, conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek naar toezicht en handhaving op waterkwaliteit van zowel het onderzoeksbureau Berenschot als de Rekenkamer Delfland.

2. De volgende aanbevelingen op te volgen:

- a. Verken de mogelijkheid om concrete doelen vast te stellen voor de inzet of bijdrage van toezicht en handhaving aan de waterkwaliteit.
- b. Versterk de meerjarige beleidscomponent van het toezicht en de handhaving op waterkwaliteit, en zorg voor een duidelijke koppeling met het jaarlijkse uitvoeringsprogramma.
- c. Verken de mogelijkheid om de huidige protocollen en instructies te actualiseren en de nodige werkzaamheden hiervoor in te passen.
- d. Versterk de samenwerking met de omgevingsdiensten door deze periodiek te evalueren en daarnaast actief te communiceren over de gezamenlijke inzet en behaalde resultaten zodat de zichtbaarheid van gezamenlijke inspanningen en resultaten wordt vergroot.
- e. Rapporteer eenduidig, consistent en in samenhang over toezicht en handhaving op waterkwaliteit. Vermijd versnippering over verschillende domeinen.
- f. Stem met de VV af over de gewenste informatievoorziening: welke (type) stukken worden gedeeld, met welke frequentie, in welke vorm en met welk doel.
- g. Voer het gesprek met de VV over de gewenste rolinvulling ten aanzien van toezicht en handhaving op waterkwaliteit.

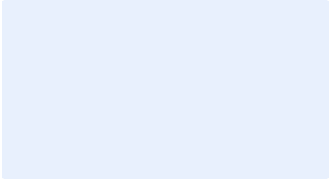
Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 9 april 2026.

De verenigde vergadering voornoemd,

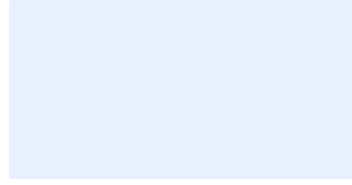
de Secretaris,

de Voorzitter,

Dossiernummer: 3729



ir. P.C. Janssen



dr. P.H.W.M. Daverveldt

Memo

Aan : Commissie BFO
Van : Rekenkamer Delfland
Onderwerp : Onderzoek van de rekenkamer Delfland naar toezicht en handhaving op de waterkwaliteit
Datum : 4 maart 2026
Nummer :

Geachte leden van de Commissie BFO,

Bijgevoegd treft u het onderzoek van de rekenkamer Delfland, uitgevoerd door Berenschot, naar het toezicht en de handhaving op de waterkwaliteit.

Naar aanleiding van dit onderzoek constateert de rekenkamer dat er ruimte is voor verbetering van de prestaties door het Hoogheemraadschap van Delfland. Dit komt tot uiting in de hieronder geformuleerde zeven aanbevelingen, welke ook onderdeel zijn van bijgevoegd bestuursvoorstel.

Aanbevelingen:

1 Verken de mogelijkheid om concrete doelen vast te stellen voor de inzet of bijdrage van toezicht en handhaving aan de waterkwaliteit.

2 Versterk de meerjarige beleidscomponent van het toezicht en de handhaving op waterkwaliteit, en zorg voor een duidelijke koppeling met het jaarlijkse uitvoeringsprogramma.

3 Verken de mogelijkheid om de huidige protocollen en instructies te actualiseren en de nodige werkzaamheden hiervoor in te passen.

4 Versterk de samenwerking met de omgevingsdiensten door deze periodiek te evalueren en daarnaast actief te communiceren over de gezamenlijke inzet en behaalde resultaten zodat de zichtbaarheid van gezamenlijke inspanningen en resultaten wordt vergroot.

5 Rapporteer eenduidig, consistent en in samenhang over toezicht en handhaving op waterkwaliteit. Vermijd versnippering over verschillende domeinen.

Bijlage(n)

Contact Marc Suters | **T** (06) 55425838 | **E** msuters@hhdelfland.nl
Postadres Postbus 3061, 2601 DB Delft | **website** www.hhdelfland.nl

6 Stem met de VV af over de gewenste informatievoorziening: welke (type) stukken worden gedeeld, met welke frequentie, in welke vorm en met welk doel.

7 Voer het gesprek met de VV over de gewenste rolinvulling ten aanzien van toezicht en handhaving op waterkwaliteit

Naast het onderzoek is de reactie van D&H bijgesloten als onderdeel van het onderzoek. Wij hopen met dit onderzoek u als AB te ondersteunen bij haar kaderstellende en controlerende rol.

Met vriendelijke groet,

namens de rekenkamer van het hoogheemraadschap van Delfland

Voorzitter van de rekenkamer



Drs. Barbara IJsselmuiden

Bijlage(n)

Contact Marc Suters | **T** (06) 55425838 | **E** msuters@hhdelfland.nl
Postadres Postbus 3061, 2601 DB Delft | **website** www.hhdelfland.nl



EINDRAPPOORT REKENKAMERONDERZOEK

Toezicht en handhaving op waterkwaliteit

Rekenkamer Hoogheemraadschap
Delfland

75463 - Intern vertrouwelijk - 15 december 2025

André Oostdijk, Juliëtte van Gilse en Stijn Vendrik

Inhoudsopgave

| | |
|---|-----------|
| Managementsamenvatting | 3 |
| Bestuurlijke reactie | 4 |
| Nawoord Rekenkamer | 7 |
| Hoofdstuk 1..... | 8 |
| Inleiding..... | 8 |
| 1.1 Aanleiding en context | 8 |
| 1.2 Doelstelling, onderzoeksvragen en scope | 8 |
| 1.3 Onderzoeksaanpak en normenkader | 9 |
| 1.4 Leeswijzer | 10 |
| Hoofdstuk 2..... | 11 |
| Bevindingen | 11 |
| 2.1 De rol van Delfland bij toezicht en handhaving | 11 |
| 2.2 Context | 11 |
| 2.3 Beleid..... | 12 |
| 2.4 Strategie | 13 |
| 2.5 Programma | 14 |
| 2.6 Voorbereiding | 17 |
| 2.7 THA-uitvoering | 17 |
| 2.8 Monitoring | 20 |
| 2.9 Evaluatie..... | 21 |
| 2.10 De positie van de VV | 22 |
| Hoofdstuk 3..... | 25 |
| Analyse, conclusie en aanbevelingen | 25 |
| 3.1 Overkoepelende conclusie | 25 |
| 3.2 Beleid..... | 26 |
| 3.3 Uitvoering | 27 |
| 3.4 Positie van de VV | 29 |
| Bijlage 1. Onderzoeksvragen | 30 |
| Bijlage 2. Normenkader | 31 |
| Bijlage 3. Lijst van afkortingen..... | 33 |
| Bijlage 4. Bronnen | 34 |

Managementsamenvatting

Aanleiding en doel van het onderzoek

Delfland staat voor een grote opgave om de waterkwaliteit in het beheergebied te verbeteren. In dit dichtbevolkte en economisch actieve gebied, met onder meer een omvangrijke glastuinbouwsector, staat de kwaliteit van het oppervlaktewater onder druk. De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) verplicht overheden, waaronder Delfland, om uiterlijk in 2027 te voldoen aan vastgestelde waterkwaliteitsdoelen. Het waterschap geeft hier hoge prioriteit aan en neemt verschillende maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren, onder andere via toezicht en handhaving. Tegen deze achtergrond heeft de Rekenkamer van Delfland onderzoek laten uitvoeren om inzicht te krijgen in de mate van doeltreffendheid en doelmatigheid van toezicht en handhaving op de waterkwaliteit, met daarbij ook specifiek de aandacht voor de kaderstellende en controlerende rol van de Verenigde Vergadering (VV) in het beleids- en uitvoeringsproces. De centrale onderzoeksvraag van deze evaluatie luidt: *In welke mate zijn beleid en uitvoering van het toezicht en de handhaving op de waterkwaliteit van Delfland doeltreffend en doelmatig?*

Belangrijkste conclusies

Het onderzoek laat zien dat het toezicht en de handhaving van Delfland doeltreffend en doelmatig is en zichtbaar bijdragen aan het realiseren van de KRW-doelen, ook al is een direct causaal verband moeilijk aan te tonen. Delfland geeft op alle onderdelen van de beleids- en uitvoeringscyclus invulling aan het toezicht- en handhavingproces. Het beleid en de doelen voor waterkwaliteit zijn helder en worden breed herkend en gedragen binnen de organisatie. De risicogestuurde aanpak achten we effectief en waardevol, en zowel de interne samenwerking tussen beleid en uitvoering als de externe samenwerking met de omgevingsdiensten is goed en constructief.

Tegelijkertijd is er op een aantal punten ruimte voor optimalisatie. Een aantal aanpassingen kunnen voor versterking van de beleids- en uitvoeringscyclus zorgen, zoals concretere toezicht- en handhavingdoelstellingen en evaluatiemomenten met de omgevingsdiensten. Daarnaast zit er een belangrijke verbetermogelijkheid in de rolinvulling van de VV. De huidige informatievoorziening ondersteunt vooral de controlerende rol van de VV en minder de kaderstellende. Door de VV sterker te betrekken aan de voorkant van de beleids- en uitvoeringscyclus en afspraken te maken over haar rol en de vorm van informatievoorziening, kan zij beter in staat worden gesteld om het gesprek over het meerjarige beleid te voeren en op strategisch niveau te sturen.

Aanbevelingen

1. Verken de mogelijkheid om concrete doelen vast te stellen voor de inzet of bijdrage van toezicht en handhaving aan de waterkwaliteit.
2. Versterk de meerjarige beleidscomponent van het toezicht en de handhaving op waterkwaliteit, en zorg voor een duidelijke koppeling met het jaarlijkse uitvoeringsprogramma.
3. Verken de mogelijkheid om de huidige protocollen en instructies te actualiseren en de nodige werkzaamheden hiervoor in te passen.
4. Versterk de samenwerking met de omgevingsdiensten door deze periodiek te evalueren en daarnaast actief te communiceren over de gezamenlijke inzet en behaalde resultaten zodat de zichtbaarheid van gezamenlijke inspanningen en resultaten wordt vergroot.
5. Rapporteer eenduidig, consistent en in samenhang over toezicht en handhaving op waterkwaliteit. Vermijd versnippering over verschillende domeinen.
6. Stem met de VV af over de gewenste informatievoorziening: welke (typen) stukken worden gedeeld, met welke frequentie, in welke vorm en met welk doel?
7. Voer het gesprek met de VV over de gewenste rolinvulling ten aanzien van toezicht en handhaving op de waterkwaliteit.

Aan de Rekenkamer van het Hoogheemraadschap van Delfland

ONS KENMERK
DMS 2482247

DATUM D&H VERGADERING
9 december 2025

ONDERWERP

Bestuurlijke reactie op onderzoeksrapport van de Rekenkamer naar toezicht en handhaving op waterkwaliteit

Geachte leden van de Rekenkamer,

Met belangstelling hebben wij uw concept nota van bevindingen gelezen. Conform het onderzoeksprotocol geven wij hierbij onze bestuurlijke reactie op de conclusies en aanbevelingen uit uw rapport.

Uw conclusies

Het college herkent uw conclusie dat het toezicht en de handhaving van Delfland doeltreffend en doelmatig is en zichtbaar bijdragen aan het realiseren van de KRW-doelen. Wij onderschrijven de conclusie dat Delfland op alle onderdelen van de beleids- en uitvoeringscyclus invulling geeft aan het toezicht- en handhavingsproces. Het beleid en de doelen voor waterkwaliteit zijn helder en worden breed herkend en gedragen binnen de organisatie.

De Risicogestuurde Aanpak acht de rekenkamer als effectief en waardevol en zowel de interne samenwerking tussen beleid en uitvoering als de externe samenwerking met de omgevingsdiensten is goed en constructief. Ook dit onderschrijft het college.

Uw aanbevelingen

U geeft een zevental aanbevelingen mee:

Aanbeveling 1: Onderzoek de mogelijkheid om concrete doelstellingen te formuleren met betrekking tot de inzet en bijdrage van toezicht en handhaving aan de waterkwaliteit.

De doelstellingen voor toezicht en handhaving op het gebied van waterkwaliteit zijn vastgelegd in het coalitieakkoord, de begroting, de kadernota en in het Uitvoeringsprogramma 2025 Toezicht en Handhaving (DSM-nummer: 2391400).

Ten aanzien van de bijdrage van toezicht en handhaving aan de waterkwaliteit merken wij op dat het niet mogelijk is gebleken om deze bijdrage kwantitatief te onderbouwen. Recent onderzoek laat

zien dat handhaving leidt tot een afname van stikstofconcentraties en een daling van toxiciteit in de behandelde polders. Deze resultaten moeten voorzichtig worden geïnterpreteerd vanwege de beperkte dataset en variatie in milieukwaliteitsparameters. De bevindingen wijzen op een positief effect van handhaving op de korte termijn, maar absolute zekerheid ontbreekt. Gezien deze uitkomst en het feit dat dit reeds uit eigen initiatief is onderzocht, zien wij geen aanleiding om hier verder opvolging aan te geven.

Aanbeveling 2: Versterk de meerjarige beleidscomponent van het toezicht en de handhaving op waterkwaliteit, en zorg voor een duidelijke koppeling met het jaarlijkse uitvoeringsprogramma. Dit kan worden bereikt door de toezicht- en handavingsstrategie nauwer te verbinden met de beleidsdoelen zoals uit de visie en het coalitieakkoord, de meerjarige risicoanalyse en de bestuurlijke cyclus. Hierdoor ontstaat een steviger inhoudelijke basis voor de meerjarige prioritering en programmatische keuzes op het gebied van toezicht en handhaving.

Zoals reeds vermeld bij aanbeveling 1, zijn de doelstellingen voor toezicht en handhaving op het gebied van waterkwaliteit opgenomen in de begroting 2025. De operationele doelstellingen zijn vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma 2025 Toezicht en Handhaving (DMS-nummer: 2391400), dat zijn grondslag vindt in het Coalitieakkoord 2023–2027, de kadernota en de begroting 2025. Wij erkennen het belang van een sterke meerjarige beleidscomponent en zullen daardoor meer aandacht geven aan de rol die toezicht en handhaving kan spelen voor de realisatie van diverse strategische doelen van Delfland.

Aanbeveling 3: Verken de mogelijkheid om de huidige protocollen en instructies te actualiseren en de nodige werkzaamheden hiervoor in te passen.

De afdeling heeft geïnvesteerd in professionalisering en heeft diverse werkprotocollen en instructies ontwikkeld ter ondersteuning van de uitvoering van de werkzaamheden. Deze aanbeveling sluit aan bij onze koers en we zullen dit dus opvolgen.

Aanbeveling 4: Versterk de samenwerking met de omgevingsdiensten door deze periodiek te evalueren en daarnaast actief te communiceren over de gezamenlijke inzet en behaalde resultaten zodat de zichtbaarheid van gezamenlijke inspanningen en resultaten wordt vergroot.

Samenwerkingen met partners, zoals bij de Risicogestuurde Aanpak en handavingsdagen, worden structureel geëvalueerd. We delen regelmatig gezamenlijke inspanningen en resultaten om de zichtbaarheid verder te vergroten. Wij nemen deze aanbeveling ter harte en zullen de samenwerking met onze partners verder intensiveren.

Aanbeveling 5: Rapporteer eenduidig, consistent en in samenhang over toezicht en handhaving op waterkwaliteit. Vermijd versnippering over verschillende domeinen.

Deze aanbeveling sluit aan bij ons initiatief om de mogelijkheid te onderzoeken om jaarlijks een gezamenlijke paragraaf op te nemen in zowel de Waterkwaliteitsrapportage als de Toezicht- en Handavingsrapportages. Dit bevordert een eenduidige en samenhangende informatievoorziening en ondersteunt gerichte sturing door het bestuur.

Aanbeveling 6: Stem met de VV af over de gewenste informatievoorziening: welke (type) stukken worden gedeeld, met welke frequentie, in welke vorm en met welk doel.

Ten aanzien van deze aanbeveling verwijzen wij u naar onze gezamenlijke reactie op aanbeveling 6 en 7, zoals hieronder opgenomen.

Aanbeveling 7: Voer het gesprek met de VV over de gewenste rolinvulling ten aanzien van toezicht en handhaving op waterkwaliteit. Stimuleer daarbij dat de dialoog plaatsvindt op strategisch niveau (bijvoorbeeld over de visie, het kader en de strategie) en niet op operationeel niveau (zoals het

uitvoeringsprogramma). Bespreek hierbij de meerjarige strategie met de VV, hiermee krijgt de VV meer positie in de beleidscyclus. Dit helpt de VV om haar kaderstellende en controlerende rol te vervullen.

Eén van de instrumenten waarmee Delfland stuurt op de waterkwaliteit is toezicht en handhaving. De VV stelt via de kadernota en begroting de strategische koers en financiële kaders vast waarbinnen het college van D&H het toezichts- en handhavingsbeleid uitvoert. Jaarlijks wordt in zowel de begroting als de kadernota een passage opgenomen over de programmalijn regulering en dienstverlening, waarin toezicht- en handhavingsactiviteiten en de beoogde resultaten zijn opgenomen. Bovendien monitort de VV de voortgang aan de hand van tussentijdse rapportages en de verantwoordingsrapportage. Wij denken daarom dat de VV met de huidige informatievoorziening in staat wordt gesteld om zijn kaderstellende en controlerende rol goed in te vullen. Indien de VV additionele behoeften heeft gaan wij daar graag het gesprek over aan.

Tot slot

Wij willen u nogmaals bedanken voor uw rapport met waardevolle inzichten. Het rapport ondersteunt onze ambities en benoemt zowel sterke punten als verbeterkansen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland,
de secretaris, de dijkgraaf,

ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Nawoord Rekenkamer

Wij danken het college van D&H voor de bestuurlijke reactie op de conclusies en aanbevelingen naar aanleiding van ons onderzoek naar toezicht en handhaving op de waterkwaliteit. Het college geeft aan dat de aanbevelingen worden herkend en aansluiten bij voornemens voor maatregelen of bij reeds genomen stappen. Dat juichen wij toe. Twee aanbevelingen neemt het college niet over.

De eerste betreft aanbeveling 1 in onze bestuurlijke nota, om concrete doelstellingen te formuleren voor de inzet en bijdrage van toezicht en handhaving aan de waterkwaliteit. We onderschrijven de toelichting van het college dat er meerdere factoren zijn die bijdragen aan verbetering van de waterkwaliteit en dat het lastig is om de bijdrage van toezicht en handhaving daarbinnen te isoleren. Dat neemt niet weg dat gestreefd kan worden naar meer focus in de doelstellingen en de inzet van middelen voor toezicht en handhaving. Hierin is ook nadrukkelijk een rol weggelegd voor de Verenigde Vergadering (VV).

De tweede aanbeveling betreft de rol van de VV ten aanzien van toezicht en handhaving. Het klopt dat de VV via de reguliere P&C-documenten kaders meegeeft aan het college op dit vlak. Die kaders zijn echter weinig specifiek en vrij summier. Juist omdat verschillende VV-leden ons hebben verzocht om toezicht en handhaving te onderzoeken, vinden we het belangrijk dat de VV goed in positie wordt gebracht om te sturen op maximaal resultaat. Het college doet in de bestuurlijke reactie een uitnodiging aan de VV om zelf aan te geven waar de behoefte bestaat aan meer informatie en betrokkenheid. We moedigen de VV aan om van deze uitnodiging gebruik te maken en zelf te bepalen welke inzichten en informatie helpen om meer grip te krijgen op de resultaten van toezicht en handhaving en hoe de inzet verbeterd kan worden om meer resultaat te boeken. Hier kan ook onze eerste aanbeveling bij worden betrokken: de VV kan zelf ook concrete(re) doelen formuleren voor de gewenste inzet en het na te streven resultaat.

We hopen dat ons onderzoek voor de VV aanknopingspunten biedt om toezicht en handhaving op de waterkwaliteit te verbeteren en om nadere invulling te geven aan de twee door D&H niet overgenomen aanbevelingen.

Inleiding

1.1 Aanleiding en context

Het Hoogheemraadschap van Delfland (hierna: Delfland) staat voor een grote opgave op het gebied van waterkwaliteit. In het dichtbevolkte en economisch intensieve beheergebied, met onder andere een omvangrijke glastuinbouwsector, staat de kwaliteit van het oppervlaktewater onder druk. De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) verplicht de verschillende overheden, inclusief Delfland, om uiterlijk in 2027 te voldoen aan vastgestelde kwaliteitsdoelen. Deze verplichting is juridisch bindend en vereist aantoonbare resultaten. Op dit moment is het de prognose dat de doelen in 2027 niet worden behaald.¹ Delfland geeft hoge prioriteit aan het verbeteren van de waterkwaliteit en neemt diverse maatregelen om hierop te sturen. Eén van de instrumenten waarmee Delfland stuurt op de waterkwaliteit is toezicht en handhaving. Dit omvat onder meer de controle op directe lozingen en de naleving van vergunningsvoorschriften, maar ook de behandeling van meldingen en signalen uit het veld. Waar overtredingen of afwijkingen worden vastgesteld, wordt handhavend opgetreden om naleving te waarborgen en verdere verontreiniging te voorkomen. In het coalitieakkoord en de begroting 2025 is extra budget vrijgemaakt voor toezicht en handhaving. Tegen deze achtergrond heeft de Rekenkamer van Delfland opdracht gegeven om onderzoek te laten uitvoeren naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van toezicht en handhaving op waterkwaliteit en de rol van de Verenigde Vergadering daarin.

1.2 Doelstelling, onderzoeksvragen en scope

Doelstelling

Het onderzoek heeft tot doel inzicht te verkrijgen in de mate waarin het beleid en de uitvoering van toezicht en handhaving op de waterkwaliteit binnen Delfland bijdragen aan het realiseren van de gestelde waterkwaliteitsdoelen. Daarnaast beoogt het onderzoek inzicht te bieden in de positie en rol van de Verenigde Vergadering binnen dit stelsel. Daarbij wordt gekeken of de VV optimaal in staat wordt gesteld om haar kaderstellende en controlerende rol te vervullen, en of zij deze rol ook daadwerkelijk oppakt. Op basis van de bevindingen worden lessen en mogelijke verbeterpunten in kaart gebracht.

Onderzoeksvragen

De centrale onderzoeksvraag luidt: *Zijn beleid en uitvoering met betrekking tot toezicht en handhaving op de waterkwaliteit van Delfland doeltreffend en doelmatig?*

Deze vraag is uitgewerkt in acht deelvragen en dertien sub-deelvragen die betrekking hebben op:

- context
- visie, strategie en beleid
- uitvoering van toezicht en handhaving
- monitoring en evaluatie
- aanbevelingen.

De complete lijst van deelvragen is weergegeven in bijlage 1.

¹ AT Osborne et al. (2024). *Koepelrapport Tussenevaluatie KRW*.

Scope

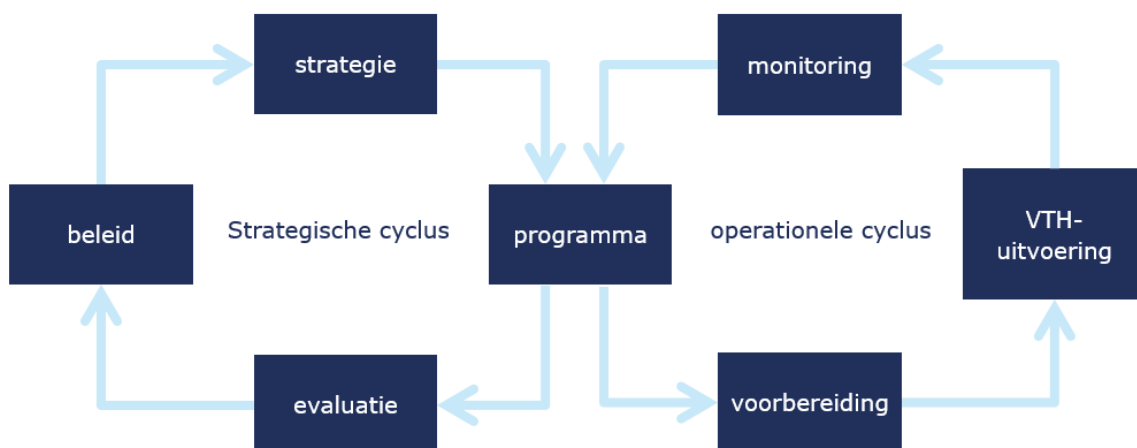
Het onderzoek richt zich op de periode 2024 – 2025 en heeft betrekking op het beleid en de uitvoering van toezicht en handhaving (TH) op de waterkwaliteit door Delfland. In het stelsel van toezicht en handhaving als instrumenten, worden ook vaak advies en vergunningverlening als instrumenten ingezet (vergunning, toezicht, handhaving en advies, VTHA). Advies wordt waar relevant in dit onderzoek meegenomen. Vergunningverlening valt buiten de scope van dit onderzoek.

1.3 Onderzoeksaanpak en normenkader

Big-8-model

Voor de uitvoering van taken op het gebied van toezicht en handhaving gelden onder de Omgevingswet specifieke eisen aan de inrichting van de beleids- en uitvoeringscyclus. Deze eisen, beter bekend als 'de procescriteria', zijn vastgelegd in het Omgevingsbesluit, artikelen 13.5 tot en met 13.11, en hebben als doel te borgen dat overheidsorganisaties hun TH-taken zorgvuldig, transparant en doelgericht uitvoeren. De procescriteria onderscheiden twee onderling verbonden cycli: een beleidsvormende cyclus, die zich richt op de strategische en programmatische voorbereiding van TH, en een uitvoerende cyclus, die zich richt op de operationele uitvoering en terugkoppeling daarvan. Het samenhangende geheel van beide wordt aangeduid als het Big-8-model.

Het Big-8-model bestaat uit zeven opeenvolgende stappen: 1) beleid, 2) strategie, 3) programma, 4) voorbereiding, 5) uitvoering, 6) monitoring en 7) evaluatie (zie Figuur 1). Binnen de context van de waterkwaliteitsopgave van Delfland biedt dit model een praktisch en toetsbaar kader voor de inrichting en beoordeling van de TH-cyclus. Zo zouden volgens dit model beleidsdoelen voor waterkwaliteit – zoals die voortkomen uit de KRW en de Watervisie van Delfland – vertaald worden naar concrete uitvoeringsstrategieën en toezichtprioriteiten. Deze strategieën worden uitgewerkt in een TH-programma, waarin de geplande toezichthoudende en handhavingsactiviteiten zijn vastgelegd. Voorafgaand aan de uitvoering worden risico's geanalyseerd, toezichtacties voorbereid en procedures, werkinstructies en protocollen ontwikkeld. De uitvoering zelf bestaat uit de feitelijke TH-werkzaamheden, gericht op onder meer het voorkomen van lozingen en het stimuleren van naleving. Via monitoring en evaluatie wordt inzicht verkregen in de verrichte activiteiten en de effecten van deze inzet, op basis waarvan de aanpak wordt bijgesteld en verbeterd. Op deze manier functioneert de Big-8 als een integrale beleids- en uitvoeringscyclus die niet alleen bijdraagt aan het realiseren van waterkwaliteitsdoelen, maar er ook voor zorgt dat Delfland voldoet aan de wettelijke eisen uit het Omgevingsbesluit.



Figuur 1. Het Big-8-model.

Normenkader

In het onderzoek hanteren we een normenkader dat is gebaseerd op de Big-8-systematiek, bestaande uit een beleidsvormend en een uitvoerend deel van de cyclus. Aan ieder onderdeel van de Big-8 hebben we een aantal normen gekoppeld, waaraan wij het beleid en de praktijk toetsen. Concreet kijken we naar de aanwezigheid en werking van essentiële elementen zoals de visie op toezicht en handhaving, risicoanalyses en prioritering, uitvoeringsstrategieën, het uitvoeringsprogramma, monitoring en evaluatie. Daarnaast wordt bekeken welke rol de VV vervult bij de verschillende onderdelen van de Big-8 en of zij daarmee in staat is om haar kaderstellende en controlerende rol in te vullen. Gezien de nadruk in dit onderzoek op de rol van de VV en de daarover geformuleerde onderzoeksvragen, ligt de focus van deze evaluatie meer op het beleidsmatige deel van de cyclus dan op het uitvoerende, aangezien de betrokkenheid van de VV daar het grootst is.

De geformuleerde deelvragen zijn ondergebracht in het normenkader en gekoppeld aan de overeenkomstige Big-8-onderdelen. Op deze wijze wordt middels het normenkader gestructureerd antwoord gegeven op de hoofdvraag en verschillende deelvragen van dit onderzoek. Het normenkader is afgestemd met de Rekenkamer en opgenomen in bijlage 2.

Methodologie

Deze evaluatie is uitgevoerd aan de hand van een documentstudie van interne werkdocumenten en openbare beleidsstukken van Delfland. Daarnaast zijn er negen (groeps)interviews afgenomen met zeventien respondenten, afkomstig vanuit zowel ambtelijke, bestuurlijke als politieke domeinen van het hoogheemraadschap. Aanvullend heeft er een interview plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH), aangezien dat een belangrijke samenwerkingspartner is van Delfland op het gebied van toezicht en handhaving op waterkwaliteit. De lijst met respondenten is voorafgaand aan de interviews afgestemd met de rekenkamer. In bijlage 4 zijn de bronnenlijst en de lijst met interviewpartners opgenomen.

1.4 Leeswijzer

In **Hoofdstuk 2** zijn de bevindingen van de documentstudie en de interviews weergegeven, gestructureerd langs de verschillende onderdelen van het Big-8-model. **Hoofdstuk 3** bevat de analyse van deze bevindingen, evenals de hoofdconclusies en aanbevelingen die daaruit voortkomen. In de **bijlagen** worden achtereenvolgens de onderzoeksvragen, het normenkader, een lijst van afkortingen en de bronnen weergegeven.

Bevindingen

2.1 De rol van Delfland bij toezicht en handhaving

Delfland is als waterbeheerder primair verantwoordelijk voor toezicht en handhaving op de kwaliteit van de regionale oppervlaktewateren. Op grond van artikel 2.17 van de Omgevingswet stelt Delfland in de Waterschapsverordening regels vast voor wateractiviteiten die raken aan de taken als waterbeheerder. Deze regels gaan onder meer over directe lozingen op regionale wateren, het gebruik van waterkeringen en het onderhoud van watergangen. Binnen dit kader treedt Delfland op als bevoegd gezag voor toezicht en handhaving.

Dit betekent dat Delfland toezicht houdt op de naleving van vergunningvoorschriften en algemene regels met betrekking tot waterkwaliteit, zoals vastgelegd in de Omgevingswet, het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) en de Waterschapsverordening. Bij overtredingen kan Delfland bestuursrechtelijk optreden, bijvoorbeeld door het opleggen van een last onder dwangsom of het toepassen van bestuursdwang. Daarnaast kan Delfland, in samenwerking met partners zoals het Openbaar Ministerie (OM), de politie en regionale milieuteams (RMT's), strafrechtelijk optreden tegen overtredingen die de waterkwaliteit raken. Verder heeft Delfland de mogelijkheid om maatwerkvoorschriften op te leggen of aanvullende regels te stellen om de waterkwaliteitsdoelen, zoals vastgelegd in het Bkl en de KRW, te borgen.

De bevoegdheid van Delfland strekt zich geografisch uit tot het eigen beheergebied en is functioneel beperkt tot de aangewezen (lokale) wateren, waterkeringen en de zuiveringstechnische werken (waaronder rioolwaterzuiveringsinstallaties). Voor waterkwaliteit gaat het in hoofdzaak om directe lozingen op aangewezen oppervlaktewateren. Indirecte lozingen via het gemeentelijk riool vallen in beginsel onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten, of in bepaalde gevallen onder de provincie. Het toezicht en de handhaving op indirecte lozingen wordt in opdracht van gemeenten en provincies uitgevoerd door de omgevingsdiensten. Voor Delfland vervullen Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) en DCMR Milieudienst Rijnmond (DCMR) deze rol. Voor rijkswateren ligt het bevoegd gezag bij Rijkswaterstaat. In specifieke gevallen speelt ook de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) een rol, bijvoorbeeld bij de naleving van regels rond gewasbeschermingsmiddelen die invloed kunnen hebben op de waterkwaliteit.

2.2 Context

Er spelen momenteel meerdere maatschappelijke ontwikkelingen die het vormgeven en uitvoeren van toezicht en handhaving op waterkwaliteit door Delfland beïnvloeden.

Allereerst leggen de **KRW** en de daaraan gekoppelde doelen en deadlines grote druk op de waterschappen. Ook voor Delfland zijn de eisen waaraan in 2027 voldaan moet worden hoog. De juridische implicaties en de mogelijke economische gevolgen maken dat er een hoge mate van politieke en bestuurlijke aandacht is voor de KRW en de waterkwaliteitsopgave.

Een andere ontwikkeling die in de gesprekken ter sprake komt is de **krappe arbeidsmarkt**. Het aantrekken en behouden van gekwalificeerd personeel is hierdoor een uitdaging. De afdeling Toezicht en Handhaving (THH) heeft in 2024, na een periode van mindere bezetting in 2023, kunnen toewerken naar een bijna volledige bezetting (31,8 van de 35,4 fte).²³ Het lukte Delfland om in deze periode veel vacatures succesvol in te vullen. Nieuwe medewerkers vragen echter, in het geval dat zij geen ervaring hebben binnen het waterschapsdomein, een lange inwerkperiode van zo'n twee jaar. Dit heeft effect op de inzetbaarheid van collega's en maakt het noodzakelijk om scherp te prioriteren welke overtredingen en risicogebieden aandacht krijgen.

De krappe arbeidsmarkt speelt bij alle TH-(uitvoerings)organisaties een rol, maar bij gebieden met kenmerken waar bepaalde **specialistische kennis** nodig is helemaal. In dichtbevolkte gebieden zoals Delfland, waar glastuinbouwbedrijven een groot aandeel hebben in het economisch en ruimtelijk profiel, vereist handhaving expertise op het gebied van bijvoorbeeld lozingsstromen, emissiebronnen en sectorale regelgeving. Deze complexiteit maakt het vinden en opleiden van personeel extra uitdagend. Om hierin te voorzien is er een eigen inwerk- en opleidingstraject opgezet en een kennisbank die het inwerken ondersteunt. De respondenten geven aan dat de extra stappen die Delfland op het gebied van werving en opleiding zet, hun vruchten afwerpen. Het lukt ondanks de uitdagingen steeds om de capaciteit op peil te houden en de wettelijke taken in te vullen.

Naast deze personele uitdagingen neemt ook de **maatschappelijke druk** voor een veilige en gezonde leefomgeving toe. Burgers, belangenorganisaties en media tonen zich steeds kritischer als het gaat om de bescherming van de waterkwaliteit en het handhavend optreden tegen overtredingen. Incidenten of tekortkomingen in handhaving kunnen snel leiden tot reputatieschade en politieke druk om maatregelen te intensiveren. Dit vergroot de behoefte aan transparantie, informatievoorziening en aantoonbare resultaten richting bestuur en samenleving, waarop Delfland reageert.

De inwerkingtreding van **de Omgevingswet** in 2024 heeft gevraagd om aanpassing van het beleid en om intensivering van samenwerking en afstemming met andere overheden en uitvoeringsorganisaties. Delfland heeft in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet voorbereidingen getroffen, maar het blijft binnen dit nieuwe wettelijke kader tot op heden in de praktijk soms uitvogelen hoe bepaalde processen binnen het nieuwe wettelijke kader vorm moeten krijgen.

2.3 Beleid

In 2021 heeft de VV de *Watervisie* vastgesteld, die het actuele geldende kader vormt voor de periode 2022 – 2027. Hierin is waterkwaliteit benoemd als afzonderlijk thema, met als doel 'het beschermen en verbeteren van de waterkwaliteit, via het remmen, tegengaan of terugdringen van afspoeling van schadelijke stoffen (vanuit bedrijven, door bouwmaterialen, etc.) en het ontwikkelen van voorwaarden (zoals habitat) voor het goed functioneren van waternatuur.'⁴ Aan deze opgave zijn richtinggevende keuzes gekoppeld, zoals het stimuleren van emissieloze kassen, natuurvriendelijke oevers en het tegengaan van lozingen en exoten.

² Delfland. (z.d.). *Verantwoordingsrapportage 2024*.

³ Delfland. (2025). *Eerste tussentijdse rapportage 2025*.

⁴ Delfland. (z.d.). *Watervisie 2022–2027*.

De waterkwaliteitsopgave is verder uitgewerkt in het *Waterbeheerprogramma 2022–2027 (WBP6)*, waarin doelen en maatregelen zijn opgenomen die aansluiten bij de KRW.⁵ De ambitie om de KRW-normen uiterlijk in 2027 te realiseren wordt ook bevestigd in andere beleidsdocumenten, waaronder de *Kadernota 2025*.⁶ Het *KRW-programma Delfland 2022–2027* concretiseert de opgave verder aan de hand van een tabel met de concrete fysisch-chemische en ecologische doelen voor de waterlichamen binnen Delfland. Daarnaast zijn in de *Begroting 2025* prestatie-indicatoren opgenomen die de voortgang richting de KRW-doelen verder inzichtelijk maken.^{7,8}

Coalitieakkoord

Respondenten geven aan dat het huidige beleid voor waterkwaliteit voor een belangrijk deel ook gebaseerd is op het in 2023 vastgestelde coalitieakkoord, waarin waterkwaliteit één van de belangrijkste speerpunten is. Ook dit akkoord onderschrijft de KRW-doelen voor 2027 en benoemt daarbij het inzetten op effectievere en innovatieve vormen van toezicht en handhaving. Concreet omvat dit het gerichter (en mobieler) meten en monitoren van de waterkwaliteit in het glastuinbouwgebied, om op basis daarvan maatregelen doelmatiger te kunnen inzetten en handhaving effectiever te maken. Daarnaast bevat het akkoord de inzet op de intensivering van toezicht en handhaving, onder andere door het verbeteren van de samenwerking met partijen als omgevingsdiensten en de NVWA, door het verstrekken van middelen middels een nieuw convenant en het koppelen van meetdata van Delfland, gegevens uit de glastuinbouw en resultaten van inspecties.⁹ Ten aanzien van sancties wordt gestreefd naar strenger toelatingsbeleid van gewasbeschermingsmiddelen en het zorgvuldiger verstrekken van vergunningen. Daarnaast wil men bij bedrijfsoverdrachten extra handhaven, om te voorkomen dat bestaande milieuproblemen of ongewenste praktijken ongemerkt worden doorgegeven aan nieuwe eigenaren. Het coalitieakkoord is opgesteld door meerdere fracties maar niet apart vastgesteld door de VV.

De respondenten uit de ambtelijke organisatie geven allen aan dat ze de waterkwaliteitsdoelen en het beleid in de basis duidelijk achten en er in de dagelijkse praktijk goed mee uit de voeten kunnen.

2.4 Strategie

Het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden (D&H) van Delfland heeft in 2021 een toezicht- en handhavingsstrategie vastgesteld.¹⁰ Deze strategie heeft als doel te verduidelijken hoe Delfland zijn toezicht- en handhavingsinstrumentarium inzet om het naleefgedrag van burgers, bedrijven en overheden binnen het beheergebied te bevorderen.¹¹ Het document biedt inzicht in de verschillende beschikbare instrumenten, zowel strafrechtelijk, bestuursrechtelijk als privaatrechtelijk, en bevat daarnaast een sanctiestrategie. In deze strategie is een matrix opgenomen die richting geeft aan de keuze van sancties, waarbij de ernst van de overtreding en het gedrag van de overtreder leidend zijn. De sanctiestrategie van Delfland is gebaseerd op de landelijke sanctiestrategie die in 2004 is vastgesteld door het Landelijk Overleg Milieuhandhaving (LOM), de voorloper van de huidige Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO). De toezicht- en handhavingsstrategie van Delfland wordt momenteel geactualiseerd.

⁵ Delfland. (2022). *Waterbeheerprogramma 2022–2027*.

⁶ Delfland. (2024). *Kadernota 2025*.

⁷ Delfland. (z.d.). *KRW-programma Delfland 2022–2027*.

⁸ Delfland. (2024). *Waterpast maken. Begroting 2025 en meerjarenraming 2026–2029*.

⁹ Coalitie Delfland. (2023). *Water voor mens en natuur: Een trendbreuk in waterbeheer. Coalitieakkoord 2023–2027*.

¹⁰ De toezicht- en handhavingsstrategie is in 2021 vastgesteld en in 2022 gepubliceerd.

¹¹ Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (2022). *Toezicht- en handhavingsstrategie*.

De handhavingsstrategie moet volgens het Omgevingsbesluit worden gebaseerd op een analyse van de problemen die zich kunnen voordoen bij de naleving van wet- en regelgeving, en op de doelen die met toezicht en handhaving worden nagestreefd.¹² De Toezicht- en handhavingsstrategie van Delfland beschrijft dat er een risicoanalyse wordt uitgevoerd om de prioriteiten vast te kunnen stellen, maar noemt niet de daaruit voortkomende prioriteiten zelf.

Binnen Delfland wordt eens per vier jaar een risicoanalyse uitgevoerd, die jaarlijks wordt bijgewerkt. De huidige risicoanalyse beslaat de periode 2023 – 2027.¹³ De risicoanalyse is opgenomen als los document en is vastgesteld door het college van D&H. Deze documenten worden niet gedeeld of besproken met de VV. De jaarlijkse bijwerking wordt als vast onderdeel opgenomen in de uitvoeringsprogramma's (zie paragraaf 2.5).

2.5 Programma

Om tot uitvoering van toezicht en handhaving te komen, moet het beleid jaarlijks worden doorvertaald in een uitvoeringsprogramma. In deze paragraaf wordt het uitvoeringsprogramma toegelicht, evenals de risicogestuurde aanpak die daarin centraal staat. Ook wordt toegelicht op welke wijze capaciteit en middelen hiervoor worden ingezet. Daarnaast is er een relevant project binnen Delfland waar we kort op ingaan, en beschrijven we de organisatie-inrichting van toezicht en handhaving binnen het hoogheemraadschap.

Over het uitvoeringsprogramma

De inzet op toezicht en handhaving wordt jaarlijks vastgelegd in het *Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving*. Dit programma beschrijft hoe toezicht en handhaving bijdragen aan de vastgestelde beleidsdoelen van Delfland. Het *Uitvoeringsprogramma 2025* is opgesteld op basis van de middelen in de *Begroting 2025* en de aandachtspunten uit het *coalitieakkoord 2023–2027*. In het uitvoeringsprogramma wordt een prioritering gemaakt van de toezicht- en handhavingstaken op basis van de wettelijke taken, vastgestelde beleidskeuzes, bestuurlijke wensen en de resultaten van de risicoanalyse (zie verderop). In het programma van 2024 werd waterkwaliteit (glastuinbouw en microverontreinigingen) benoemd als een van de vijf speerpunten. In 2025 is verbetering van de waterkwaliteit opnieuw als een van de hoogste prioriteiten opgenomen, met nadruk op toezicht op de glastuinbouw, directe lozingen en indirecte lozingen (waarvan die laatste in samenwerking met de omgevingsdiensten).¹⁴

Sinds 2025 bevat het uitvoeringsprogramma zowel ambtelijke als bestuurlijke prestatie-indicatoren (output-indicatoren).¹⁵ Er zijn twee bestuurlijke indicatoren opgenomen. De eerste omvat de activiteit 'toezicht op de glastuinbouw', waarbij 95% van de bedrijven een UO-rapportage (Uitvoerings- en Onderhoudsrapportage) moet indienen en waarvan 5% moet worden gecontroleerd.¹⁶ De tweede indicator stelt dat 100% van de opgeknapte kades van niet-waterkerende objecten (NWO's) moet worden gecontroleerd. Daarnaast betreffen de ambtelijke indicatoren 1) het opstellen van het jaarlijkse uitvoeringsprogramma, 2) het uitvoeren van seizoensschouwen en de schouw 'buitengewoon onderhoud', 4) surveillance, en 5) toezicht op

¹² Rijksoverheid. (z.d.). *Omgevingsbesluit, artikel 13.5*, te raadplegen via <https://wetten.overheid.nl/jci1.3:c:BWBR0041278&hoofdstuk=13&afdeling=13.2¶graaf=13.2.2&artikel=13.5&z=2025-08-29&q=2025-08-29>.

¹³ Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (2022). *Probleemanalyse 2023-2027*.

¹⁴ Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (z.d.). *Uitvoeringsprogramma 2025 Toezicht en Handhaving*.

¹⁵ In de verantwoordingsrapportages heeft Delfland al eerder met deze KPI's gewerkt. Sinds 2025 zijn deze ook onderdeel van het uitvoeringsprogramma.

¹⁶ In het kader van de Omgevingswet moeten glastuinbouwbedrijven jaarlijks een milieurapportage indienen, de UO-rapportages. Deze worden volgens het *Uitvoeringsprogramma 2025* in samenwerking met de omgevingsdiensten steekproefsgewijs gecontroleerd.

afgegeven vergunningen en meldingen.

De indicator 'surveillance' omvat vier handhavingsdagen, tien inspectievluchten en 550 uur watersurveillance. De indicator 'toezicht op afgegeven vergunningen en meldingen' bevat 1.100 uitgevoerde controles.¹⁷ Er is aangekondigd dat deze indicatoren worden geëvalueerd.

De jaarlijkse uitvoeringsprogramma's worden bestuurlijk vastgesteld. Waar het programma zelf in voorgaande jaren nog met de VV werd gedeeld, wordt de VV sinds 2025 uitsluitend per brief geïnformeerd over de inhoud van het programma.

Risicogestuurde aanpak

In 2023 is de risicogestuurde aanpak voor toezicht en handhaving geïntroduceerd. Deze nieuwe aanpak is met name gericht op de glastuinbouwsector, doordat zich hier voor Delfland de grootste risico's voor de waterkwaliteit bevinden. Voorheen werd er gewerkt met een gebiedsgerichte aanpak, waarbij alle polders in het werkgebied achtereenvolgens werden gecontroleerd, zonder directe betrokkenheid van andere partners zoals de omgevingsdiensten. In de risicogestuurde aanpak worden tweemaal per jaar de twee meest vervuilde glastuinbouwgebieden geselecteerd (van de in totaal 26 glastuinbouwgebieden), waarop de metingen en controles in samenwerking met de omgevingsdienst plaatsvinden. Respondenten geven aan dat de risicoafweging die hieraan ten grondslag ligt een uitgebreide kwantitatieve onderbouwing heeft, waarbij verschillende afdelingen en andere samenwerkingspartners betrokken zijn. Doordat de risico's in deze aanpak centraal staan, wordt deze werkwijze door respondenten gezien als een doelgerichtere werkwijze ten opzichte van de eerdere gebiedsgerichte aanpak.

Naast metingen en bedrijfsbezoeken richt de aanpak zich op extra toezicht op knelpunten en op stevigere handhaving, met name bij de zeven meest voorkomende overtredingen. In deze gevallen wordt niet langer volstaan met een waarschuwing, maar wordt er direct handhavend opgetreden. Daarnaast wordt er gebruikgemaakt van nieuwe opsporingsmethoden, zoals e-DNA-onderzoek en intensievere monitoring.¹⁸

De prioritering van toezicht- en handhavingstaken is gebaseerd op risico's uit voorgaande jaren. In het *Uitvoeringsprogramma 2024* is hiervoor een overzicht opgenomen, waarin (wettelijke) taken een score krijgen van 1 (hoog risico) tot 5 (geen risico), met een 'v' voor verplichte activiteiten. Uit het programma uit 2024 is niet exact af te leiden welke activiteiten er daadwerkelijk worden uitgevoerd. Wel is helder aangegeven dat bij calamiteiten of beperkte capaciteit de hoogste prioriteiten worden uitgevoerd. In het *Uitvoeringsprogramma 2025* is naast de prioritering van activiteiten ook een urenindicatie toegevoegd, waardoor inzichtelijk is welke mate van inzet er per activiteit nodig is. Daarbij is aangegeven dat met de huidige bezetting de activiteiten met prioriteit 1, 2 en ten dele 3 kunnen worden uitgevoerd. Het resterende deel bestaande uit de activiteiten met een lagere prioriteit wordt niet, of alleen op meldingsbasis opgepakt.¹⁹

Respondenten geven aan tevreden te zijn over de risicogestuurde aanpak. Daarbij noemen ze dat, doordat de inzet is gebaseerd op risicoanalyses en gebiedsspecifieke bevindingen, de resultaten en effectiviteit per locatie kan verschillen.

¹⁷ Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (z.d.). *Uitvoeringsprogramma 2025 Toezicht en Handhaving*.

¹⁸ Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (z.d.). *Uitvoeringsprogramma 2024 Toezicht en Handhaving*.

¹⁹ Idem.

²⁰ Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (z.d.). *Uitvoeringsprogramma 2025 Toezicht en Handhaving*.

Regulier toezicht en handhaving

De risicogestuurde aanpak is een aanvullende aanpak van Delfland die plaatsvindt naast de reguliere toezicht- en handhavingsactiviteiten. Het reguliere toezicht richt zich op het controleren van gereguleerde activiteiten en het signaleren van niet-gereguleerde (illegale) activiteiten. Daarnaast omvat het de controle op onderhoudsverplichtingen van derden en de afhandeling van meldingen in het kader van de Waterschapsverordening.

Jaarlijks ontvangt Delfland circa 1.000 meldingen op grond van de Waterschapsverordening met betrekking tot gereguleerde activiteiten, zoals bijvoorbeeld over werkzaamheden aan waterkeringen of oevers, lozingen of grond- en bouwwerkzaamheden. Hiervan vindt op basis van prioritering op de helft van de meldingen toezicht plaats. Daarnaast komen er ongeveer 1.900 incidentmeldingen binnen van inwoners, bedrijven en collega-overheden. Deze meldingen hebben betrekking op uiteenlopende onderwerpen, waaronder onderhoud van watergangen, vervuiling, lozingen, dode vissen, objecten in het water en klachten rond vaarrecreatie.¹⁹

Het reguliere toezicht bestaat verder uit lucht-, vaar- en veldsurveillance. Voor deze activiteiten zijn vanaf 2025 de eerder genoemde ambtelijke prestatie-indicatoren opgesteld.

Waar de risicogestuurde aanpak zich uitsluitend richt op de glastuinbouw, hebben het reguliere toezicht en de reguliere handhaving een bredere scope en bestrijken ze ook andere sectoren en typen bedrijven.

Capaciteit

De beschikbaarheid van middelen en capaciteit vormt een belangrijke randvoorwaarde voor de inzet van toezicht en handhaving. In het *Uitvoeringsprogramma 2025* wordt benadrukt dat verloop of langdurige uitval van medewerkers ook in 2025 aan de orde kan zijn. De planning is daarom vooral een streven, gebaseerd op de beschikbare capaciteit en de eerder uitgevoerde risicoanalyse. Daarbij is geen buffer ingecalculerd om onverwachte of bijzondere werkzaamheden op te vangen, zoals calamiteiten of droogte-inspecties. Bij tegenslagen is THH genoodzaakt de planning aan te passen. Wel wordt er rekening gehouden met een gemiddelde inwerk- en opleidingstijd van twee jaar voor nieuwe medewerkers in het veld.

Delfland lost een deel van de capaciteitslimieten op door innovatieve toezichtinstrumenten toe te passen. Naast de bestaande bedrijfsbezoeken worden onder meer helikopter- en dronevluchten ingezet, evenals een droneboot, waarmee controles en metingen effectief en minder arbeidsintensief worden uitgevoerd. Volgens respondenten is er binnen de organisatie ruimte om nieuwe ideeën en methoden in te brengen en uit te proberen. Zij geven aan tevreden te zijn met de diversiteit aan toezichtinstrumenten die momenteel wordt ingezet.

Een enkele respondent plaatst hierbij de kanttekening dat de intensiteit en effectiviteit van toezicht en handhaving verder kan worden vergroot, wanneer er verder wordt ingezet op deze innovatieve helikopter- en drone-instrumenten door middel van een frequentieverhoging van inspecties.

Projectplan Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit Toezicht en Handhaving

Met het project *Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit Toezicht en Handhaving* beoogt Delfland bestaande handhavingsinstrumenten intensiever te benutten op basis van praktijkervaringen. In januari 2025 is hiervoor een vijfpuntenplan opgesteld, dat aansluit bij het programmaonderdeel 'regels maken, regels benutten' binnen de waterkwaliteitsopgave. Het plan omvat: 1) handhaving op zorgplicht via besluiten en/of maatwerkvoorschriften, 2) uitbreiding van de kring van overtreders naar ook natuurlijke personen, 3) verhoging van bestuursrechtelijke dwangsommen, 4) meer communicatie over de bijdrage van handhaving aan waterkwaliteit, en 5) intensievere samenwerking met ketenpartners zoals het KRW-impulsprogramma, mede-waterschappen, de

NVWA en Glastuinbouw NL. Voor elk onderdeel zijn doelstellingen, resultaten, haalbaarheid, planning en prestatie-indicatoren uitgewerkt.²¹

Zowel ambtelijke als bestuurlijke respondenten zijn positief over de aanpak en zien in dit vijfpuntenplan duidelijke meerwaarde voor een doeltreffende toezicht en handhaving.

De VV is mondeling geïnformeerd over dit project, het plan zelf is (nog) niet openbaar gepubliceerd. Publicatie vindt plaats in samenhang met de aanvullende aanpak 'Regels maken en regels benutten', deze worden samengevoegd aangeboden aan de VV.

Organisatie-inrichting en verbinding met het bestuur

Binnen de organisatie is toezicht en handhaving ondergebracht in de afzonderlijke afdeling THH die valt onder de directeur Bedrijfsvoering en wordt aangestuurd door een afdelingsmanager. THH telt 35,85 fte²² en in totaal 38 medewerkers. Binnen de organisatie vindt structurele afstemming plaats tussen de verschillende programma's, waaronder het *programma Waterkwaliteit* en het *Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving*. Respondenten benadrukken dat de communicatielijnen op dit dossier kort zijn en dat er regelmatig functionele afstemming plaatsvindt.

Bestuurlijk vallen toezicht en handhaving onder de portefeuille van de dijkgraaf, terwijl waterkwaliteit onder de verantwoordelijkheid van een hoogheemraad valt. Volgens respondenten verloopt de samenwerking tussen de hoogheemraden en de dijkgraaf op dit terrein goed.

2.6 Voorbereiding

Voor een goede voorbereiding op de uitvoering is het belangrijk dat er procedures, werkinstructies en werkprotocollen zijn ontwikkeld die aansluiten op de strategie en het uitvoeringsprogramma. Er bestaan verschillende werkinstructies voor de uitvoering van toezicht, handhaving en advisering (THA) binnen Delfland, waaronder werkinstructies voor controles, verzoeken tot handhaven en strafrechtelijk optreden, en werkinstructies voor de planner van dienst. In het werkgebied van Delfland wordt de waterkwaliteit zowel met periodieke als continue metingen gemonitord, zie paragraaf 2.8 over monitoring. In de instructies is te vinden welke stappen er gezet moeten worden bij welke signalen.

Uit de gesprekken horen we terug dat sommige werkprotocollen en -instructies aan actualisatie toe zijn. Er worden hiervan momenteel echter geen negatieve gevolgen voor de praktijk ervaren, doordat de toezichthouders elkaar op de hoogte houden van de beste uitvoering van de instructies en dat in de praktijk brengen. In werkoverleggen van de toezichthouders zijn veiligheid en de werkinstructies vaste bespreekpunten. Ook worden de toezichthouders bevraagd als werkinstructies en -protocollen worden herzien.

2.7 THA-uitvoering

Delfland zoekt actief de samenwerking met andere overheden en (handhavings)partners op. De uitvoering van de risicogestuurde aanpak vindt plaats in nauwe samenwerking met de omgevingsdiensten: controles worden in gezamenlijkheid uitgevoerd. Tot 2025 betrof dit voornamelijk de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH); vanaf 2025 zullen controles ook met de DCMR worden uitgevoerd. In dit kader worden gezamenlijke bedrijfsbezoeken georganiseerd. De inspecties die op basis van de risicoanalyse in de geselecteerde glastuinbouwgebieden plaatsvinden,

²¹ Delfland. (2025). *Projectplan 'Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit Toezicht en Handhaving'*.

²² Schriftelijk bevestigd door afdeling THH op 1 oktober 2025 via ambtelijk wederhoor.

worden tegelijkertijd en in gezamenlijkheid uitgevoerd met de omgevingsdienst in dat betreffende werkgebied. Gezien de overlap van werkgebieden is dat in de meeste gevallen Omgevingsdienst Haaglanden. De toezichthouder van het hoogheemraadschap en de toezichthouder van de omgevingsdienst voeren ter plekke ieder hun eigen controle uit en maken ieder hun eigen inspectierapportage namens hun eigen bevoegd gezag. Er vinden gezamenlijk overleggen plaats aan de voorkant over de prioritering en uitvoering, en naderhand over eventuele verbeterpunten.

Volgens respondenten uit de ambtelijke organisatie zijn de communicatielijnen met de omgevingsdiensten kort en vindt er regelmatig functionele afstemming plaats. Ook buiten deze vaste momenten worden signalen onderling gedeeld. Alle respondenten betrokken bij de uitvoering ervaren het samen optrekken met de omgevingsdiensten als een grote toegevoegde waarde. De samenwerking wordt door alle betrokkenen positief beoordeeld. In de praktijk blijkt dat toezichthouders veel van elkaar leren en elkaar sneller weten te vinden wanneer zich situaties voordoen die voor de ander relevant kunnen zijn.

De omvang en concentratie van de glastuinbouw in het werkgebied van Delfland is uniek in Nederland. Respondenten geven aan dat zij om deze reden en door deze gezamenlijke aanpak en kennisontwikkeling toonaangevend kunnen zijn op het gebied van toezicht en handhaving in glastuinbouwgebieden. Waar mogelijk worden kennis en praktijkervaringen actief gedeeld met andere waterschappen en omgevingsdiensten.

Vanuit de gesproken samenwerkingspartners wordt aangegeven dat waterkwaliteit (met een specifieke focus op de glastuinbouw) voor hen ook een belangrijke prioriteit is en dat zij daarom graag samenwerken op dit thema. Een omgevingsdienst is bij haar prioritering afhankelijk van de wensen van haar opdrachtgevers (gemeenten en provincie), waardoor de afweging van inzet anders werkt dan bij een waterschap. Binnen het werkgebied van de Omgevingsdienst Haaglanden zijn de glastuinbouwgebieden geconcentreerd in drie gemeenten. Het zou dus in de toekomst kunnen voorkomen dat een omgevingsdienst uit capaciteitsoverwegingen niet de opdracht krijgt van de aansturende gemeenten om naar een specifieke polder toe te gaan. Als deze situatie zich voordoet, moet hierover het gesprek gevoerd worden met Delfland. Tot nu toe is het gelukt om de risicogestuurde aanpak te volgen en de gebieden die daaruit naar voren komen in gezamenlijkheid te bezoeken.

Op het gebied van gezamenlijke communicatie over aanpak en successen kan nog beter samengewerkt en samen opgetrokken worden. Communicatie over behaalde resultaten gebeurt nog grotendeels separaat vanuit de afzonderlijke organisaties. Het zou volgens een respondent meerwaarde hebben als er in gezamenlijkheid wordt uitgedragen wat er bereikt wordt.

Enkele respondenten geven aan dat intensivering van de samenwerking met andere partners nog mogelijk en wenselijk is. Dit gaat dan bijvoorbeeld over het delen van data of kennis, over onder andere verboden stoffen. Bovendien geven gesprekpartners ook aan dat aansluiten bij of een betere verbinding met het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC) kan bijdragen aan de aanpak van milieucriminaliteit. Ook kan meer samenwerking met het strafrecht bijdragen aan effectiviteit. In het projectplan *Aanvullende aanpak Waterkwaliteit Toezicht en Handhaving* wordt expliciet op de intensivering van die samenwerking ingezet, zie ook paragraaf 2.5.²³ Tot slot blijkt uit de gesprekken dat er geen gezamenlijke evaluatie is van de samenwerking, wat door respondenten als een gemis wordt ervaren.

²³ Delfland. (2025). *Projectplan 'Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit Toezicht en Handhaving'*.

(Beleids)advies

Bij Delfland zijn er een aantal aparte beleidsadviseurs op het gebied van THA. Zij houden zich onder andere bezig met het ontwikkelen van het TH-beleid, waaronder de uitvoeringsprogramma's, de invulling van en het voldoen aan de kwaliteitscriteria, de monitoring, en de voortgangsrapportages. Bovendien denken zij mee over het implementeren van nieuwe regelgeving, het opstellen van beleidsregels en het maken en actualiseren van werkprotocollen. Ook organiseren zij trainingen en opleidingen voor de medewerkers. Zij zijn ook intensief betrokken bij het project *Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit Toezicht en Handhaving*.

Het handelen op signalen en meldingen

Naast de uitvoering van toezicht- en handavingsactiviteiten binnen bijvoorbeeld de risicogestuurde aanpak, vindt toezicht en handhaving in de dagelijkse praktijk ook plaats op basis van meldingen en signalen.

De dienstdoende planner ontvangt meldingen en/of incidenten die tijdens kantoortijden via het Servicepunt binnenkomen, en coördineert deze. Urgente meldingen worden naast het systeem ook telefonisch aan de planner doorgegeven en met relevante informatie overgedragen.¹

De planner van dienst beoordeelt de urgentie van meldingen en incidenten, waaronder de vraag of het een calamiteit betreft, en wijst deze toe aan de beschikbare of juiste medewerker. Spoedmeldingen of situaties waarvoor snel actie nodig is worden telefonisch gecommuniceerd, overige meldingen worden per e-mail aan de betrokken medewerker doorgegeven. Voordat een melding wordt uitgezet, controleert de planner of de melding of locatie reeds bekend is in het systeem om dubbele inzet te voorkomen.

Bij (mogelijke) calamiteiten neemt de planner contact op met de CMI (coördinator meldingen en incidenten), die vervolgens met de CPI (coördinator plaats incident) schakelt voor eventuele opschaling naar de calamiteitenorganisatie. Indien wordt besloten tot opschaling, neemt de dienstdoende CMI het incident over van de planner en stelt een situatiebeeld op in het LCMS (Landelijk Centraal Melding Systeem).

Er is intern veel afstemming tussen beleid, uitvoering en handhaving, waarbij informatie uit meetreeksen en analyses wordt gedeeld, geven de respondenten aan. Een voorbeeld dat respondenten noemden, betrof de ontdekking en sanering van een illegale lozingspijp bij een duiker, die een meetpunt negatief beïnvloedde. Nadat de pijp was verwijderd, was direct een aantoonbare verbetering van de waterkwaliteit zichtbaar, ook op enige afstand van de bron. Dit soort casuïstiek laat volgens hen zien hoe data, analyse en uitvoering samenkomen en tot zichtbare resultaten leiden.

Vanuit de ambtelijk organisatie klinkt over het geheel tevredenheid over de wijze waarop toezicht en handhaving voor waterkwaliteit in de praktijk functioneert.

Deze beleidsadviseurs besteden veel energie aan het optimaliseren van de inzet van TH-instrumenten. Dit soort projecten worden binnen de beschikbare (beleidsadvies)capaciteit opgepakt. Hierdoor zijn er soms zaken die iets langer blijven liggen, zoals het actualiseren van bepaalde werkinstructies en -protocollen. Ook geven respondenten aan dat er niet altijd tijd overblijft voor het bijwonen of organiseren van netwerkactiviteiten.

De ambtelijke respondenten geven aan dat het als prettig wordt ervaren dat er bij Delfland ruimte is voor beleidsadviseurs op het gebied van TH. Van andere waterschappen horen zij verhalen dat daar bij hen minder capaciteit voor beschikbaar is.

2.8 Monitoring

In het werkgebied van Delfland wordt de waterkwaliteit zowel regelmatig als continu gemonitord via verschillende meetnetten. Op nationaal niveau maakt Delfland onderdeel uit van het Landelijk Monitoringsnetwerk KRW, dat is ingericht om de chemische en ecologische kwaliteit van Nederlandse grond- en oppervlaktewateren systematisch te volgen. Via vaste meetpunten worden gegevens verzameld voor zowel toestand- en trendmonitoring, als operationele monitoring in risicogebieden.

Volgens respondenten sluit dit landelijke meetnet niet voldoende aan bij de lokale praktijk van toezicht en handhaving om het daarvoor te kunnen gebruiken. Hoewel het meetnet veel data oplevert, zijn deze gegevens niet realtime beschikbaar, waardoor ze niet direct kunnen worden benut voor handhavingsacties. Daarnaast bevat het meetnet te weinig meetpunten om verschillen op lokale schaal zichtbaar te maken. Hierdoor blijven pieken in stoffenoverschrijdingen minder zichtbaar en worden lokale verschillen in tijd en ruimte deels uitgemiddeld.

Om dit te ondervangen voert Delfland het hele jaar door aanvullende eigen metingen uit via een dichter meetnet, bestaande uit 42 meetpunten gericht op 225 bestrijdingsmiddelen.²⁴ Delfland stelt expliciet dat de KRW-toets 'geen diagnostische toets is en dat extra lokale monitoring nodig is'.²⁵ Deze metingen zijn gericht op de 26 glastuinbouwgebieden, waardoor er een gedetailleerder beeld ontstaat van de waterkwaliteit. Op deze manier kunnen knelpunten en individuele vervuilingsbronnen beter worden geïdentificeerd. Deze lokale, fijnmazige monitoring ondersteunt de risicogestuurde controles, maakt sneller bijsturen mogelijk en versterkt de trendbewaking. De KRW-data van de landelijke systemen dienen vooral voor de formele beoordeling en de analyse van langetermijntrends, en worden als belangrijke bron gebruikt voor het bepalen van de glastuinbouwgebieden waar de risicogestuurde aanpak op toegepast moet worden.

Verantwoording

De resultaten van metingen en werkzaamheden worden periodiek vastgelegd in verantwoordingsrapportages. Voor toezicht en handhaving verschijnen jaarlijks drie rapportages: een jaarrapportage aan het begin van het nieuwe jaar en twee tussentijdse rapportages rond mei en september.

De verantwoordingsrapportages geven een breed beeld van de operationele uitvoering en resultaten van het werkveld. Centraal staan de uitgevoerde activiteiten, variërend van toezicht in de glastuinbouw en landbouw tot controles bij infrastructurele projecten en het afhandelen van meldingen en incidenten. Deze activiteiten worden sinds 2025 onderbouwd met de prestatie-indicatoren, waarmee inzichtelijk wordt gemaakt in hoeverre doelstellingen zijn behaald.²⁶ Zo wordt in de eerste tussentijdse rapportage uit 2025 inzichtelijk gemaakt dat 2 van de 4 handavingsdagen hebben plaatsgevonden, 3 van de 10 inspectievluchten, 50 van de 550 uur watersurveillance²⁷ en dat 575 van de 1.100 controles op vergunningen en meldingen zijn uitgevoerd.

De rapportages bevatten ook kwalitatieve toelichtingen, bijvoorbeeld via praktijkvoorbeelden en casussen die laten zien welke effecten toezicht en handhaving in de praktijk sorteren, en

²⁴ Delfland. Afdeling Monitoring en Advies. (2025). Waterkwaliteitsrapportage 2024.

²⁵ Idem.

²⁶ De verantwoordingsrapportages bevatten al sinds 2019 prestatie-indicatoren. In 2024 is besloten de huidige indicatoren uit de rapportages te verwijderen en nieuwe indicatoren op te stellen. In 2025 zijn de huidige indicatoren teruggeplaatst. Delfland is momenteel bezig met het ontwikkelen van nieuwe indicatoren.

²⁷ 50 van de 550 uur is een klein aandeel. Deze cijfers dienen echter geplaatst te worden in de context dat het vaarseizoen loopt van april t/m oktober en de eerste tussentijdse rapportage betrekking heeft op de periode januari t/m april.

toelichtingen op organisatorische ontwikkelingen en de inzet van nieuwe inspectiemethoden. De rapportages bevatten echter geen outcome-indicatoren. De rapportages dienen als controlerend én als richtinggevend instrument voor de verdere ontwikkeling van het toezicht- en handhavingsbeleid.

Naast de verantwoordingsrapportages van afdeling THH, wordt voor het thema waterkwaliteit door de afdeling Monitoring en Wateradvies (MWA) jaarlijks een rapportage opgesteld. De waterkwaliteitsrapportages geven een beeld van de actuele waterkwaliteit in relatie tot de KRW-doelen. In de rapportages worden de meetresultaten vergeleken met de gestelde normen, worden verbeteringen in kaart gebracht en wordt vastgesteld welke doelstellingen wel of niet zijn gehaald. Daarbij worden knelpunten die van invloed zijn op de waterkwaliteit geïdentificeerd, zoals de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen. De rapportages zijn uitgebreid en gedetailleerd en variëren onderling sterk in omvang.

Niet alle rapportages worden voorgelegd aan de Verenigde Vergadering. De jaarlijkse verantwoordingsrapportage van de afdeling THH en de voortgangsrapportage over waterkwaliteit worden aan de VV opgestuurd, inclusief begeleidende brief. De tussentijdse voortgangsrapportages van THH worden niet gedeeld, maar per brief toegelicht. Respondenten uit de ambtelijke organisatie geven aan dat er momenteel wordt verkend of de samenhang tussen de verantwoordingsrapportage THH en de voortgangsrapportage waterkwaliteit kan worden versterkt.

2.9 Evaluatie

Binnen de Big-8-cyclus van Delfland wordt het onderdeel evaluatie ingevuld door het opstellen en behandelen van de jaarstukken, die bestaan uit een jaarverslag en een jaarrekening aangevuld met een accountantsverklaring.²⁸ De stukken bieden inzicht in de financiële resultaten, de beleidsmatige realisatie en de uitvoering van projecten op het gebied van waterbeheer, klimaatadaptatie en ecologie. Het document bevat gedetailleerde cijfers over baten en lasten, investeringen en afwijkingen, en koppelt deze aan de beleidsdoelen en prioriteiten van Delfland. Met betrekking tot toezicht en handhaving op waterkwaliteit bieden de jaarstukken in beknopte vorm informatie (in verhouding tot de verantwoordingsrapportages). De jaarstukken geven inzicht in de operationele output van toezicht en handhaving, evenals de beleidsmatige en financiële inzet, maar ze bieden geen inzicht in de effecten van de toezicht- en handhavingsactiviteiten.

Respondenten geven aan dat het in de praktijk niet eenvoudig is om effecten van THA-activiteiten op de operationele doelen voor waterkwaliteit eenduidig aantoonbaar in beeld te brengen. Er zijn namelijk veel factoren die op de waterkwaliteit van invloed zijn. Een causaal verband aantonen tussen deze inzet en de waterkwaliteit is zeer lastig. Delfland probeert de effecten aantoonbaar te maken door middel van een communicatiestrategie, waarmee resultaten van de nieuwe risicogestuurde aanpak publiekelijk zichtbaar worden gemaakt. Voorbeelden hiervan zijn concrete casussen, zoals een in augustus 2025 opgespoorde illegale lozing in Pijnacker, waarover via verschillende platforms wordt gecommuniceerd.²⁹

Over de rol van de VV in de evaluatie van het beleid en de uitvoering van toezicht en handhaving gaan we in de volgende paragraaf nader in.

²⁸ Delfland. (2025). *Jaarstukken 2024*.

²⁹ Delfland. (2025). *Illegale lozing Pijnacker-Delfland*. Geraadpleegd op 25 september 2025, via <https://www.hhdelfland.nl/actueel/nieuwsoverzicht/2025/augustus/illegale-lozing-pijnacker-delfland>.

2.10 De positie van de VV

De VV zou in staat moeten zijn haar kaderstellende en controlerende rol in te vullen. Dit houdt in dat de VV vanuit haar kaderstellende rol de strategische koers bepaalt en beleidsmatige en financiële kaders vaststelt waarbinnen het college van D&H het toezicht- en handhavingsbeleid uitvoert. Dit omvat onder meer het vaststellen van doelstellingen, prioriteiten, middelen en randvoorwaarden voor toezicht en handhaving. In haar controlerende rol ziet de VV erop toe dat het college van D&H dit beleid op een doelmatige en doeltreffende wijze uitvoert. De VV toetst de voortgang en resultaten via rapportages, jaarstukken en verantwoordingsinformatie en kan, waar nodig, sturend optreden door het stellen van vragen, het indienen van moties of het bijstellen van beleidskaders.

Informatievoorziening aan de VV

Een adequate informatievoorziening is essentieel voor de VV om haar kaderstellende en controlerende rol goed te kunnen vervullen. Wij verwachten dat de VV gedurende de verschillende stappen van de beleids- en uitvoeringscyclus van de Big-8 wordt geïnformeerd en dat de VV op basis van de informatievoorziening in staat is de kaderstellende en controlerende rol ten aanzien van toezicht en handhaving (en advies) op de waterkwaliteit te vervullen. Het college van D&H heeft zowel een actieve als een passieve informatieplicht richting de VV.

De **actieve informatieplicht** houdt in dat het dagelijks bestuur (DB) uit eigen beweging alle informatie verstrekt die nodig is voor de uitoefening van de taken van de VV. Dit gebeurt tijdig, bij voorkeur in een vroeg stadium van het beleidsproces, en op hoofdlijnen. Bij Delfland wordt de VV onder andere middels 'informatieve brieven' op de hoogte gehouden door het college. De informatieve brieven en voorstellen worden geagendeerd op de betreffende commissieagenda's. Voor dit onderwerp worden de brieven en voorstellen met betrekking tot waterkwaliteit geagendeerd in de Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit (WKK), de brieven en voorstellen met betrekking tot toezicht en handhaving worden geagendeerd in de Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie (BFO). Zie hieronder een overzicht van de verschillende rapportages en manier van behandeling.

| Rapportage | Frequentie per jaar | Informatieve brief | Volledige rapportage in bijlage | Kern van de inhoud | In welke commissie behandeld / op de agenda |
|--|---------------------|--------------------|---------------------------------|--|---|
| Uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving | 1x | Ja | Nee | In de brief staat de prioritering van de TH-taken, met uitleg per prioriteit. | BFO |
| Verantwoordingsrapportage Toezicht en Handhaving | 1x | Ja | Ja | De resultaten van het voorgaande jaar op het gebied van TH. | BFO |
| Tussentijdse rapportage Toezicht en Handhaving | 2x | Ja | Nee | In de brief staan de belangrijkste resultaten en staat de voortgang van het toezicht en handhaving waterkwaliteit los genoemd. | BFO |
| Voortgangsrapportage Waterkwaliteit | 1x | Ja | Ja | In de brief staat de voortgang op het gebied van waterkwaliteit beschreven. | WKK |
| Jaarstukken | 1x | VV voorstel | Ja | Verantwoording over het vorige jaar, waaronder financiële resultaten, beleidsmatige realisatie en uitvoering van projecten. | VV via BFO |

De **passieve informatieplicht** betekent dat het college verplicht is om op verzoek van individuele leden van de algemene vergadering mondeling of schriftelijk inlichtingen te verstrekken, tenzij dit strijdig is met het openbaar belang. De VV heeft de mogelijkheid technische vragen te stellen naar aanleiding van informatieve brieven en voorstellen en heeft altijd de mogelijkheid schriftelijke vragen te stellen. Uit een analyse van de schriftelijke vragen uit 2024 en 2025 blijkt dat de VV regelmatig van dit instrument gebruikmaakt. Een enkele keer gaan de vragen over waterkwaliteit. In februari 2025 zijn er vragen gesteld over de controles bij de glastuinbouw en over risicogestuurd beleid.

In de onderzoeksperiode 2024 – 2025 zijn er enkele moties ingediend over dit onderwerp, waarvan er één aangenomen werd door de VV. Die motie, genaamd *Motie Trendbreuk handhaving waterkwaliteit glastuinbouwpolders*, is aangenomen in september 2024 en roept het college op om het aantal reguliere metingen en/of incidentele metingen (steekproeven) in 2025 te verhogen, in 2025 in te zetten op een hogere pakkans, daarvoor voorstellen aan te dragen voor de VV en het vergroten van de pakkans ook duidelijk te communiceren naar de glastuinbouwsector en naar de inwoners van Delfland.³⁰

In de gesprekken geven de respondenten uit de ambtelijke organisatie aan dat het bestuur waar mogelijk de ontwikkelingen en voortgang actief deelt met de VV. Ook worden er de laatste jaren steeds vaker technische briefings gegeven in de commissies. In die gevallen geeft bijvoorbeeld het afdelingshoofd THH of een toezichthouder uitleg over de werkzaamheden die worden verricht. Over de risicogestuurde aanpak zijn bijvoorbeeld in de afgelopen jaren meerdere presentaties gegeven.

Respondenten geven aan dat de VV de laatste jaren vaker vragen stelt over dit onderwerp. Sinds de huidige bestuursperiode wordt vanuit de afdeling THH een duidelijke toename van betrokkenheid gesignaleerd, onder meer in de vorm van technische vragen. Dat is een trendbreuk met het verleden: voorheen werd ervaren dat er veel inspanning nodig was om toezicht en handhaving onder de aandacht te brengen.

De toegenomen politieke belangstelling wordt door respondenten uit de ambtelijke organisatie enerzijds als een positieve ontwikkeling gezien, maar anderzijds wordt de beantwoording van deze vragen ook als een extra druk ervaren op de ambtelijke capaciteit. Daarbij wordt in sommige gevallen detailsturing ervaren, door bijvoorbeeld het aantal technische (detail)vragen en door moties die zich richten op uitvoeringsaspecten of specifieke casuïstiek.

Zowel bestuurlijk als ambtelijk wordt er nog gezocht naar een passend evenwicht tussen aan de ene kant de mate en aan de andere kant het detailniveau van de informatievoorziening naar de VV. De complexiteit van de materie maakt het volgens respondenten bovendien lastig om de kern helder over te brengen. Dit vergroot het risico dat er moties en vragen worden geformuleerd die onvoldoende aansluiten bij de feitelijke problematiek en daardoor niet direct bijdragen aan een effectievere aanpak.

Gesproken VV-leden geven aan dat ze het als lastig ervaren dat de informatie over dit onderwerp gesplitst wordt tussen twee commissies. Dit maakt het volgens hen moeilijk om een volledig en samenhangend beeld te krijgen van de beschikbare informatie en de voortgang op deze opgave. Daarnaast bestaat er bij sommige leden onduidelijkheid over de opvolging van bevindingen en de resultaten van de bespreking van voortgangsrapportages.

³⁰ Verenigde Vergadering van Delfland. (2024, 26 september). *Motie trendbreuk handhaving waterkwaliteit glastuinbouwpolders*. Aangenomen door de Verenigde Vergadering van Delfland. Geraadpleegd op 25 september 2025, via <https://delfland.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/f7961262-b9be-4a47-a21b-76c504df3bbc?documentId=292ab5f0-e850-44e3-9275-cf596969c651>.

De positie van de VV

De informatievoorziening vormt de basis waarmee de VV in positie wordt gebracht om haar kaderstellende en controlerende rol goed te kunnen uitoefenen. Op basis van de ontvangen informatie voert de VV het gesprek over toezicht en handhaving en bepaalt zij waar nodig de gewenste beleidsrichting. Deze sturing vindt plaats in zowel de controlerende fase van de uitvoeringscyclus als de kaderstellende fase van de beleidscyclus.

De VV stelt in de eerste plaats de Watervisie, het Waterbeheerprogramma, de Kadernota en de begroting vast. De andere (beleids)documenten, zoals het coalitieakkoord, de Toezicht- en Handhavingsstrategie en het uitvoeringsprogramma, zijn niet door de VV vastgesteld. Het coalitieakkoord is weliswaar niet vastgesteld door de VV, maar wordt logischerwijs wel onderschreven door een meerderheid van de VV.

Volgens ambtelijke respondenten is de VV aan de voorkant vooral besluitvormend betrokken via de P&C-cyclus, in het bijzonder bij de budgettaire keuzes. Een concreet voorbeeld is het besluit van de coalitie om jaarlijks drie miljoen euro extra te investeren in de waterkwaliteit, waarvan een deel specifiek bestemd is voor toezicht en handhaving.

De gesproken VV-leden geven aan dat zij slechts beperkt de ruimte ervaren om hun kaderstellende rol te vervullen, omdat de KRW-doelen reeds zijn vastgelegd. Delfland is verplicht om naar deze doelen toe te werken, waardoor de VV-leden weinig mogelijkheden zien om richting te geven aan de inhoudelijke doelen. Tegelijkertijd benadrukken de VV-leden dat zij wél een kaderstellende rol hebben bij toezicht en handhaving van deze doelen, maar dat ze op dit onderdeel nog weinig sturingsmogelijkheden ervaren.

Analyse, conclusie en aanbevelingen

3.1 Overkoepelende conclusie

Op het gebied van waterkwaliteit staat Delfland voor een grote uitdaging om de KRW-doelen voor 2027 te halen. De deadline en de hoge kwaliteitsnormen van de KRW leggen zowel op politiek als ambtelijk niveau een stevige druk. De situatie in Delfland, met veel bedrijvigheid en een grote glastuinbouwsector, maakt de opgave extra complex. Bovendien neemt de maatschappelijke aandacht voor een veilige en gezonde leefomgeving toe, wat de behoefte aan aantoonbare resultaten verder versterkt. Binnen deze context zet Delfland zich in om de waterkwaliteitsdoelen te realiseren. Toezicht en handhaving zijn belangrijke instrumenten die daarvoor worden benut.

De bevindingen uit het onderzoek duiden op een doeltreffende en doelmatige inzet van toezicht en handhaving op de waterkwaliteit. Delfland geeft op alle onderdelen van de beleids- en uitvoeringscyclus invulling aan het toezicht- en handhavingsproces. De risicogestuurde aanpak, gecombineerd met goede interne samenwerking tussen beleid en uitvoering en constructieve samenwerking met de omgevingsdiensten, maakt dat het aannemelijk is dat Delfland de goede dingen doet en die goed doet.

Tegelijkertijd is er verbetering mogelijk. De belangrijkste verbetering heeft betrekking op de rol van de VV. De huidige informatievoorziening ondersteunt vooral de controlerende rol van de VV, maar minder de kaderstellende. De VV kan sterker betrokken worden aan de voorkant van de beleids- en uitvoeringscyclus, zodat zij beter in positie is om het strategische gesprek over het meerjarige beleid te voeren. De VV ontvangt veel informatie over toezicht, handhaving en waterkwaliteit, maar deze is grotendeels operationeel van aard. Door de grootte en detaillering van de informatiestroom is het voor de VV lastig om overzicht te houden. Hoewel Delfland aanvullende toelichting biedt via brieven en technische briefings, blijft de behoefte bestaan om meer invloed te kunnen uitoefenen op de beleidsvorming. Dit blijkt uit het stellen van schriftelijke vragen en het indienen van moties door de VV.

In de volgende paragrafen gaan we achtereenvolgend nader in op het beleid, de uitvoering, de rol en positie van de VV en de conclusies en aanbevelingen die per onderdeel zijn geformuleerd.

Centrale onderzoeksvraag

Zijn beleid en uitvoering met betrekking tot toezicht en handhaving op de waterkwaliteit van Delfland doeltreffend en doelmatig?

De inzet van toezicht en handhaving van Delfland is doeltreffend en doelmatig en levert een zichtbare bijdrage aan het realiseren van de KRW-doelen. De organisatie werkt risicogestuurd en in nauwe samenwerking met interne en externe partners. Tegelijkertijd is er ruimte voor verbetering, met name door de VV sterker te positioneren in de strategische fase van de beleids- en uitvoeringscyclus, zodat zij haar kaderstellende rol beter kan vervullen.

3.2 Beleid

Beleidsdoelen

Binnen het beleid van Delfland zijn voor de verschillende thema's specifieke doelen vastgesteld. Voor het thema waterkwaliteit zijn deze doelen, zoals opgenomen in onder andere de visie, de kadernota's en het coalitieakkoord, duidelijk geformuleerd. Ze worden bovendien breed herkend en gedragen binnen de organisatie. Voor toezicht en handhaving is de uitwerking van de beleidsdoelen echter minder concreet. Het is niet helder welke effecten toezicht en handhaving beogen te realiseren op het gebied van waterkwaliteit. Daarnaast ontbreekt er een eenduidige definitie of doelstelling van wat er binnen Delfland wordt verstaan onder succesvol en efficiënt toezicht- en handhavingbeleid. Hoewel deze onduidelijkheid bestaat, geven zowel de ambtelijke organisatie als het bestuur aan goed te kunnen werken met het huidige beleid, voor zowel waterkwaliteit als toezicht en handhaving, en de koppeling daartussen.

Een belangrijke nuance hierbij is dat het stellen van concrete doelen voor toezicht- en handhavingbeleid geen eenvoudige zaak is. Het vaststellen van een directe causaliteit tussen de inzet van toezicht en handhaving en het behalen van waterkwaliteitsdoelen is erg complex, zeker in relatie tot de kwantitatieve operationele doelen en waterkwaliteitsnormen. Gezien de huidige inrichting van toezicht en handhaving binnen Delfland, de prioriteiten die gesteld worden, de belangrijkste risico's die daarmee gemitigeerd worden, de omvang van de inzet (capaciteit en output) en de voorbeelden die in de gesprekken naar voren kwamen van behaalde resultaten, achten wij dat toezicht en handhaving (en advies) bijdragen aan de verbetering van de waterkwaliteit. Deze bijdrage wordt ook door betrokkenen zo ervaren. Wel is het wenselijk dat de verwachte bijdrage en, ten minste op kwalitatieve wijze, de behaalde resultaten explicieter worden opgenomen in de beleidsdocumenten.

Conclusie: beleidsdoelen

De beleidsdoelen voor waterkwaliteit zijn duidelijk geformuleerd en worden breed herkend en gedragen binnen de organisatie. Voor het thema toezicht en handhaving is het echter minder helder welke concrete effecten op de waterkwaliteit er worden nagestreefd. Hoewel de causale relatie tussen toezicht en handhaving en waterkwaliteitsverbetering lastig aantoonbaar is, kan de bijdrage van THA aan waterkwaliteitsverbetering explicieter en (kwalitatief) inzichtelijker in de beleidsdocumenten worden verankerd.

Aanbeveling 1: Verken de mogelijkheid om concrete doelen vast te stellen voor de inzet of bijdrage van toezicht en handhaving aan de waterkwaliteit.

Strategie en uitvoeringsprogramma

Delfland beschikt over **een toezicht- en handhavingstrategie**. De strategie bevat voornamelijk een overzicht van de beschikbare instrumenten binnen toezicht en handhaving, aangevuld met een interventiematrix. Daarmee heeft het document een andere functie en structuur dan gebruikelijk in de beleids- en uitvoeringscyclus: het biedt namelijk geen duidelijke koppeling met het bredere inhoudelijke beleid en bevat op dat vlak geen richtinggevend kader voor de komende jaren.

De inhoudelijke beleidskeuzes en prioriteiten worden wel gemaakt. Deze zijn echter voornamelijk vastgelegd in het coalitieakkoord (voor de middellange termijn) en verwerkt in de kadernota's en het uitvoeringsprogramma (voor de korte termijn). Vrijwel alle concrete keuzes over de inzet van toezicht en handhaving worden daarbij in het uitvoeringsprogramma gemaakt.

Daarnaast ontbreekt in de toezicht- en handhavingstrategie de meerjarige **risicoanalyse**. Eens per vier jaar wordt door Delfland een risicoanalyse uitgevoerd, die is vastgesteld door het college

van D&H, en die jaarlijks wordt bijgewerkt en opgenomen in het uitvoeringsprogramma. Deze documenten worden niet gedeeld of besproken met de VV.

Het **uitvoeringsprogramma** van de afdeling THH wordt jaarlijks geactualiseerd en bestuurlijk vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma sluit aan op de strategie en is inhoudelijk verbonden met de opgaven uit de visie, het coalitieakkoord en de kadernota's. De directe koppeling met het coalitieakkoord komt hierin duidelijk naar voren. Een belangrijk deel van dit programma richt zich op toezicht en handhaving op de waterkwaliteit. Het programma bevat beleidsmatige keuzes over toezicht en handhaving, waaronder de prioriteiten en de invulling van de risicogestuurde aanpak. Het programma wordt niet formeel aan de VV voorgelegd, de inhoud wordt wel via een informatieve brief gecommuniceerd.

De **risicogestuurde aanpak**, die sinds 2023 wordt toegepast, wordt binnen de organisatie als effectief en waardevol ervaren. Op basis van de opzet van deze aanpak – waarbij de inzet van toezicht en handhaving op doeltreffende en doelmatige wijze wordt geprioriteerd aan de hand van een risicoanalyse – achten wij dit ook, evenals op basis van de afgenomen interviews en de daarin genoemde voorbeelden. Beleid, uitvoering en toezicht werken goed samen en lijken elkaar te versterken. Wel zijn er enkele verbeterpunten te identificeren, met name op het vlak van de beleidsmatige verankering van de relatie tussen waterkwaliteitsdoelen en de eerder genoemde beoogde effecten van toezicht en handhaving.

Conclusie: strategie en uitvoeringsprogramma

De toezicht- en handavingsstrategie van Delfland geeft inzicht in het toezicht- en handavingsinstrumentarium, maar maakt geen koppeling met de inhoudelijke opgaven en bevat geen meerjarige risicoanalyse, waardoor strategische keuzes en prioriteiten vooral in het uitvoeringsprogramma zijn opgenomen.

Het uitvoeringsprogramma is goed ingebed in het bestaande beleid en sluit aan op de strategische en bestuurlijke kaders. De risicogestuurde aanpak is aannemelijk effectief en efficiënt en zorgt voor een goede samenwerking tussen beleid, uitvoering en toezicht. Wel is verdere beleidsmatige verankering gewenst van de relatie tussen de waterkwaliteitsdoelen en de beoogde effecten van toezicht en handhaving.

Aanbeveling 2: Versterk de meerjarige beleidscomponent van het toezicht en de handhaving op waterkwaliteit, en zorg voor een duidelijke koppeling met het jaarlijkse uitvoeringsprogramma. Dit kan worden bereikt door de toezicht- en handavingsstrategie nauwer te verbinden met de beleidsdoelen zoals uit de visie en het coalitieakkoord, de meerjarige risicoanalyse en de bestuurlijke cyclus. Hierdoor ontstaat een stevigere inhoudelijke basis voor de meerjarige prioritering en programmatische keuzes op het gebied van toezicht en handhaving.

3.3 Uitvoering

Intern weten de afdeling MWA en de afdeling THH, inclusief de beleidsadviseurs, elkaar goed te vinden. Op het gebied van **voorbereiding** zijn er verschillende procedures, werkinstructies en werkprotocollen. Zo zijn er vaste instructies voor het handelen naar aanleiding van meldingen of signalen. De bestaande protocollen zijn niet altijd actueel, de actualisatie blijft in de prioritering soms liggen. Het ontwikkelen en actualiseren van protocollen ligt in de regel bij de beleidsadviseurs THA. De toezichthouders worden bevestigd als werkinstructies en -protocollen worden herzien.

De **uitvoering** in de praktijk verloopt in de regel goed. Op het gebied waar protocollen en instructies aan actualisatie toe zijn, brengen de toezichthouders elkaar op de hoogte van de gewenste uitvoering van de instructies en brengen ze dat in de praktijk.

Conclusie: voorbereiding en uitvoering

Er zijn verschillende procedures, instructies en protocollen en de uitvoering in de praktijk verloopt in de regel goed. Er zijn signalen dat door prioritering de actualisering van de protocollen en instructies soms achterblijft. Dat is een risico. Actuele protocollen en instructies die aansluiten bij de praktijk kunnen de uniformiteit, effectiviteit, efficiëntie en herleidbaarheid van activiteiten bevorderen.

Aanbeveling 3: Verken de mogelijkheid om de huidige protocollen en instructies te actualiseren en de nodige werkzaamheden hiervoor in te passen.

De **samenwerking** binnen Delfland, tussen ambtelijke organisatie en bestuurders, en met de gesproken externe partner verloopt goed. Zowel intern als extern wordt positief gesproken over de samenwerking. Daarnaast wordt er binnen de organisatie aangegeven dat er veel ruimte is voor innovatieve ideeën en nieuwe projecten om de uitvoering te verbeteren. Er is nog ruimte voor verbetering in de samenwerking en afstemming met andere externe stakeholders, zoals de NVWA en partijen uit de strafrechtelijke keten.

Conclusie: uitvoering en samenwerking

De samenwerking binnen Delfland en tussen Delfland en partners verloopt goed en wordt door betrokkenen positief ervaren. Er is bovendien ruimte voor innovatie en ontwikkeling binnen de uitvoering. Wel kan de samenwerking en afstemming met andere externe partijen, zoals de NVWA en partijen uit de strafrechtelijke keten nog verder worden versterkt.

Aanbeveling 4: Versterk de samenwerking met de omgevingsdiensten door deze periodiek te evalueren en daarnaast actief te communiceren over de gezamenlijke inzet en behaalde resultaten zodat de zichtbaarheid van gezamenlijke inspanningen en resultaten wordt vergroot.

Monitoring en evaluatie

Er wordt binnen Delfland veel aandacht besteed aan **monitoring en verantwoording**. Er wordt naast de jaarlijkse jaarstukken driemaal per jaar over toezicht en handhaving gerapporteerd en jaarlijks over waterkwaliteit. De mogelijkheid wordt momenteel verkend om de rapportages van THH en Waterkwaliteit meer op elkaar te laten aansluiten.

Sinds 2025 wordt er gewerkt met KPI's die inzicht geven in de gerealiseerde output, zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau. Een deel van deze indicatoren is kwantitatief van aard. Een verdere doorontwikkeling van deze KPI's is nog gaande, dit zou kunnen bijdragen aan de volgbaarheid en controleerbaarheid van de doeltreffendheid van het gevoerde beleid en het concretiseren van de doelen.

Evaluatie vindt voornamelijk plaats via bespreking van de jaarstukken, bestaande uit het jaarverslag, de jaarrekening en de bijbehorende accountantsverklaring. Ten aanzien van toezicht en handhaving op waterkwaliteit bieden de jaarstukken, in vergelijking met de verantwoordingsrapportages, slechts beknopte informatie. De jaarstukken geven inzicht in de operationele output en de beleidsmatige en financiële inzet, maar niet in de effecten van de uitgevoerde toezicht- en handhavingsactiviteiten. Daarnaast wordt de samenwerking met externe partners momenteel niet geëvalueerd. Daarover wordt hierboven een aanbeveling gedaan.

Conclusie: monitoring en evaluatie

Delfland besteedt veel aandacht aan de monitoring en rapportage van toezicht, handhaving en waterkwaliteit. Er worden stappen gezet om deze beter op elkaar af te stemmen en om met KPI's meer inzicht te krijgen. Er is nog weinig informatie die inzicht biedt in de effecten en de samenwerking met externe partners.

Aanbeveling 5: Rapporteer eenduidig, consistent en in samenhang over toezicht en handhaving op waterkwaliteit. Vermijd versnippering over verschillende domeinen.

3.4 Positie van de VV

De sterk gegroeide **politieke en maatschappelijke aandacht** zorgt voor een groeiende behoefte aan meer informatie en sturing op het beleids- en uitvoeringsproces vanuit de VV. De VV is zoekende naar een passende invulling van haar rol in dit spanningsveld.

De VV ontvangt op vaste basis waterkwaliteitsrapportages en toezicht- en handavingsrapportages, soms alleen per informatieve brief. Deze rapportages worden verdeeld over twee verschillende commissies en daardoor vaak door verschillende woordvoerders behandeld. De huidige hoeveelheid informatie wordt ervaren als omvangrijk, gedetailleerd en moeilijk te overzien. Vooral dat laatste leidt ertoe dat de VV regelmatig om aanvullende of meer gedetailleerde informatie vraagt om hun controlerende en kaderstellende rol te kunnen vervullen.

Uit de gesprekken blijkt dat de VV zoekende is naar een effectieve invulling van haar rol, met name wanneer waterkwaliteitsdoelen niet tijdig behaald lijken te zullen worden. In dergelijke situaties richt de aandacht vanuit de VV zich soms meer op de operationele uitvoering ('het hoe') in plaats van de beleidsmatige kaders ('het wat'). In recente commissie- en VV-vergaderingen ligt de nadruk in de discussies regelmatig op onderwerpen als 'het verhogen van de pakkans' en 'meer meten'. Dit illustreert de behoefte aan houvast om te kunnen sturen. De VV heeft bovendien in enkele gevallen geen formele rol bij de vaststelling van beleidsdocumenten, zoals het geval is bij de toezicht- en handavingsstrategie, het uitvoeringsprogramma en de daarbij horende inhoudelijke kaders. Hierdoor verschuift de bespreking van onderwerpen soms naar een meer operationeel niveau, in plaats van te focussen op strategische beleidsvraagstukken.

Conclusie: positie VV

De VV is zoekende naar een duidelijke en effectieve invulling van haar rol ten aanzien van toezicht en handhaving op waterkwaliteit. Door de toegenomen maatschappelijke en politieke aandacht is de behoefte aan informatie en sturing groter geworden, maar de huidige informatievoorziening en betrokkenheid bieden daarvoor onvoldoende houvast. Hierdoor richt de VV zich regelmatig (in detail) op operationele in plaats van strategische vraagstukken.

Aanbeveling 6: Stem met de VV af over de gewenste informatievoorziening: welke (typen) stukken worden er gedeeld, met welke frequentie, in welke vorm en met welk doel?

Aanbeveling 7: Voer het gesprek met de VV over de gewenste rolinvulling ten aanzien van toezicht en handhaving op waterkwaliteit. Stimuleer daarbij dat de dialoog plaatsvindt op strategisch niveau (bijvoorbeeld over de visie, het kader en de strategie) en niet op operationeel niveau (zoals het uitvoeringsprogramma). Bespreek hierbij de meerjarige strategie met de VV, hiermee krijgt de VV meer positie in de beleidscyclus. Dit helpt de VV om haar kaderstellende en controlerende rol te vervullen.

Bijlage 1. Onderzoeksvragen

Centrale onderzoeksvraag: Zijn beleid en uitvoering met betrekking tot toezicht en handhaving op de waterkwaliteit van Delfland doeltreffend en doelmatig?

1. Heeft Delfland beleid over toezicht en handhaving van de waterkwaliteit?

- 1.1. Welke doelen heeft Delfland geformuleerd?
- 1.2. Is het beleid vastgesteld door de Verenigde Vergadering?
- 1.3. Wanneer is er volgens Delfland sprake van succesvol, effectief en efficiënt toezicht en handhavingsbeleid?

2. Hoe is de toezicht- en handhavingfunctie van Delfland georganiseerd?

- 2.1. Is er een (expliciete) koppeling tussen waterkwaliteitsdoelen en de opgave voor de handhavingsorganisatie?
- 2.2. Hoe ver reikt de bevoegdheid van het waterschap voor handhaving van de waterkwaliteit (directe en indirecte lozingen)? Welke handhavingsorganisaties zijn er, welke taken en bevoegdheden hebben die en hoe past een waterschap hierbinnen?
- 2.3. Hoe is de governance (onderlinge afstemming en samenwerking) hiervan geregeld?
- 2.4. Hoe vindt prioriteitstelling plaats met het oog op gebrek aan capaciteit?
- 2.5. Welke partijen worden daarbij betrokken?
- 2.6. Delfland kiest voor risicogestuurd handhaven; heeft Delfland een beeld van de risico's van deze aanpak?
- 2.7. Hoe wordt de inzet van handhaving bij Delfland op het gebied van waterkwaliteit bepaald?

3. In welke mate draagt monitoringsinformatie bij aan het doelmatig inzetten van het instrument handhaving?

- 3.1. Wat wordt er van de oppervlaktewaterkwaliteit gemeten en op welke wijze?
- 3.2. (Wanneer) gaat er een signaal naar Handhaving wanneer de normen worden overschreden?
- 3.3. Is de gemeten oppervlaktewaterkwaliteit herleidbaar naar de activiteiten of omstandigheden in het gebied?

4. In hoeverre hebben er de afgelopen jaren ontwikkelingen plaatsgevonden die van invloed zijn op de kwaliteit en professionaliteit van toezicht en handhaving?

5. Op welke wijze (hoe, wanneer, met welke informatie en frequentie) wordt de VV geïnformeerd over het beleid en de uitvoering van toezicht en handhaving?

6. In hoeverre is de VV in staat om – gegeven de huidige invulling van toezicht en handhaving – haar kaderstellende rol ten aanzien van toezicht en handhaving te vervullen?

7. Welke verbeteringen zijn er mogelijk in het beleid, de regelgeving en de uitvoering aangaande toezicht en handhaving door Delfland?

Bijlage 2. Normenkader

| Onderwerp | Big-8-onderdeel | Product | Normen | Corresponderende onderzoeksvragen |
|--|-----------------|--|---|---|
| Context | - | - | Er zijn interne en externe ontwikkelingen, die van invloed zijn op toezicht en handhaving op de waterkwaliteit. | 4 (in §2.2 en in §2.5) |
| Positie en rolinneming VV | Beleid | Visie op waterkwaliteit | <ul style="list-style-type: none"> • Er is een visie op waterkwaliteit. • De visie is actueel. • De visie is vastgesteld door de VV. | 1 en 1.1 (§2.3), 1.2 (in §2.3 en 2.10), 1.3 (in §2.3) |
| | Strategie | Toezicht- en handhavingsstrategie | <ul style="list-style-type: none"> • Er is een probleem-/risicoanalyse. • Er is een uitvoerings- en handhavingsstrategie. • Met de uitvoerings- en handhavingsstrategie wordt duidelijk hoe THA-instrumenten worden toegepast om de gestelde doelen te behalen. • De strategie is actueel. • De strategie is vastgesteld door de VV. | 2.2 (in §2.4) |
| Uitvoering van toezicht en handhaving | Programma | Uitvoeringsprogramma | <ul style="list-style-type: none"> • Er is een uitvoeringsprogramma Toezicht en Handhaving. • Het programma wordt jaarlijks herijkt. • Het uitvoeringsprogramma is gekoppeld aan de doelen en opgave op het gebied van waterkwaliteit. • Het uitvoeringsprogramma is ten minste ter informatie voorgelegd aan de VV. • Er worden mensen en middelen beschikbaar gesteld om de THA-uitvoering te kunnen realiseren. | 2, 2.1, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7 (in §2.5) |
| | Vorbereiding | Procedures, werkinstructies, werkprotocollen | <ul style="list-style-type: none"> • Er zijn procedures, werkinstructies en werkprotocollen die aansluiten op de strategie en het uitvoeringsprogramma. | Geen onderzoeksvragen over gesteld, maar is meegenomen in dit analysekader om globaal inzicht te krijgen in de werking ervan (in §2.6). |
| | THA-uitvoering | - | <ul style="list-style-type: none"> • De procedures, instructies en werkprotocollen worden gevolgd. • Er wordt samengewerkt met toezicht- en handhavingpartners. | 3.2 (in §2.7) |
| De monitoring en doorvertaling van signalen in de Big-8 | Monitoring | Output- en outcome indicatoren | <ul style="list-style-type: none"> • Er vindt monitoring van de waterkwaliteit plaats. • Er zijn output-/outcome-indicatoren. • Er zijn voortgangsrapportages. • De voortgangsrapportages dragen bij aan beleidsontwikkeling. • De voortgangsrapportages stellen de VV in staat haar controlerende en kaderstellende rol in te vullen. | 3, 3.1 en 3.3 (in §2.8) |

| Onderwerp | Big-8-onderdeel | Product | Normen | Corresponderende onderzoeksvragen |
|----------------------|-----------------|-------------|---|-----------------------------------|
| | Evaluatie | Jaarverslag | <ul style="list-style-type: none"> • Er wordt periodiek geëvalueerd. • De jaarverslagen bieden inzicht in de effectiviteit van toezicht en handhaving op waterkwaliteit. • De jaarverslagen worden vastgesteld door de VV. • De jaarverslagen stellen de VV in staat haar controlerende en kaderstellende rol in te vullen. | 5 (in §2.9) |
| Algemeen | | | <ul style="list-style-type: none"> • De Big-8-onderdelen worden cyclisch doorlopen. • De VV wordt over de verschillende stappen van de Big-8 geïnformeerd. • De VV is op basis van de informatievoorziening in staat haar kaderstellende en controlerende rol te vervullen ten aanzien van toezicht en handhaving. • De VV is in staat haar kaderstellende rol en controlerende rol in te vullen. | 6 (in §2.10) |
| Aanbevelingen | - | - | Welke verbeteringen zijn mogelijk in het beleid, de regelgeving en de uitvoering aangaande toezicht en handhaving door Delfland? | 7 (in hoofdstuk 3) |

Bijlage 3. Lijst van afkortingen

| Afktoring | Definitie |
|-----------|--|
| AB | Algemeen Bestuur |
| Bal | Besluit activiteiten leefomgeving |
| BFO | Commissie Bestuur, Financiën en Organisatie |
| Bkl | Besluit kwaliteit leefomgeving |
| CMI | Coördinator meldingen en incidenten |
| CPI | Coördinator plaats incident |
| DB | Dagelijks Bestuur |
| DCMR | Dienst centraal milieubeheer Rijnmond In de praktijk aangeduid als 'DCMR Milieudienst Rijnmond' |
| D&H | College van Dijkgraaf en Hoogheemraden |
| IPLO | Informatiepunt Leefomgeving |
| KRW | Kaderrichtlijn Water |
| LCMS | Landelijk Centraal Melding Systeem |
| LHSO | Landelijke handhavingsstrategie Omgevingsrecht |
| LOM | Landelijk Overleg Milieuhandhaving |
| MWA | (afdeling) Monitoring en Wateradvies |
| NVWA | Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit |
| NWO | Niet-waterkerende objecten |
| ODH | Omgevingsdienst Haaglanden |
| OM | Openbaar Ministerie |
| RIEC | Regionaal informatie- en expertisecentrum |
| RMT | Regionaal Milieuteam |
| TH(A) | Toezicht, handhaving (en advies) |
| THH | (afdeling) Toezicht en Handhaving |
| UO | Uitvoerings- en Onderhoudsrapportage |
| VV | Verenigde Vergadering |
| WKK | Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit |

Bijlage 4. Bronnen

Overzicht van geraadpleegde documenten

- AT Osborne et al. (2024). *Koepelrapport Tussenevaluatie KRW*.
- Coalitie Delfland. (2023). *Water voor mens en natuur. Een trendbreuk in waterbeheer. Coalitieakkoord 2023–2027*.
- Delfland. (z.d.). *KRW-programma Delfland 2022–2027*.
- Delfland. (2022). *Waterbeheerprogramma 2022–2027*.
- Delfland. (2023). *Begroting 2024 en meerjarenraming 2025–2028. Trendbreuk: extra geld voor waterkwaliteit*.
- Delfland. (2024). *Waterpas maken. Begroting 2025 en meerjarenraming 2026–2029*.
- Delfland. (2024). *Kadernota 2025*.
- Delfland. (2025). *Jaarstukken 2024*.
- Delfland. (2025). *Projectplan 'Aanvullende Aanpak Waterkwaliteit Toezicht en Handhaving'*.
- Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (2022). *Toezicht- en handhavingsstrategie*.
- Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (2022). *Probleemanalyse 2023-2027*.
- Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (2025). *Eerste tussentijdse rapportage 2025*.
- Delfland. Afdeling Monitoring en Advies. (2025). *Waterkwaliteitsrapportage 2024*.
- Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (z.d.). *Uitvoeringsprogramma 2024 Toezicht en Handhaving*.
- Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (z.d.). *Uitvoeringsprogramma 2025 Toezicht en Handhaving*.
- Delfland. Afdeling Toezicht en Handhaving. (z.d.). *Verantwoordingsrapportage 2024*.
- Royal Haskoning DHV (2023). *Joint Fact Finding: Basis op orde. KRW-basis op orde voor oppervlaktewater, grondwater en drinkwaterbronnen*

Overzicht online bronnen

- Delfland. (z.d.). *Watervisie 2022–2027*. Geraadpleegd op 25 september 2025, via <https://www.hhdelfland.nl/over-ons/beleid/watervisie/>.
- Delfland. (2025). *Illegale lozing Pijnacker-Delfland*. Geraadpleegd op 25 september 2025, via <https://www.hhdelfland.nl/actueel/nieuwsoverzicht/2025/augustus/illegale-lozing-pijnacker-delfland>.
- Rijksoverheid. (z.d.). *Omgevingsbesluit, artikel 13.5*. [Artikel 13.5 Omgevingsbesluit](#).
- Verenigde Vergadering van Delfland. (2024, 26 september). *Motie trendbreuk handhaving waterkwaliteit glastuinbouwpolders*. Aangenomen door de Verenigde Vergadering van Delfland. Geraadpleegd op 25 september 2025, via <https://delfland.bestuurlijkeinformatie.nl>.

Overzicht van geïnterviewde personen

Binnen Delfland

1. Adviseur Toezicht en Handhaving
2. Adviseur Toezicht en Handhaving
3. Adviseur Toezicht en Handhaving
4. Teamleider Omgevingsdienst Haaglanden
5. Afdelingsmanager Toezicht en Handhaving
6. Dijkgraaf
7. Directeur Bedrijfsvoering (tot september 2025)
8. Directeur Bedrijfsvoering (per september 2025)
9. Hoogheemraad – portefeuillehouder waterkwaliteit
10. Lid algemeen bestuur
11. Lid algemeen bestuur
12. Lid algemeen bestuur
13. Lid algemeen bestuur
14. Programmamanager Waterkwaliteit
15. Senior handhaver en coördinator glastuinbouw
16. Strategisch beleidsadviseur

Buiten Delfland

17. Afdelingshoofd Omgevingsdienst Haaglanden
18. Teamleider Omgevingsdienst Haaglanden



WIJ ZIJN BERENSCHOT, GRONDLEGGER VAN VOORUITGANG

Nederland is continu in ontwikkeling. Maatschappelijk, economisch en organisatorisch verandert er veel. Al ruim 85 jaar volgen wij als adviesbureau deze ontwikkelingen op de voet en werken we aan een vooruitstrevende samenleving. De behoefte om iets fundamenteels te betekenen voor mens en maatschappij zit in onze genen. Met onze adviezen en oplossingen hebben we dan ook actief meegebouwd aan het Nederland van vandaag. Altijd op zoek naar duurzame vooruitgang.

Alles wat we doen, is onderzocht, onderbouwd en vanuit meerdere invalshoeken bekeken. Zo komen we tot gefundeerde adviezen en slimme oplossingen. Die zijn op het eerste gezicht misschien niet altijd de meest voor de hand liggende. Juist deze eigenzinnigheid maakt ons uniek. Daarbij zijn we niet van symptoombestrijding. En gaan pas naar huis als het is opgelost.

Berenschot B.V.

Van Deventerlaan 31-51, 3528 AG UTRECHT
Postbus 8039, 3503 RA UTRECHT
030 2 916 916
www.berenschot.nl